

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
MEVLÂNA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
MEVLÂNA VE MEVLEVÎLİK ARAŞTIRMALARI
ANABİLİM DALI

CUMHURİYET DÖNEMİ
KONYA'DAKİ ŞEB-İ ARÛS TÖRENLERİ POSTNİŞİNLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. NURİ ŞİMŞEKLER

HAZIRLAYAN
SELMA DÜLGEROĞLU

KONYA 2016

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selma DÜLGEROĞLU
	Numarası	127201002014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Mevlâna ve Mevlevilik Araştırmaları
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ■
	Tezin Adı	Cumhuriyet Dönemi Konya'daki Şeb-i Arûs Törenleri Postnişînleri

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası

(İmza)

Tez Savunma Sınavı Tutanak Formu

I. ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı	Selma	Anabilim Dalı	Mevlâna ve Mevlevîlik Araştırmaları
Soyadı	DÜLGEROĞLU	Bilim Dalı	Mevlâna ve Mevlevîlik Araştırmaları
Numarası	127201002014	Programı	☐ Doktora ☒ Yüksek Lisans
Danışmanı	Doç. Dr. NURİ ŞİMŞEKLER	Sınav Durumu	☒ I. Savunma Sınavı ☐ II. Savunma Sınavı

II. SINAV BİLGİLERİ

Tarihi	Saat	Süresi
16.11.2016	14.00	75 Dakika

III. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

- Savunulan tezin **Kabul Edilmesine**,
 Savunulan tezin **Düzeltilmesine**,
 Savunulan tezin (*)**Reddedilmesine**,
 Öğrenci Sınava Gelmedi

Salt Çoğunluk Oy Çokluğu Oy Birliği ile karar verilmiştir.

Selçuk Üniversitesi Lisansüstü Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan **Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavı** gerçekleştirilmiş ve adayın durumu bu tutanakla tespit edilmiştir.

IV. ÜYELER

Unvanı	Adı Soyadı
1	Doç. Dr. NURİ ŞİMŞEKLER
2	Doç. Dr. Ali TEMİZEL
3	Yrd. Doç. Dr. Betül GÜRER
4	Üye
5	Üye

İmza

Not: Bu belge, Tez Savunma Sınavı'ndan sonra üç gün içerisinde, Tez inceleme ve Değerlendirme Formu (Rapor) ile birlikte Mevlâna Araştırmaları Enstitü Müdürlüğü'ne gönderilmelidir.
(*) Tezli Yüksek Lisans'ta Tezi Reddedilen öğrencinin Reddedilen tezin bir nüshasını gerekçeli kararla birlikte Enstitüye göndermesi gerekmektedir.

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selma DÜLGEROĞLU
	Numarası	127201002014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Mevlâna ve Mevlevilik Araştırmaları
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ■
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER
	Tezin Adı	Cumhuriyet Dönemi Konya'daki Şeb-i Arûs Törenleri Postnişînleri

ÖZET

Mevlevîlik, Mevlâna Celâleddin Rûmî'nin öğretilerini gelecek nesillere aktarmak için Mevlâna'nın oğlu Sultan Veled, Çelebi Hüsameddin ve torunu Ulu Arif Çelebi tarafından kurulmuştur.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra 1925 yılında Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından bütün tekkeler kapatılmıştır. 17 yıl sonra ilk Şeb-i Arûs programı düzenlenmiştir. 1953'ten başlayarak Türk Hükümeti tarafından Konya'da ilk halk kütüphanesinde sonra bir spor stadyumunda ve sema töreni için inşa edilmiş olan büyük bir binada Şeb-i Arûs Törenleri yapılmasına izin verilmiştir. Bu törenlerde şeyhler, Makam Çelebisi tarafından seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mevlâna Celâleddin Rûmî, Mevlevîlik, Şeb-i Arûs, Semâ, Çelebi, Şeyh.

Öğrencinin	Adı Soyadı	Selma DÜLGEROĞLU
	Numarası	127201002014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Mevlâna ve Mevlevilik Araştırmaları
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ■
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER
	Tezin İngilizce Adı	Seb-1 Arus in Konya Sheikhs on Republican Period

SUMMARY

Mevlevi order was established by Mevlana's son Sultan Veled, Chalabi Hüsameddin, and his grandson Ulu Arif Chalabi in order to pass on Mevlana Celeleddin Rumi's teachings to future generations.

After War of Liberation, by president of republic Mustafa Kemal Atatürk, all tekkes were closed down in 1925. 17 years later, first Seb-1 Arus program have been organized. Starting 1953, Mevlevi Sema have been permitted by the Turkish government in Konya first in the public library then in a sport stadium and presently in a large building built for sema ceremony. The Sheikhs fot these ceremonies has been selected by Makam Chalabi.

Key Words: Mevlana Celeleddin Rumi, Mevlevi order, Seb-1 Arus, Sema, Chalabi, Sheikh.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
ÖN SÖZ	iv
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	5
MEVLÂNA İHTİFALLERİ TARİHÇESİ.....	5
İKİNCİ BÖLÜM.....	26
A. UZUN SÜRE POSTNİŞİN VAZİFESİNDE BULUNANLAR.....	26
1. RESÛHÎ BAYKARA	26
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	26
b. Mevlevîliği.....	27
2. GAVSÎ BAYKARA.....	28
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	28
b. Mevlevîliği.....	28
3. MİDHAT BAHÂRÎ BEYTUR	30
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	30
b. Mevlevîliği.....	33
4. SELMAN TÜZÜN.....	35
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	35
b. Mevlevîliği.....	35
5. MUSTAFA HOLAT	37
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	37
b. Mevlevîliği.....	39
6. FAHRÎ ÖZÇAKIL	41
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	41
b. Mevlevîliği.....	42
B. KISA SÜRE VE MİSAFİR POSTNİŞİN VAZİFESİNDE BULUNANLAR	43
1. ABDÛLBÂKÎ GÖLPINARLI	43
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	43
b. Mevlevîliği.....	45
2. SÜLEYMAN HAYÂTÎ LORAS	46
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	46
b. Mevlevîliği.....	47

3. ŞEFİK CAN	48
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	48
b. Mevlevîliği.....	50
4. ANDAÇ ARBAŞ	51
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	51
b. Mevlevîliği.....	51
5. HAFIZ HÜSEYİN TOP	53
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	53
b. Mevlevîliği.....	54
6. ŞEMSİ YILMAZ SUSAMIŞ	55
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	55
b. Mevlevîliği.....	55
7. AHMET SAMİ KÜÇÜK	56
a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler	56
b. Mevlevîliği.....	58
SONUÇ	59
KAYNAKÇA	60
EKLER.....	66
FOTOĞRAFLAR.....	72

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
b.	: Beyit
bs.	: Basım
çev.	: Çeviren
ed.	: Editör
İSTEV	: İlim Sanat Tarih Edebiyat Vakfı
ö.	: Ölüm Tarihi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
ss.	: Sayfa Sayısı
TDVİA	: Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

ÖN SÖZ

Mevlâna'nın Hakk'a yürüyüşünden sonra halefi olan Çelebi Hüsâmeddin'in temellerini attığı, Sultan Veled'in sistemleştirdiği ve Ulu Ârif Çelebi döneminde de yayılmaya başlayan Mevlevîlik Tarikâtı ile, Anadolu'da ve bilhassa Osmanlı İmparatorluğu'nun hüküm sürdüğü coğrafyalarda açılan mevlevîhânelerle bu yolun usûl ve âdâbı yayılmaya çalışılmıştır.

Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra 1925 yılında Tekke ve Zaviyeler ile Türbelerin kapatılmasına dair çıkarılan kanunla tekke ve zaviyeler kapatılmıştır. 1942 yılında Konya'da başlayan Mevlâna'yı anma etkinlikleri ilk başta sadece konferanslar şeklinde yapılırken 1953 yılında bu törenlere semâ'da eklenmiştir.

Çalışmamıza başlamadan önce Mevlevîlik tarihi ve Semâ hakkında bibliyografya hazırladık. Okumalar yaparak gerekli bilgileri kullandık. 1942 yılından itibaren yerel gazetelerin arşivini taradık. Çalışmamızda alıntı yaptığımız gazete haberlerinde sadece özel isimlerin yazımına müdahale ettik. Düzeltme yaptığımız kısımları “( )” içinde belirttik. Gazete haberlerinin imlâ kurallarına müdahale etmeyerek olduğu gibi aktardık. Edindiğimiz fotoğraflara varsa tarihlerini de ekledik. Sonrasında çalışma sahamızı oluşturacak olan Mevlâna ihtifallerini ve bu ihtifallerde post makamında bulunan postnişinlerin isimlerini belirledik. Çalışma sahamızı sadece 17 Aralık günü değil, o yıl düzenlenen Şeb-i Arûs etkinlikleri boyunca posta oturanlar olarak belirledik. Tespit ettiğimiz postnişinlerden hayatta olanlarıyla birebir, hayatta olmayanların ise yakınlarıyla röportaj yaptık. Yakınlarına ulaşamadığımız şeyh efendiler hakkında ise araştırma eserlerinden bilgilere ulaştık. Şeb-i Arûs törenlerinde posta oturanlar arasında ismi bulunan Enver Turunç Çelebi hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamadık.

Cumhuriyet Dönemi Konya'daki Şeb-i Arûs Postnişinleri adlı tez çalışmamızı iki bölümde inceledik. Birinci bölümde 1942 yılında başlayıp hala devam eden Mevlâna'yı Anma Törenleri'nin tarihçesi hakkında bilgi verdik. İkinci bölümde ise Konya'daki Şeb-i Arûs törenlerinde gerçekleştirilen semâ âyininde post makamında bulunan postnişinlerin biyografilerini çalıştık. Postnişinleri de tarih sırasına göre kendi aralarında uzun süre posta oturanlar ve kısa süre oturanlar olarak iki kısma ayırdık ve tezimizde sunduk.

Tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup bana yardımcı olan danışmanım Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER'e, yardımlarından dolayı Doç. Dr. Ali

TEMİZEL'e, bilgi ve hatıralarını paylaşan Sayın Esin ÇELEBİ BAYRU'ya, değerli vakitlerini ayırarak benimle röportaj yapan ve fotoğraflarını paylaşan H. Hüseyin TOP'a, Şemsi Yılmaz SUSAMIŞ'a, Mustafa HOLAT'a, Fahri ÖZÇAKIL'a, Ahmet Sami KÜÇÜK'e, Resuhi-Gavsi BAYKARA kardeşler için Nâsır Bâki BAYKARA'ya, Süleyman Hayâti LORAS için Ahmet TEMİZYÜREK'e, Şefik CAN için Hayat Nur ARTIRAN'a, Andaç ARBAŞ için Gülden ARBAŞ'a, tez yazım sürecinde desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen Uzm. Selman KARADAĞ'a, Arş. Gör. Hatice AKSOY'a, fotoğraf paylaşımında bulunan M. Mithat ÖZÇAKIL'a, YALÇINKAYA Ailesi'ne ve son olarak tüm eğitim hayatım boyunca maddi-mânevi olarak hep yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Selma DÜLGEROĞLU

KONYA 2016

GİRİŞ

Türk-İslâm medeniyetinin yetiştirdiği en mühim şahıslarından olan Mevlâna, sevgi ve hoşgörüsü, eserleri, zekâsı ve eşsiz fikirleri ile gerek kendi döneminde ve gerekse ölümünden sonra büyük bir topluluğu etkilemiş ve etkilemeye devam eden mutasavvıf, düşünür ve şairdir.

Özünü Mevlâna'nın oluşturduğu Mevlevîlik tarikatını, Çelebi Hüsâmeddin'in temelini attığını, Sultan Veled'in sistemleştirdiğini ve Ulu Ârif Çelebi'nin de sağlamlaştırdığını söylemek mümkündür.

Belli bir sisteme oturtulan Mevlevîlik 700 yıl boyunca insanlığa sevgi, merhamet ve hoşgörünün tüm dünya'da yayılmasına vesile olmuştur. Bu köklü tarikatın en önemli unsurlarından biri de Semâ olmuştur. Semâ mûsikî nağmeleri ile vecde gelip belli hareketlerle sağdan sola kalbin etrafında dönülerek icra edilmektedir. Semâ "Mevlâna" denince ilk akla gelen, görselliği ve estetiği ile seyreden herkesi etkileyen bir araçtır. Mevlâna, Semâyı tarif ederken, "*Fânîlik için bekâ zevkini tatmak, Allah'ın sırrına aracısız ulaşmak, Allah'la buluşmak*" ve "*Aşkı kucaklayıp bağrına basmak*"¹ gibi cümlelerle açıklamıştır.

Mevlâna'nın semâ'ı hakkında kaynaklarda şu bilgilere rastlamaktayız:

Ahmed b. Sipehsâlâr, Mevlâna'nın daha önce semâ etmediğini Şems-i Tebrizî ile tanıştıktan sonra semâ etmeye başladığını ve ömrünün sonuna kadar devam ettiğini nakletmiştir.²

Sultan Veled yazdığı *İntihâ-nâme* adlı eserinde Şems-i Tebrizî'nin semâ etmeye davet ettiğini, Mevlâna'nın semâ etmeye başlamasıyla da Tanrı'nın lütfü ile birçok yol kat ettiğini yazmıştır.³

Mevlâna, Şems-i Tebrizî ile tanışmadan önce kayınvalidesinden semâ etmeyi öğrenmiş fakat az semâ etmiştir. Şems-i Tebrizî ile karşılaşmalarından sonra semâ etmeyi ön plana almıştır.⁴ Şems-i Tebrizî ile karşılaştıktan sonra Mevlâna belli bir zaman ya da mekân fark etmeksizin hoşuna giden her yer ya da her seste semâ meşk

¹Nuri Şimşekler, *Mevlâna'yı Anlayabilmek*, Konya 2010, s. 134.

²Feridun b. Ahmed-i Sipehsâlâr, *Mevlâna ve Etrafındakiler*, çev.: Tahsin Yazıcı, İstanbul 2011, s. 12-34.

³Abdülbâki Gölpınarlı, *Mevlânâ Celâleddin Hayatı, Eserleri, Felsefesi*, İstanbul 2015, s.73.

⁴Nuri Şimşekler, "Sema", *Konya Ansiklopedisi*, VIII, Konya 2015, s.7

etmiştir. Sokakta, pazarda, meram bağlarında, dost meclislerinde cezbeyle geldiği her an semâ yapmıştır.⁵

Eflâkî ise, *Menâkıbü'l Ârifîn* adlı eserinde Sultan Veled'den naklen; “*Baba gençliğinde çok zâhit, faziletli ve vera sahibi idi. Semâya hiç gelmemiştir. Anne tarafından Büyük annem olan Kiray-i Buzurg 'Büyük Kira' babamı semâya teşvik etti*” yazmıştır.⁶

Mevlâna semâ esnasında şiirler okumuş ve semâ meşk ederken her şeyde Allah'ı gördüğünü söylemiştir. Mevlâna bazen gecedен sabaha kadar, bazen evden medreseye kadar bazen de hamamdan çıktığında kısacası zaman ve mekân farkı olmadan cezbeyle geldiği her an semâ etmiştir.⁷ Mevlâna'nın semâ meşki büyük bir ilgi görmüş ve yaygınlaşmaya başlamıştır. Artık toplu halde de yapılan semâ meşklere Mevlâna'nın medresesinde, Çelebi Hüsâmeddin'in evinde ve bağında, devrin ileri gelenlerinin evlerinde düzenlenmiştir.⁸

Mevlâna'nın Hakk'a yürüyüşünden sonra Çelebi Hüsâmeddin de bu usulü bozmamış Cuma namazlarından sonra Kur'an-ı Kerim okumasını ve sonrasında topluca semâ edilmesini bir geleneğe bağlamıştır.⁹

Zaman ilerledikçe semâ daha da yaygınlaşmış ve XV. Yüzyılda Çelebilik makamında bulunan Pîr Âdil Çelebi tarafından düzenlemeye alınmış ve son halini almıştır. Bu husus sonucunda kendisine “*Pîr*” lakabı da verilmiştir.¹⁰

IV. yüzyıldan itibaren semâ belli bir düzene oturtularak tekkelere dâhil edilmiş ve “*mukabele*” ismiyle belli günlerde yapılarak sistemleştirilmiştir. Semâ Mevlevî tekkelerine dâhil edildiği için bu tekkelere semâhâneler yapılmış ve başta devlet erkânı olmak üzere pek çok kişi belli günlerde icrâ edilen mukabele-i şerif'i izlemeye gelmiştir.¹¹

---

⁵Tahsin Yazıcı, “Mevlânâ Devrinde Semâ”, *Şarkiyat Mecmuası*, S.5, Ankara 1964, s.143.

⁶ Ahmed Eflâkî, *Âriflerin Menkubeleri*, çev. Tahsin Yazıcı, II, İstanbul 2001, s. 262-263.

⁷ Yazıcı, a.g.m., s. 144-145.

⁸ Yazıcı, a.g.m., s. 146-147.

⁹ Şimşekler, “Semâ”, s. 7.

¹⁰ Abdülbâki Gölpınarlı, *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik*, İstanbul 2006, s.352; Asaf Hâlet Çelebi, *Mevlâna ve Mevlevîlik*, Ankara 2002, s. 143.

¹¹ Sezai Küçük, *Hiz. Mevlânâ'nın Semâ'sı*, www.akademiksemazen.net, (erişim tarihi: 17.06.2016).

Semâ usûl ve âdâbı hakkında bilgimiz olsa da semâ âyini'nin ve semâzen kıyafetlerinin ilk ve bugünkü hâlini nasıl aldığı konusunda kesin bir bilgi yoktur.¹²

Genel olarak bir semâ mukabelesi dört bölümden oluşmaktadır ve şu manaları taşımaktadır:

1. Bölüm: Peygamberimizin methiyle yani Nât'-ı Şerif ile başlar.¹³

2. Bölüm: Methiyeden sonra bu bölümü Ney taksimi izlemektedir.¹⁴ Bu bölüm Nefhây-ı İlâhi'yi temsil etmektedir.

3. Bölüm: İki bölümde sessizce oturan semâzenler bu bölümde birbirlerine selam vererek peşrev eşliğinde üç tur tekrarlanan dairesel yürüyüşleridir. Devr-i Veledî'dir.¹⁵

4. Bölüm: Semâ ayînidir. Kendi içinde dört Selâm'dan oluşmaktadır. Her Selâm'da ayrı bir anlam vardır.¹⁶

I. Selâm: Kulun bilgiyle hakikate doğarak Yaradan'ın ululuğunu idrak etmesidir.¹⁷

II. Selâm: Allah'ın insanı yaratışındaki kudreti düşünülerek O'na hayran kalınmasıdır.¹⁸

III. Selâm: İnsanın duyduğu hayranlığın aşka dönüşüp bu aşka yok oluşudur. Teslimiyettir.¹⁹

IV. Selâm: İnsanın mânevi yolculuğunu tamamlayarak kulluğuna dönüşüdür. Bu Selâma postnişîn (Şeyh Efendi) ve semâzenbaşı da iştirak etmektedirler.²⁰

Mukabele-i Şerif, bu dört Selâmın akabinde semâzenler yerlerine otururlarken okunan Kur'an-ı Kerim tilaveti, semâzenbaşı'nın gülbangı ve Şeyh Efendi'nin duası ile son bulmaktadır.²¹

1925 yılında çıkarılan Tekke ve Zâviyelerin kapatılması kanunu ile tekke ve dergâhlar kapatılmış ve semâ meşki de bu kanunla beraber yasaklanmıştır. 1942

---

¹² Şimşekler, "Semâ", s. 8.

¹³ Celâleddin Bâkır Çelebi, "Semâ", *Selçuk Üniversitesi II. Millî Mevlâna Kongresi Konya 3-5 Mayıs 1986*, Konya 1987, s. 205.

¹⁴ Şimşekler, "Semâ", s. 8.

¹⁵ Çelebi, a.g.m. s. 205.

¹⁶ Çelebi, a.g.m. s. 205.

¹⁷ Çelebi, a.g.m. s. 205.

¹⁸ Şimşekler, "Semâ", s. 8.

¹⁹ Şimşekler, "Semâ", s. 8.

²⁰ Çelebi, a.g.m. s. 205.

²¹ Şimşekler, "Semâ", s. 8.

yılına gelindiğinde Konya’da konferanslar şeklinde gerçekleşen Mevlâna’yı Anma Törenleri başlamıştır. 1953 yılında anma törenlerine Mukabele-i Şerif de girmiş ve günümüze kadar devam etmiştir. Çalışmamızda 1942 yılında Konya’da başlayan bu anma törenlerinin günümüze kadar olan kısa tarihçesi aktarılmış ve 1953 yılında Semâ Ayîni’nde postnişîn makamında bulunan Şeyh Efendilerin biyografileri verilmiştir.

I. BÖLÜM

MEVLÂNA İHTİFALLERİ TARİHÇESİ

Mevlâna'nın vefatına az bir süre kala, dönemin büyükleri ve etrafında bulunanlar kendisinden sonra hilâfetin kime verileceğini sormuşlar ve Mevlâna'da Çelebi Hüsâmeddin'in ismini vermiştir.²²

Mevlâna'nın ölümünün ardından Çelebi Hüsâmeddin, Sultan Veled'e babasının makamına kendisinin geçmesini istemiştir. Sultan Veled babasının sağlığında halefi olarak Çelebi Hüsâmeddini söylediğini dolayısıyla bu makama kendisinin geçmesinin uygun olacağını söylemiştir.²³

Çelebi Hüsâmeddin'in bu vazifeyi kabul etmesi Mevlevîlik tarihinde ilk ve son kez gerçekleşmiştir. Çünkü kendisi Mevlâna soyundan gelmemektedir. Çelebi Hüsâmeddin'den sonra makama sadece Mevlâna soyundan gelenler geçmişlerdir.²⁴ Çelebi Hüsâmeddin, Mevlâna'nın dostlarını, sevenlerini ve etrafındakileri bir arada tutmuş²⁵ ve bu arada Yeşil Kubbe'yi inşa ettirmiştir.²⁶

Çelebi Hüsâmeddin'in on yıl süren görevi sonunda vefat etmiş, Sultan Veled'in yanına gelen halk babasının yerine artık kendisinin geçmesini istemişlerdir. Sultan Veled'in makama geçmesi bir zaruret olmuştur.²⁷

Sultan Veled'in makama geçmesiyle birlikte Mevlevîlik tarikatının kuruluş dönemi başlamıştır.²⁸ Mevlevîliğin kuralları netleşirken bir taraftan da Erzincan, Kırşehir, Amasya başta olmak üzere Anadolu'da belirlediği birçok ile halifeler yollayarak bu yolun yaygınlaşmasını sağlamıştır.²⁹

Sultan Veled'in 1312 yılında vefatının ardından makama geçen Ulu Ârif Çelebi, babasının izinden giderek Mevlevîliğin usûl ve âdâbını yayarak, tarikatın

---

²² Eflâkî, a.g.e., s. 172.

²³ Sipehsâlâr, a.g.e., s. 158.

²⁴ Nuri Şimşekler, "Mevlevîliğin Tarihi Seyri", *Mevlâna Celâleddîn-i Rûmi İnsanlığın Aynası*, Konya 2004, s. 149.

²⁵ Sezai Küçük, "Mevlevîyye", *Türkiye'de Tarikatlar, Tarih ve Kültür*, ed. Semih Ceyhan, İstanbul 2015, s. 496.

²⁶ Şimşekler, "Mevlevîliğin Tarihi Seyri", s. 149.

²⁷ Sultan Veled, *İbtidânâme*, çev. Abdülbâki Gölpınarlı, İstanbul 2001, b. 2808-2809, s. 45.

²⁸ Küçük, a.g.m., s. 497.

²⁹ Şimşekler, "Mevlevîliğin Tarihi Seyri", s. 150.

temellerini başta Konya olmak üzere diğer illerde de sağlam bir şekilde oturtmaya gayret göstermiştir.³⁰

Ulu Ârif Çelebi'den sonra başta Dîvâne Mehmed Çelebi olmak üzere onun izinden giden Mevlevî Şeyhleri yaptıkları seyahatler sayesinde Mevlevîliği geniş coğrafyalara tanıtmışlardır.³¹

Mevlevîlik Tarikatı kurulduğu andan itibaren halk ve dönemin üst düzey yöneticileriyle olan yakınlıklarıyla büyüüp gelişmiştir. Vezirler, beyler, paşalar ve hatta padişahlar tarafından bu tarikat için birçok fayda sağlanmıştır. Tarikat bu faydaların yanında iki büyük sarsıntı da geçirmiştir. Bunlardan ilki, Ebubekîr Çelebi'nin makamda bulunduğu sırada yaşanmıştır. IV. Murad'ın, Ayasofya Camii Vaizi Kadızâde ve etrafındakilerin etkisinde kalarak Mevlevîliğe karşı çıkmış ve hatta Bağdat Seferine giderken Mevlâna Dergâhı'nı yıkmayı bile düşünmüştür. Fakat bu düşüncesinden yaşadığı bir olay sonucunda vazgeçmiştir. İkinci büyük olay ise Abdülhâlim Çelebi I'in meşihatte olduğu dönemde vuku bulmuştur. IV. Mehmed'in saltanatı sırasında *Hünkâr Şeyhi* olarak saraya giren Vânî Mehmed, tarikatların zararlı olduğu fikrini savunarak bu tarikatların kapatılması gerektiğini söylemiştir. Bu söylemlerden etkilenen IV. Mehmed tarikatların lağvedilmesi kanununu çıkarmıştır. Çıkarılan bu kanun Mevlevîliği ve Semâ'ı da etkilemiştir. 1077/1666 Mevlevîler tarafından ebced hesabıyla “yasağ-ı bed” (kötü yasak) olarak kaydedilmiştir. 18 yıl süren bu yasağın sonunda Vânî Mehmed'in oyunları ortaya çıkmış ve saraydan azledilmiştir. Vânî Mehmed'in saraydan gönderilmesiyle 1095/1684 yılında bu yasak da kaldırılmıştır.³²

Yaşanan bu olaylardan sonra Mevlevîlik eski parlak ve ihtişamlı günlerine geri dönmüştür. Birçok merkezde Mevlevî tekkeleri kurularak Mevlâna Yolu'nun özü, usûl ve âdâbı yayılmaya çalışılmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında yıkılan Osmanlı Devleti yerine Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Mustafa Kemal Atatürk 1925 yılında çıkardığı kanunla türbe ve tekkeleri kapatmıştır.

---

³⁰ Mehmet Önder, *Mevlânâ ve Mevlevîlik*, İstanbul 1998, s. 177.

³¹ Gölpınarlı, *Mevlâna'dan Sona Mevlevîlik*, s. 229.

³² Şimşekler, “Mevlevîliğin Tarihi Seyri”, s. 153.

Tekke ve zaviyelerin kapatılmasına, türbedârlık gibi bazı unvanların yasaklanarak kaldırılmasına dair 30.11.1925 tarihinde kabul edilen ve 13.12.1925 tarihinde Resmi gazetede yayımlanan kanunun³³ maddeleri şu şekildedir:

“Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti dahilinde gerek vakıf suretiyle gerek mülk olarak şeyhinin tahtı tasarrufunda gerek suveri aharla tesis edilmiş bulunan bilumum tekkeler ve zaviyeler sahiplerinin diğer şekilde hakkı temellük ve tasarrufları baki kalmak üzere kamilen seddedilmiştir. Bunlardan usulü mevzuası dairesinde filhal cami veya mescit olarak istimal edilenler ipka edilir. Alelumum tarikatlerle şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik, seyitlik, çelebilik, babalık, emirlik, nakiplik, halifelik, falcılık, büyüçülük, üfürükçülük ve gayıptan haber vermek ve murada kavuşturmak maksadiyle nüshacılık gibi unvan ve sıfatların istimaliyle bu unvan ve sıfatlara ait hizmet ifa ve kisve iktisası memnudur. Türkiye Cumhuriyeti dahilinde salatine ait veya bir tarika veyahut cerri menfaate müstenit olanlarla bilumum sair türbeler mesdut ve türbedarlıklar mülğadır. Seddedilmiş olan tekke veya zaviyeleri veya türbeleri açanlar veyahut bunları yeniden ihdas edenler veya âyini tarikat icrasına mahsus olarak velev muvakkaten olsa bile yer verenler ve yukarıdaki unvanları taşıyanlar veya bunlara mahsus hidematı ifa veya kıyafet iktisa eyleyen kimseler üç aydan eksik olmamak üzere hapis ve elli liradan aşağı olmamak üzere cezayı nakdiile cezalandırılır.

(...)

Madde 2- İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 – İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.”

Tekke ve zaviyelerin kapatılmasına dair önerilen bu kanun TBMM’de onaylanıp yürürlüğe girmesinden sonra yurttaki tüm dergâh, tekke ve zaviyeler kapatılmıştır.

Kanunun yürürlüğe girişinin ardından Üsküdar Mevlevîhânesi’nde yaşanan durumlar şu şekildedir:

1925 yılının Aralık âyininin bir cumartesi günü, semâ yapan dervişler dördüncü selamdaki son dönüşleri esnasında, birkaç polis Üsküdar Mevlevîhânesi’nden içeri girmiş ve semâ’nın durdurulmasını emretmişlerdir. Ardından başlarındaki yetkili, 13

---

³³No: 677, Kabul Tarihi: 30. 11. 1925, Resmi Gazetede Yayımlanma Tarihi: 13 Aralık 1925.

Aralık 1925 tarih ve 677 sayılı tekke ve zâviyelerle türbelerin kapatılmasına ve türbedarlıklarla (türbede hizmet edenler) bir takım unvanların men ve ilgasına dair kanun metnini okumaya başlamıştır.

Ağlayan dervişlere dönen Şeyh Ahmet Remzi Dede “*Mevlevîhâneler, hankâhlar ve tekkeler Sultan IV. Murat’ın saltanı sırasında da kapatılmıştı.*³⁴ Çünkü çevresindekiler, sultanın kulağına Mevlevî dervişlerinin saltanatı yıkabilecekleri yalanını fısıldamışlardı. Bu yüzden IV. Murad döneminde alınan kapatma kararı tam 18 yıl sürdü. 18 yıl boyunca semâ töreni düzenlemek yasaklandı. Ancak 18 yıl sonra, Mevlevîhânelerin, hankâh ve tekkelerin kapıları yeniden açıldı. Kim bilir, bugün kapılarına kilit vurulan Mevlevîhâneler, belki bir gün yine açılır.” demiştir.

Konuşmanın ardından, Ahmet Remzi Akyürek, günlük giysilerini giyerek sessiz adamlarla diğer dervişler de aynı sessizlik içinde onun peşinden birer birer semâhâneyi terk etmişlerdir.

Görevli polislerden biri semâhânenin giriş kapısını kapatmış ve üzerine asma kilit vurmuştur. O günün gecesi, birçok insan, Mevlevîhâneye gelerek, yakmış oldukları mumları kilidin üstüne koymuşlardır.³⁵

Tekke ve zaviyelerin kapatılmasından sonra Konya Mevlâna Dergâhı, Konya Müzeler Müdürlüğü’ne bağlanmıştır. Dergâh ve burada bulunan derviş hücreleri, eşyalar ve yazma eserler de sergilenmek suretiyle müze statüsünde değerlendirilmiştir.³⁶ Bir süre sonra dergâhın tamamen müzeye dönüştürülmesine karar verilmiş ve 1 Eylül 1926 tarihinde “*Konya Âsâr-ı Atîka Müzesi*” ismi ile açılmıştır. Akabinde, Mehmet Yusuf Akyurt, kurulan bu müzeye müdür olarak atanmış ve bu sebeple yeniden düzenlenen dergâh, 2 Mart 1927 tarihinde tekrar hizmete açılmıştır.³⁷

Dergâhların kapatılışından itibaren uzun yıllar Mevlâna’yı anmak için resmi olarak herhangi bir program düzenlenmemiştir. Ancak 1932 yılında kurulan

---

³⁴ 17. yy. da “*Kadızedeler Olayı*” geçen IV. Murad’ın saltanat sürdüğü yıllarda önce *Vani* adlı bir hoca daha sonra da *Fazıl Ahmet Paşa*’nın amacını sapmış tarikatları bahane ederek Mevlevîliği de kapatıp semâ meşkini yasaklatmıştır. Mevlevîlerce bu olay (H. 1077/ M. 1666) ebced hesabıyla ‘*yasag-ı bed*’ (kötü yasak) olarak not edilmiştir. Bu yasak 18 yıl sürmüştür.

³⁵ Shems Friedlander, *The Whirling Dervishes*, New York 1992, s. 111.

³⁶ Haşim Karpuz, “Mevlâna Müzesi”, *TDVİA*, XXIX, Ankara 2004, s. 452.

³⁷ Yavuz Selim Ağaoğlu, *Neyzen Selâmi Bertuğ’un Anılarından Belgelerle Hazret-i Mevlâna’yı Anma Törenleri (1942-1974)*, Konya 2013, s. 19.

Halkevi'nin³⁸ Mevlâna'yı Anma Törenlerinin başlamasında büyük bir etkisi olduğu görülmektedir.

24 Nisan 1940 yılına gelindiğinde Ekekon gazetesi Konya Halkevi'nde Abdülbâki Gölpınarlı'nın Mevlâna hakkında bir konferans verdiği haberini yayımlamıştır.³⁹

“C. H. P. Umumî merkezi tarafından tertip edilmiş olan konferans programı mucibince öteki gece Ankara dil, tarih ve coğrafya fakültesi doçentlerinden B. Abdülbaki Gölpınar(lı) tarafından verilmiş olan –MEVLÂNA- hakkındaki konferansı fevkalade bir takdire mazhar olmuş, Halkevinin bütün salonlarında dinlenildiği gibi, hariçte ve bina hoparlörlerin önünde halk tarafından dinlenilmiştir.....”

24 Nisan 1940 Ekekon Gazetesi

1940 yılında gerçekleştirilen bu konferans anma tören niteliğinde olmamıştır. İlk defa 1942 yılında Konya Halkevi'nde Mevlâna'nın 670. Ölüm yıldönümü sebebiyle bir tören düzenlenmiştir. Bu sayede Konya'da resmi olarak ihtifaller

³⁸ 19 Şubat 1932 yılında açılmış ve Demokrat Parti'nin iktidar oluşundan sonra 5830 sayılı kanun ile 8 Ağustos 1951 tarihinde kapatılmıştır.

³⁹ “Halkevimizde Toplantılar, konferanslar teakup ediyor”, *Ekekon Gazetesi*, 24 Nisan 1940, No:1344, s.2.

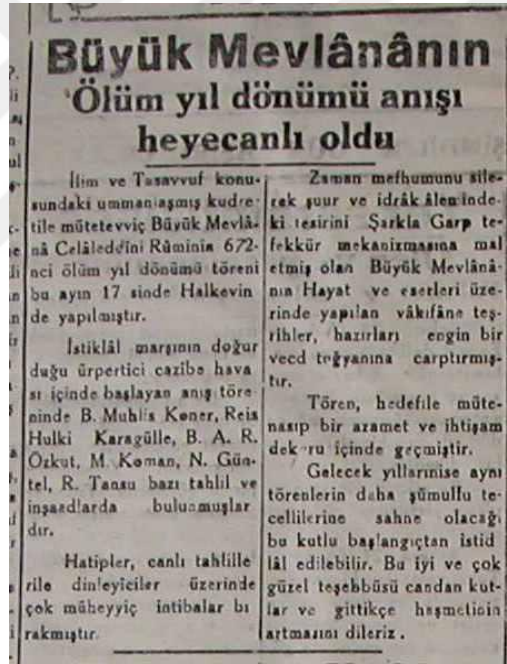
başlamıştır.⁴⁰ 24 Aralık 1942 yılında yine Ekekon gazetesinde yer alan haber şöyledir:⁴¹

“İlim ve Tasavvuf konusundaki ummanlaşmış kudret ile mütetevviç Büyük Mevlânâ Celâleddini Rûmînin 672inci ölüm yıl dönümü töreni bu âyin 17 sinde Halkevinde yapılmıştır.

İstiklâl marşının doğurduğu ürpertici cazibe havası içinde başlayan anış töreninde B. Muhlis Koner, Reis Hulki Karagülle, B. A. R. Özkut, M. Koman, N. Güntel, R. Tansu bazı tahlil ve inşaatlarda bulunmuşlardır.

(...)

Gelecek yılların ise aynı törenlerin daha şümullu tecellilerine sahne olacağı bu kutlu başlangıçtan istidlâl edilebilir. Bu iyi ve çok güzel teşebbüsü candan kutlar ve gittikçe haşmetinin artmasını dileriz. ”

24 Aralık 1942 Ekekon Gazetesi

1943 ve 1944 yıllarında herhangi bir tören yapılmamıştır. 1945 yılında İstanbul Üniversitesi'nin her yıl farklı bir şehirde düzenlediği *Üniversite Haftası*'nın altıncısı Konya'da yapılmıştır. Bu program kapsamında 30 Eylül 1945 Pazar günü

⁴⁰ Ağaoğlu, a.g.e., s.19.

⁴¹“Büyük Mevlânânın Ölüm yıl dönümü anışı heyecanlı oldu” *Ekekon Gazetesi*, 24 1. Kânun 1942, Sayı 1993 s. 2.

Konya Halkevi sinema salonunda Prof. Ali Nihat Tarlan'ın *Mevlâna'nın Hayatı ve Şiirleri* başlıklı konferansıyla tören başlamıştır.⁴²

1946 yılı Aralık ayında ise Konya Halkevi, Hz. Mevlâna'nın 673. Anma Törenini düzenlemiştir. Ekekon gazetesinin 16 Aralık 1946 tarihinde yayımlanan haberde şu bilgilere yer almaktadır:⁴³

Büyük Mevlâna

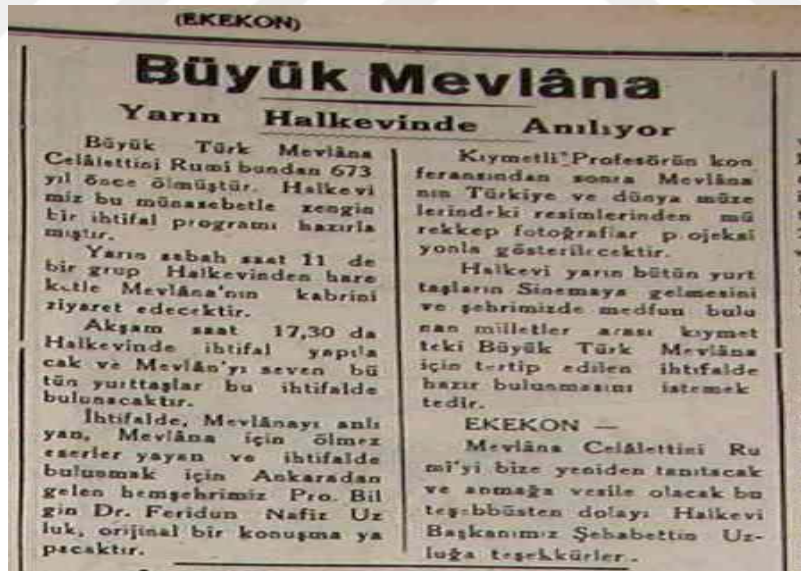
Yarın Halkevinde Anılıyor

Büyük Türk Mevlâna Celâlettini Rumi bundan 673 yıl önce ölmüştür. Halkevimiz bu münasebetle zengin bir ihtifal programı hazırlamıştır.

(...)

İhtifalde, Mevlânayı anıyan, Mevlâna için ölmez eserler yayan ve ihtifalde buluşmak için Ankaradan gelen hemşehrimiz Prof. Bilgin Dr. Feridun Nafiz Uzluk, orijinal bir konuşma yapacaktır.

(...)

16 Aralık 1946 Ekekon Gazetesi

⁴² Ağaoğlu, a.g.e., s. 25.

⁴³ "Büyük Mevlâna Yarın Halkevinde Anılıyor" *Ekekon Gazetesi*, 16 Aralık 1946, Sayı: 2600, s. 3.

17 Aralık 1946 günü törenden önce Mevlâna Türbesi ziyaret edilmiş akabinde Belediye sinemasında Prof. Feridun Nafiz Uzluk'un konferansı büyük bir katılımcı ile tamamlanmıştır.⁴⁴

1947 yılında Konya'da herhangi bir tören yapılmamıştır. 1948 yılına gelindiğinde ise Hz. Mevlâna'nın 675. Vuslat Yıldönümü'nde Konya Halkevi'nde özel bir anma töreni düzenlenmiştir. İlk konuşmayı dönemin müze müdürü Zeki Oral olmadığı için öğretmen Necati Eldeniz yapmıştır. Daha sonra Belediye Reisi Muhlis Koner, Mevlâna'nın felsefesinden bahsetmiştir.⁴⁵ Muhlis Koner'in ardından; M.Nedim Güntel, Fakir Usman da seçme şiirler okumuşlardır.⁴⁶ Aynı yıl Konya'da Feridun Nafiz Uzluk'un öncülüğünü yaptığı *Mevlâna'yı Sevenler Derneği* kurulmuş ve bu derneğin aracılığıyla toplanan bağışlarla Mevlâna'nın eserlerinin neşredilmesi ve Selçuk Üniversitesi'ne eleman yetiştirilmesi planlanmıştır.⁴⁷

1949 yılında gerçekleştirilen anma töreninde katılımcı sayısının fazla olması nedeniyle Konya Halkevi'nin salonu yeterli olmamış ve binanın diğer odaları da açılmıştır. Katılanların konferansı hoparlörlerle dinlemeleri sağlanmıştır. Tören, Halkevi Başkanı Avukat Vehbi Bilgin'in açılış konuşmasıyla başlamış iki dakikalık bir saygı duruşunun ardından, Necati Elgin *Mevlâna'nın hayatı-eserleri ve şahsiyeti* konulu konferansını vermiştir. Daha sonra Muhlis Koner, *Mevlâna'nın tasavvufu'nu* anlatmıştır. Liseli Haluk Tekmen ve Avukat Fakir Usman, Mevlâna için yazılan şiirleri okumuşlardır. Şiirlerin ardından Nuri Yılmazgil ve Necati Çokuslu ilahiler okumuşlardır.⁴⁸

1950 yılında Mevlâna'yı Anma törenleri Şahin sinemasında yapılmış ve ilk defa tören için giriş kartları basılmıştır. 16 Aralık 1950 tarihli Yeni Konya gazetesi programı şu şekilde yayınlamıştır:⁴⁹

---

⁴⁴ “Büyük Mevlâna Dün Halkevinde Anıldı” *Ekekon Gazetesi*, 18 Aralık 1946, Sayı: 2601, s. 1.

⁴⁵ “Mevlânayı andık” *Ekekon Gazetesi*, 20 Aralık 1948, Sayı: 2907, s. 1.

⁴⁶ Mehmet Özcan, “Mevlevîliği Anma Törenleri”, *İnsanlığın Aynası*, ed. Ahmet Efe, Konya 2004, s. 249.

⁴⁷ Özcan, a.g.m., s. 249.

⁴⁸ “Mevlâna anıldı” *Ekekon Gazetesi*, 19 Aralık 1949, Sayı: 3058, s. 1.

⁴⁹ “Mevlâna'nın Ölüm Yıldönümü”, *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1950, Sayı: 548, s. 1.

“17 Aralık 1950

Pazar Günü

MEVLÂNA'NIN ÖLÜM YILDÖNÜMÜ

PROGRAM

1- Açılış

2- Hayat ve Şahsiyet, Naât, taksim, peşrev, saz semaisi

3 - Felsefesi

4 - Müziği hakkında konuşmalar, Ney taksimleri

(Akşam Şahin Sinemasında)”

16 Aralık 1950 Yeni Konya Gazetesi

14 Mayıs 1950 yılında Demokrat Parti iktidara gelmiş ve törenlere verilen önem artmıştır. Aynı yıl anma etkinliklerine, İçişleri Bakanı Rüknettin Nasuhioğlu, Konya Milletvekili Ömer Rıza Doğrul ve Milli Eğitim Bakanı Ahmet Tevfik İleri’de katılmıştır.⁵⁰

1951 yılına gelindiğinde, Konya Halkevi 8 Ağustos 1941 tarihli ve 5830 sayılı Kanun ile kapatılmış ve bu yılki töreni Türk Milliyetçiler Derneği üstlenmiştir.⁵¹

⁵⁰ Özcan, a. g. m., s. 249.

⁵¹ Ağaoğlu, a.g.e., s. 59.

678. Vuslat yıldönümü münasebetiyle Halk Sinemasında yapılacak törenlerde büyük titizlik gösterilmiş ve çok sayıda davetiye bastırılmıştır. Programa Pakistan Büyükelçisi, Milli Eğitim Bakanı, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk, Ömer Rıza Doğrul davet edilmiştir. Ayrıca törene Pakistan Maslahatgüzarı bir telgraf göndermiştir.⁵²

1952 yılında Amerikan Büyükelçisi George C. Mc. Ghee (1912-2005) ve eşinin Konya'ya gelişleri ve kendileri için sınırlıda olsa bir tanıtım programı hazırlanması törenlerin gidişatını değiştirmede etkili olmuştur.⁵³ Bu sebeple Halil Can, Selami Bertuğ, Sadi Hoşses, Ulvi Erguner, Eczacı Nazmi Bey, Kudret Özinal, Hafız Sabri Özdil, Muzaffer İlker gibi isimlerin katılımıyla Mevlevî müziklerinden örnekler içeren bir program yapılmıştır.⁵⁴ 1952 yılında 679. Anma Etkinliklerini daha da önemli bir hale getirebilmek için çalışmalara başlanılmıştır. Bu amaçla 8 Haziran 1952 yılında “Konya ve Çevresi Turizm Kongresi” adıyla bir kongre düzenlenmiştir.⁵⁵

Düzenlenen kongre sonunda bir turizm derneğinin kurulması fikri kabul edilmiş ve Dr. Hulki Amil Keymen'in başkanlığında bir heyetin seçilmesi kararlaştırılmıştır.⁵⁶ 17 Aralık akşamı Halk Sinemasında saat 20.00'de başlayan programda Mevlevî musikisinden örnekler, Ney taksimi ve na'tı, Mevlâna hakkında konferanslar verilmiştir.⁵⁷

1953 yılına gelindiğinde törenlerin daha iyi yapılması için çalışmalar başlatılmıştır. Anma törenlerinde Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan, Nevzad Ayasbeyoğlu, M. Nuri Gençosman, Abdülbâki Gölpınarlı konuşmalarını yapmışlardır. Belediye salonunda gerçekleşen törenler iki gün bir gece üç seans olarak düzenlenmiştir.⁵⁸ Konya'da tertip edilen Anma Törenleri'nde neyzen Selâmi Bertuğ'un aldığı notlara göre; baştan sona bir âyin düzenlenmemiş, ferahfezâ, beyâtî, sabâ ve rast örneklerinden icrâ edilmiş ve temsili olarak semâzenler vazife yapmışlardır.⁵⁹

---

⁵²Özcan, a.g.m., s. 251.

⁵³Yavuz Selim Ağaoğlu, “Hz. Mevlâna'yı Anma Törenleri”, *Akademik Sayfalar Üç Çeyrek Asırda Hz. Mevlâna'yı Anma Törenleri (1940-2014) Özel Sayısı I*, (10 Aralık 2014), XIV, S. 33, Konya 2014, s. 516.

⁵⁴Ağaoğlu, a.g.e., s. 70.

⁵⁵“Konya Turizm kongresi bugün toplantıyor”, *Yeni Meram Gazetesi*, 09 Haziran 1952, Sayı: 663, s. 3.

⁵⁶“Konya Turizm kongresinde alınan kararlar” *Yeni Meram Gazetesi*, 10 Haziran 1952, Sayı: 666, s. 3.

⁵⁷“Mevlâna'nın ebediyete intikalinin 679.cu yılı” *Yeni Meram Gazetesi*, 17 Aralık 1952, Sayı: 839, s. 1.

⁵⁸Özcan, a.g.m., s. 253.

⁵⁹Ağaoğlu, a.g.e., s. 83.

Selâmi Bertuğ'un aldığı notlardan 1925 yılında yasaklanan semâ âyinin 28 yıl sonra Konya'da tekrar düzenlendiğini görmekteyiz. Dr. Ebû'l Kasım Tefazzulî *Mevlânâ Dergâhı'nda Dervilerin Semâi* adlı eserinde de 1953 yılında semâ töreni düzenlendiğini, Kâni Karaca'nın naat ve Kur'an'dan ayetler okuduğunu, Hulki Âmil Çelebi ve Abdülbâki Baykara'nın da günlük kıyafetleriyle semâ meşk ettiklerini yazmıştır.⁶⁰

1954 yılında 681. Anma Törenleri 16 Aralık Perşembe günü başlamış ve iki gün devam etmiştir. Anma Törenine, Ziraat Vekili Nedim Ökmen, Büyük Millet Vekili Meclisi Vekillerinden Fikri Apaydın, Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'ın eşi Reşide Bayar, Başvekil Adnan Menderes'in eşi Berrin Menderes, Mısır Büyükelçisi Ekselans İbrahim Akif Elalüsive, Libra Büyükelçisi Ekselans Ali Esad Ecarbi ve devlet temsilcilerinden birçok isim katılmıştır.⁶¹ Şahin Sineması'nda yapılan programda açılış konuşmasını Belediye Reisi İbrahim Aşçıgil yapmış Mehmet Önder Mevlâna'nın hayatı ve eserleri hakkında bilgi vermiştir. Halil Can ve grubu Naatı-ı Şerif, ney taksimi, Yusuf Paşa'nın Segâh peşrevi, Hüzzam birinci selâm, yürük semâi, sabâ taksimi çalmıştır. Sonrasında Prof. Annemarie Schimmel ve Nezihe Araz konuşmalarını yapmıştır.⁶²

1954 yılında yapılan anma etkinliklerini diğer törenlerden ayıran önemli bir husus vardır. 25 Aralık 1954 günü *Mevlâna İhtifali Tertip Komitesi* tarafından Mevlâna Müzesi'nde bir âyin icrâ edilmiştir.⁶³ Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün de filme aldığı bu âyine Selâmi Bertuğ'un anlattıklarıyla şu isimler katılmıştır:⁶⁴

“Mutribteki görevliler:

Kudümzenbaşı: Halil Can

Kudüm: Hurşit Ungay

Neyler: Ulvi Erguner, Selâmi Bertuğ, Hayri Tümer

Kemençe: Namık Bey (Afyon)

Halile: Neyzen Osman Dede (İstanbul)

⁶⁰ Ebûl-Kasım Tefazzulî'nin *Mevlânâ Dergâhı'nda Dervişlerin Semâi* naklen, çev. Ahmet Çelik, I Baskı, İstanbul 2007, s. 106.

⁶¹ Özcan, a.g.m., s. 255.

⁶² “Hz. Mevlânayı bugün anıyoruz”, *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1954, Sayı: 1974, s. 1.

⁶³ Özcan, a.g.m., s.256.

⁶⁴ Ağaoğlu, a.g.e., s. 107.

Na'thân: Hafız Sabri Özdil

*Âyînânlar: Ankara'dan Nazmi Ulusemre, Kudret Özinal, Hafız Sabri Özdil
ve İstanbul'dan birkaç zât*

(...)

Şeyh Postunda, Esadullah Keymen Amil Çelebioğlu⁶⁵

Onun solunda, Tarikatçı Dede Hüsamettin Özlü (Çorum Mevlevîhânesi Şeyhi)

Onun solunda, Aşçı Dede Hulki Köymen⁶⁶

Onun solunda, Mesnevîhân Arif Çelebi (Afyon)

Onun solunda, başı Neyzen Gavsî Baykara (İstanbul)

Onun solunda, Duahân Abdülbaki Gölpınarlı yer alıyordu.

(...)

*Misafir şeyh olarak Ankara'lı Mehmet Dede⁶⁷ (kendisi çok yaşlı olduğu
için âyine için sandalyede katılmıştır.)*

(...)

*Âyîn olarak Hüseyin Fahrettin Dede'nin Acem- aşîrân âyini seçilmiştir. Na'tı
Mevlâna'yı Sabri Özdil okumuş Post taksimini Selâmi Bertuğ yapmıştır.
semâzenler ise;*

Osman Dede (Yenikapı)

Ahmet Bican (Yenikapı)

⁶⁵ “Esadullah Hulki Amil Çelebioğlu: 1896 yılında Halep Mevlevîhânesi'nde doğdu. Babası Halep Mevlevîhânesi Şeyhi Âmil Çelebi'dir. 1909 yılına kadar Halep'te kaldı. Orta tahsilini babasının Kastamonu Şeyhliği sebebiyle Kastamonu'nda tamamladı. Haydarpaşa'daki askeri tıbbiye girdi. Göz doktoru oldu. Emekli olduktan sonra Konya'ya yerleşti. Yeni Meram ve Yeni Konya gazetelerinde yazılar yazdı. 27 Mayıs 1960 seçimlerinde Konya'dan milletvekili seçildi. Mevlâna törenlerinde konuşmalar yaptı. 30 Mart 1968 yılında göz rahatsızlığından dolayı Hakk'a yürüdü.” Yakup Şafak, “Şehabettin Uzluk'un Notlarında Son Dönemde Yaşamış Konyalı Mevlevîler (2)”, *Akademik Sayfalar*, c. 7, sayı 34, s. 526

⁶⁶ Program kitapçığında “Köymen” yazılmakla birlikte Keymen'dir. Mevlâna torunu olan Hasan Hulki Âmil Keymen'in hayatı için bkz. Şimşekler, Nuri, Konya Büyükşehir Belediyesi *Konya Ansiklopedisi*, c. V, ss. 162-163.

⁶⁷ Mehmet Arısoy Dede: 1874 yılında Ankara'da doğdu. Ankara Mülkiye Mektebini bitirdi. Arapça, Farsça ve Fransızca dillerini öğrendi. Ulu Diniye tarih, coğrafya ve fen dersleriyle beraber Hüsni hat derslerini okudu. Farsça Öğretmen'inin verdiği Mesnevi metniyle hayatı değişti. Konya'ya geldi. 1001 Günlük Çilesi'ni çıkardı. Filibeli Sıdkı Dede'den okuduğu mesnevî bahislerini ezberledi. Semâ çıkarttı ve musiki dersleri aldı. Sultan Veled'in (İbtidânâme, Rebâbnâme ve İntihânâme)siyle, İsmail Ankaravî'nin (Minhac'ül fukara)sini ve Sipehsalâr'ın (Menâkıb-ı Mevlâna)sini bakarak aynen yazdı ve çoğalttı. 1925 yılında tekke ve zaviyelerin kapatılmasıyla müzeye dönüşen dergâhtan çıkmak istemez. İsteğini Müze Müdürü M. Yusuf Akyurt'a söyler ve kabul olur. 1926 yılında Konya Âsâr-ı Atika Müzesi'nde müstahdem olur. 1939 yılında yaş haddinden görevinden alındı. Fakat dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in emriyle ölümüne kadar müzedeki hücrelerinde oturma izni çıkarıldı. 10 Ekim 1957 yılında Hakk'a yürüdü. Daha geniş bilgi için bkz. İhsan Kayseri, *Asitane'nin Son Dervîşi Mehmet (Arısoy) Dede*, Konya, 2014.

Yahya Tekin (Afyon)

Bekir Şereftuğ (Kulekapısı)

Selman Tüzün (Bahariye)

Hami Kaşıkçıoğlu (Yenikapı)

Rusuhi Baykara (Yenikapı)

Celâl Ergün (Yenikapı)

Mehmet Susamış Dede (Sivas)

Mehmet Koçer (Sivas)

İhsan Bildircin (Sivas)

Ahmet Manifatura (Afyon)

Ve ismi bilinmeyen Afyon'dan bir veya üç semâzen.

1955 yılında gelindiğinde, 23 Kasım Çarşamba günü yeni Belediye Reisi Nafiz Tahralı'nın başkanlığında Mevlâna ihtifali tertip komitesi bir toplantı düzenlemiş ve törenin son şekli karara bağlanmıştır.⁶⁸ Üç gün sürecek olan anma törenlerinde, Dr. Hulki Amil Keymen ve Mehmet Önder'in konuşmaları yer almıştır.⁶⁹

1956 yılında 683. Vuslat Yıldönümü Kitaplık Salonu'nda düzenlenmiş ve dört ayrı program gerçekleşmiştir. Programda, Belediye Başkanı Nafiz Tahralı açılış konuşmasını yaptıktan sonra; Dr. Hulki Âmil Keymen *Mevlâna ve Hayatı*, Mehmet Önder *Şarkta ve Garpta Mevlâna Tetkikleri*, Bekir Elâm *Mevlâna'nın dini Cephesi*, Refî Cevad Ulunay *Şebi Arus* ve Abdülbâki Gölpınarlı da *Mevlâna'da Şiir* isimli konferanslarını sunmuşlardır. Programın ikinci kısmı ise Na'tı Şerif, ney taksimi, Ferahfezâ peşrevi ve Ferahfezâ âyîni ile devam etmiştir.⁷⁰

1956 yılında düzenlenen anma törenlerine semâ âyîni de girmiştir. Rusuhi Baykara'nın Postnişin görevini üstlendiği âyînde, Bahir Şereftuğ, Ahmet Bican, Halit Anar, Baki Baykara ve Selman Tüzün gibi isimler de olarak hazır bulunmuşlardır.⁷¹

1957 yılındaki anma törenleri 15 Aralık da başlamış ve dört gün sürmüştür. Programa Başbakan yardımcısı ve Devlet Bakanı Tevfik İleri ve Milli Eğitim Bakanı Celâl Yardımcı, Ziraat Bakanı Nedim Ökmen'in katılacağı duyurulmuştur.⁷²

İhtifal Programı ise Vali ve Belediye Başkanı Cemil Keleşoğlu'nun açılış konuşması akabinde Dr. Hulki Âmil Keymen, Kemâl Edip Kürkcüoğlu ve Refî

⁶⁸“Mevlâna ihtifali programı son şeklini alıyor”, *Yeni Meram Gazetesi*, 23 Kasım 1955, Sayı 1885, s. 1-2.

⁶⁹ Özcan, a.g.m., s. 257.

⁷⁰ “683. Ölüm yıldönümü Mevlana Anılıyor”, *Yeni Meram Gazetesi*, 15 Aralık 1956, Sayı: 2265, s. 1.

⁷¹ Ağaoğlu, a.g.e., s. 132.

⁷² Özcan, a.g.m., s. 259.

Cevad Ulunay'ın konuşmalarıyla devam etmiştir.⁷³684. Anma Törenlerinde Mithat Bahârî Beytur'un şeyhliğinde, Halil Can'ın yaptığı ney taksiminin ardından düğâh peşrevi çalınmış ve müteakiben düğâh âyîni icrâ edilmiştir. Selman Tüzün, Resuhi Baykara, Mehmet Susamış, Ali Susamış Halit Anar gibi isimler de olarak âyînde görevlerini almışlardır.⁷⁴

1958 yılında Konya'da Umumî Kitaplığı'nda kalabalık bir ihtifal yaşanmıştır. Amerikan Büyükelçisi ve Alman Büyükelçisi ile eşleri, elçiliklerden yüz, milletvekillerinin de yüz elli kadar kişinin katılacağı bildirilmiştir.⁷⁵ 14-17 Aralık tarihleri arasında düzenlenen Mevlâna ihtifali programında ise Belediye Reisi M. Sıtkı Bilgin'in açılış konuşmasından sonra, Dr. Hulki Âmil Keymen, Prof. Dr. Annemarie Schimmel, Kemal Edip Kürkçüoğlu, Prof. Mücteba Minevi (geldiği takdirde), Abdülbaki Gölpınarlı, Halide Edip Zorlutuna, R. Cevad Ulunay konuşmacı olarak yerlerini almışlardır. Hulûsi Gökmenli, Sabri Özdil, Kâni Karaca ve Şakir Çetiner in Na'tı Şerif okumalarının ardından Semâ âyîni başlamıştır.⁷⁶ Mithat Bahârî Beytur'un başkanlığındaki heyette yer alan isimlerden bazıları şunlar olmuştur:⁷⁷ Gavsî Baykara, Rusuhi Baykara, Baki Baykara, Selman Tüzün, Hüseyin Tüzün, Halil Can, Selâmi Bertuğ, Nida Eskin. Mithat Bahârî'nin postnişîn vazifesini üstlendiği törende, Köçek Mustafa Derviş'in Bayatî âyîni'nin icrâ edildiği semâ meşki ancak 4 kişi ile yapılmıştır ⁷⁸(Ek-1).

1958 yılı Anma Törenlerinin ardından Konya'da, Mevlevî olan Süleyman Hayâtî Loras Dede ve dergâhlar kapatıldığında çocuk yaşta olan fakat semâ meşkini öğrenen Ali Karadağ; Mustafa Holat, Celâleddin Loras ve Ethem Karadağ'a semâ meşk etmeyi öğretmeye başlamıştır.⁷⁹

Hz. Mevlâna'yı Anma Törenleri 1959 yılından itibaren *Mevlâna Haftası* olarak kutlanılmaya başlanmıştır.⁸⁰ Törenlerde, Semiha Ayverdi, Nihat Sami Banarlı,

⁷³ "Mevlâna İhtifali başladı" *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1957, Sayı: 3039, s. 1.

⁷⁴ Ağaoğlu, a.g.e., s. 150-152.

⁷⁵ "Mevlâna İhtifali İçin Konyaya Gelen Gelene. .", *Yeni Konya Gazetesi*, 12 Aralık 1958, Sayı:3373, s.1.

⁷⁶ "İhtifal programı Tesbit edildi", *Yeni Konya Gazetesi*, 14 Aralık 1958, Sayı: 3375, s. 1.

⁷⁷ "İhtifal Hazırlıkları Etrafında", *Yeni Konya Gazetesi*, 08 Aralık 1958, Sayı: 3369, s. 1.

⁷⁸ "Konya, Yılın En Büyük Günlerini Yaşıyor", *Yeni Konya Gazetesi*, 15 Aralık 1958 Sayı: 3376, s. 1.

⁷⁹ Bu bilgilere Mustafa Holat ile çeşitli günlerde bürosunda yaptığımız görüşmeler sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız.

⁸⁰ Ağaoğlu, a.g.e., s. 180.

Dr. General Müslim Gür (Şiir), Prof. Dr. Nihat Tarlan, Nedim Ökmen (Şiir) ve Refi Cevad Ulunay konuşmacı olarak hazır bulunmuşlardır. III. Selim Sûz-i Dilârâ Âyini Şerifi'nin icrâ edildiği anma törenlerinde posta Mithat Bahârî Beytur oturmuş, semâzenbaşı ise Gavsi Baykara olmuştur. Ahmet Kalay, Ertuğrul Koçeri Selman Tüzün, Ahmet Kasapoğlu gibi isimler de semâzen olarak vazife almışlardır.⁸¹

1960 yılına gelindiğinde törenleri düzenleme görevi Konya Turizm Cemiyeti tarafından üstlenilmiştir. Anma törenlerini daha çok kişinin izleyebilmesi için Kapalı Spor Salonu'na geçilmiştir.⁸² 13 Aralık 1960 tarihli Yeni Konya Gazetesi'nin haberine göre törende Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak, Prof. Dr. Helmuth Ritter, Behçet Kemal Çağlar, Abdülbâki Gölpınarlı, Refi Cevad Ulunay konuşmalarını sunmuşlardır. Semâ heyetinde ise; Mithat Bahârî Beytur, Gavsi Baykara, Bahir Şereftuğ, Mahmut Omağ, Ertuğrul Güçer, Selman Tüzün gibi isimler yer almıştır.⁸³ (Ek-2)

1961 yılında Mevlâna'yı Anma Törenleri 10-17 Aralık tarihleri arasında gece ve gündüz olarak düzenlenmiştir. Aynı zamanda törene gelen Fransız televizyonu da programı filme çekmiştir.⁸⁴ Törenlere Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak, Abdülbâki Gölpınarlı, Dr. Tahsin Yazıcı, Doçent Dr. Meliha Anbarcıoğlu, Mehmet Önder, Fevzi Halıcı konuşmacı olarak yerlerini almış, Mithat Bahârî Beytur, Ahmet Kalay, Gavsi Baykara, Ahmet Bican Kasapoğlu, Rusuhi Baykara, Mehmet Susamış gibi semâzenler katılmış ve Nasır Abdülbaki Dede'nin Acembuselik âyîni icrâ edilmiştir.⁸⁵

689. Vuslat Yıldönümü 8-17 Aralık 1962 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Törenlere Rüştü Şardağ, Refi Cevad Ulunay, Kemal Edip Kürkçüoğlu da katılmıştır.⁸⁶ Mithat Bahârî Beytur'un postnişin vazifesini üstlendiği törenlerde Gavsi Baykara, Rusuhi Baykara, Bahir Şereftuğ, Mahmut Onağ, Selman Tüzün gibi isimlerde hazır bulunmuşlardır.⁸⁷

---

⁸¹ Özcan, a.g.m., s. 264.

⁸² Ağaoğlu, a.g.e., s. 189.

⁸³ "Mevlâna İhtifal Programı", *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı 4066, 13 Aralık 1960, s. 1.

⁸⁴ Ağaoğlu, a.g.e., s. 213.

⁸⁵ Ağaoğlu, a.g.e., s. 217-218.

⁸⁶ Özcan, a.g.m., s.267.

⁸⁷ Ağaoğlu, a.g.e., s. 236.

Bu yıl törenlerde Mithat Bahârî Beytur ile birlikte Abdülbâki Gölpınarlı da ikinci şeyh olarak posta oturmuştur. ⁸⁸(Ek-3)

1963 yılı Vuslat Törenleri 7-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Semâ heyetinde; Mithat Bahârî Beytur, Münib Öktem Çelebi, Gavsî Baykara, Selman Tüzün, Faruk Hemdem Çelebi, Enver Turunç Çelebi, Abdülbaki Gölpınarlı, Şemseddin Susamış gibi isimler hazır bulunmuşlardır. ⁸⁹

1964 yılına gelindiğinde, Anma Törenleri için kendi ekibini kurmaya çalışan Konya Turizm Derneği, daha önce Ali Karadağ'dan semâ meşkini öğrenen üç ismin (Mustafa Holat, Celâleddin Loras ve Ali Karadağ) sayısını arttırmak için İstanbul'dan Ahmet Bican Kasapoğlu'nu davet etmiştir. Adil Küçük, Selahaddin Erenler, Ali Alaca, Mustafa Tekin, Mahir Keleş'i de ekleyerek bir ekip kurulmuş ve semâ meşki öğretilmiştir. Böylelikle 1962-1963 yıllarında Konya'dan semâzen çıkarılmıştır. ⁹⁰ İsmi zikrettiğimiz şahıslar, 691. Vuslat Yıldönümünde, Mithat Bahârî Beytur, Selman Tüzün, Enver Turunç Çelebi, Faruk Hemdem Çelebi, Abdülbaki Gölpınarlı, Baki Baykara gibi isimlerle ilk kez semâ meşk etmişlerdir. ⁹¹

1965 yılında Anma Törenleri 11-18 Aralık tarihleri arasında yapılmıştır. 692 Cumhuriyet Senatosu Başkanı İbrahim Şevki Atasagun'da katılmıştır. ⁹² Selman Tüzün'ün post makamında bulunduğu törenlerde beyâti âyîni icrâ edilmiştir. ⁹³

3-17 Aralık 1966 tarihleri arasında gerçekleşen Anma Törenleri açılış konuşmasını Milli eğitim Bakanı Prof. Dr. Orhan Dengiz yapmıştır. On dokuz kez düzenlenen törenlere Başbakan Süleyman Demirel ile on beş bakan ve iki yüz elli

---

⁸⁸ 1962 yılında çekilmiş bir fotoğraftan bu bilgiye ulaşılmış bulunmaktayız.

⁸⁹ Ağaoğlu, a.g.e., s. 273-274.

⁹⁰ Kudsî Erguner artık İstanbul ekibinden ziyade ihtifallerde ekseriyetle Konyalı semâzenlerin görev alması konusunda şunları söylemektedir: Bu tarihten sonra semâ ve tasavvuf ile ilgili konuların gittikçe içinin boşaltıldığını yozlaştırıldığını çünkü bundan böyle Konya'da semâ yapılmasının, âyin fikrinin silinip gösteri şekline dönmesine bağlı olduğunu İstanbul'dan gelenlerin ise bunu hoş karşılamadıklarını dolayısıyla Konya'da semâzen yetiştirilmeye başlandığını dile getirmektedir. Ayrıca Konya'da veya herhangi bir şehirde ne Mevlevî ne de Mevlevîliğin izinin kalmadığını ilave etmektedir. Ona göre, Ahmet Bican Kasapoğlu'nun Mevlevî âyininin müziğini ve semâsını yapmak için muhakkak Mevlevî olmak gerektiği fikriyle birlikte Mevlevîlik sona ermiştir. Detaylı bilgi için Bkz. Kudsî Erguner, *Ayrılık Çeşmesi*, çev. Arzu Açıkan Erguner, İstanbul, 2014, s.90-91.

⁹¹ Bu bilgilere Mustafa Holat ile çeşitli günlerde bürosunda yaptığımız görüşmeler sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız.

⁹² Özcan, a.g.m., s. 267.

⁹³ Ağaoğlu, a.g.e., s. 334.

senatör ve milletvekilinin de bulunacağı bilgisi verilmiştir.⁹⁴ Mithât Bahârî Beytur ve Selman Tüzün post makamında bulunmuşlardır.

694. Vuslat Yıldönümü 9-17 Aralık 1967 tarihleri arasında ve on üç program olarak tertip edilmiştir.⁹⁵ Mithat Bahârî Beytur ve Selman Tüzün postnişîn olarak törenlerde bulunmuşlardır.

---

⁹⁴ Özcan, a.g.m., s. 267-268.

⁹⁵ Özcan, a.g.m., s. 268.

1968 yılında törenler, 7-13 Aralık tarihleri arasında on beş program olarak düzenlenmiştir. İhtifallerde Sadeddin Heper öncülüğünde mutrip ve semâ heyetlerinde yüz kişi görev almıştır.⁹⁶ İhtifal programında postnişîn olarak Mithat Bahârî Beytur ve Selman Tüzün'ün isimleri yazılmıştır. 9 Aralık 1968 yılında Milliyet Gazetesi'nde çıkan bir resimde zikrettiğimiz isimlerin arasında Mithat Bahârî Beytur'un olmadığını, Selman Tüzün'ün yanında Enver Turunç Çelebi ve Süleyman Hayâtî Loras'ın post makamında olduğunu görmekteyiz.⁹⁷(Ek-4) Elimize geçen bir diğer fotoğrafta ise Mithat Bahârî Beytur, Selman Tüzün ve Enver Turunç Çelebi post makamındadırlar. 1960'lı yıllara ait olduğunu tespit ettiğimiz bu fotoğraf için net bir tarih verememekteyiz. (Ek-5).

696. Anma Törenleri, 11-17 Aralık 1969 tarihinde gerçekleşmiştir. Bir hafta sürecek olan anma törenlerini açılış konuşmasını, Milli Eğitim Bakanı Prof. Cahit Oğuz yapmıştır. Törenler, Ramazan bayramına denk gelmesi sebebiyle katılımcı sayısı beklenenden fazla olmuştur.⁹⁸ Hüseyin Top, *Mevlevî Usûl ve Âdâbı* isimli kitabında şu bilgileri vermektedir:⁹⁹

“Sanırım 1969 yılındaydı. O sene Şeb-i Arûs törenine Mithat Bahârî Efendi, sonra Selman Efendi, Afyon Çelebilerinden Enver Çelebi ve Süleyman Hayatî Loras Efendiler olmak üzere dört şeyh katılmıştı.”

1970 yılında törenler Ramazan Bayramı'na denk geldiği için 2-17 Aralık tarihleri arasında düzenlenmiştir. Beyatî âyini icrâ edilmiştir.¹⁰⁰ Törenlerde, elli, otuz Naathan ve yirmi kişilik mutrip heyeti görev almıştır. İhtifalde, Selman Tüzün post makamında görev almıştır.¹⁰¹ (Ek-6)

1971 yılında Anma Törenleri, 4-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Postnişîn Selman Tüzün, semâzenbaşı ise Ahmet Bican Kasapoğlu'dur.¹⁰²

⁹⁶Özcan, a.g.m., s. 268.

⁹⁷ 9 Aralık 1968 yılında Milliyet Gazetesi'nin haberi somut olarak elimizde bulunmadığından Ek'te bahsi geçen fotoğraf verilecektir.

⁹⁸ “Mevlâna İhtifal Törenleri Yarın Başlıyor” *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı: 6668, 10 Aralık 1969, s. 1.

⁹⁹Hüseyin Top, *Mevlevî Usûl ve Âdâbı*, İstanbul 2007, s. 128. (naklen)

¹⁰⁰ Özcan, a.g.m., s. 268.

¹⁰¹ “Büyük Düşünür Mevlâna Anılıyor. Anma Törenleri Nedeniyle Şehrimiz Turistlerle Doldu”, *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı: 6668, 4 Aralık 1970, s. 1.

¹⁰² Özcan, a.g.m., s. 268.

699. Anma Törenleri 2-17 Aralık 1972 tarihleri arasında yirmi bir program olarak gerçekleşmiştir. Semâ âyinin de Selman Tüzün ve Süleyman Hayatî Loras post makamında bulunmuşlardır.¹⁰³

1973 yılı Unesco tarafından “Mevlâna Yılı” ilan edilmiştir. 700. Anma Törenleri, 1-17 Aralık tarihleri arasında yirmi bir program olarak düzenlenmiştir. Postnişîn, Selman Tüzün ve Süleyman Hayatî Loras’tır. Ahmet Bicân Kasapğlu’nun semâzenbaşı olduğu törenlerde, Faruk Hemdem Çelebi, Mustafa Holat, Hasan Ertekin, Mehmet Susamış, Mehmet Özçakıl gibi pek çok isim, semâzen vazifesini üstlenmişlerdir.¹⁰⁴

1974 yılına gelindiğinde törenler, 5-17 Aralık tarihleri arasında düzenlenmiştir.¹⁰⁵ Kapalı Spor Salonu’nda düzenlenen ve ardından Alâaddin Dügün Salonu’nda sabaha kadar devam eden törenlerin açılış konuşmasını dönemim Kültür Bakanı Rıfki Danışman yapmış ve Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Dr. Müjgan Cumbur gibi isimler de konuşmalarını yapmışlardır.¹⁰⁶ Bu yıl da postnişîn, Selman Tüzün ve Süleyman Hayatî Loras’dır.(Ek-7)

1975-1980 yılları arasında Mevlâna’yı Anma Törenleri’ni Konya Turizm Derneği düzenlemiştir. Selman Tüzün, post makamında bulunmuştur.¹⁰⁷

708. Vuslat Törenleri, 11- 17 Aralık tarihleri arasında düzenlenmiştir.¹⁰⁸ 1981 yılı Anma Törenleri’nde Selman Tüzün ile birlikte Mesnevîhân Şefik Can da postnişîn olarak görev almışlardır.¹⁰⁹(Ek-8)

1982 yılı törenleri, 10-17 Aralık tarihleri arasında tertip edilmiştir. Programlarda, MGK üyeleri ve Cumhurbaşkanı Vekili Orgeneral Nurettin Ersin ve eşi hazır bulunmuştur. İhtifalin açılış konuşmasını Kültür ve Turizm Bakanı İlhan Evliyaoğlu yapmıştır.¹¹⁰ Bu yıl da postnişîn vazifesini, Selman Tüzün ve Şefik Can beraber üstlenmiştir. (Ek-9)

---

¹⁰³ Ağaoğlu, a.g.e., s. 557.

¹⁰⁴ Ağaoğlu, a.g.e., s. 573-574.

¹⁰⁵ Ağaoğlu, a.g.e., s. 589.

¹⁰⁶ Özcan, a.g.m., s. 269

¹⁰⁷ “Törenlerde Bu Yıl” *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı 9999 16 Aralık 1974, s. 2.

¹⁰⁸ Özcan, a.g.m., s. 269.

¹⁰⁹ Özcan, a.g.m., s. 270.

¹¹⁰ Özcan, a.g.m., s. 270.

1983 yılı AnmaTörenleri, 10- 17 Aralık tarihleri arasında yapılmış ve bu törenlerde Selman Tüzün postnişin olarak görev almıştır.¹¹¹

1984 yılında düzenlenen törenler, 14-17 Aralık tarihleri arasında yapılmıştır. Selman Tüzün'ün postnişin makamında bulunduğu törenlerde, Kani Karaca naat okurken Hüseyin Top ise Kur'an-ı Kerim kıraat etmiştir. 711. Vuslat Yıldönümü 'ne Trt çekim ekibi de katılarak törenleri filme almıştır.¹¹²

1985 yılında, Kapalı Spor Salonu'nda yapılan törenler 13-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Post makamında Selman Tüzün vardır.¹¹³

12-17 Aralık 1986 tarihleri arasında tertip edilen 713. Vuslat Yıldönümü'nde Selman Tüzün postnişin'dir.¹¹⁴

1960 yılından itibaren Konya Turizm Derneği'nin üstlendiği anma programlarını tertip etme görevi, 1987 yılında ilk kez Büyükşehir Belediyesi geçmiştir. 12-17 Aralık tarihlerinde gerçekleşen törenlere, Şeb-i Arûs gecesi Başbakan Turgut Özal'da katılmıştır.¹¹⁵

1988 yılına gelindiğinde, Anma Törenleri 12-17 Aralık tarihlerinde gerçekleşmiştir. Törenlere Devlet Bakanı Cemil Çiçek de iştirak etmiştir.¹¹⁶ 1988 yılında postnişin olan Selman Tüzün törenle sırasında rahatsızlanmış, Celâleddin Çelebi'nin icâzetiyle posta Aralık âyının 9. gecesi ile Andaç Arbaş, 10. gecesi de Hafız Hüseyin Top geçmiştir.¹¹⁷

1989 yılında düzenlenen törenler, 10-17 Aralık tarihleri arasında 100. Yıl Kapalı Spor Salonu'nda yapılmıştır. Törenlerde Vali Necati Çetinkaya ile Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek konuşma yapmıştır.¹¹⁸

---

¹¹¹ Özcan, a.g.m., s. 270.

¹¹² Özcan, a.g.m., s. 270.

¹¹³ Özcan, a.g.m., s. 270.

¹¹⁴ Özcan, a.g.m., s. 270.

¹¹⁵ Özcan, a.g.m., s. 271.

¹¹⁶ Özcan, a.g.m., s. 272.

¹¹⁷ Top, a.g.e., s. 129.

¹¹⁸ Özcan, a.g.m., s. 271.

1990 yılında Anma Törenleri 11-17 Aralık tarihleri arasında düzenlenmiştir. Selman Tüzün post makamında bulunmuştur.¹¹⁹ 100. Yıl Kapalı Spor Salonu'nda gerçekleşen törenlere ek olarak Büyükşehir Belediyesi, Alâaddin Keykubad Salonu'nda Prof. Dr. Saffet Solak, Yavuz Bülent Bakiler, Prof. Dr. Mehmet Aydın, M. Akif İnan, Prof. Dr. Ayhan Songar, Prof. Dr. Cevat Babuna, Prof. Dr. Süleyman Yalçın gibi isimlerin konuşmalarını yapmaları için Alâaddin Keykunad Salonu'na hazırlamıştır.¹²⁰

1991 yılına gelindiğinde törenler, Konya Valiliği, Büyükşehir Belediyesi ve Selçuk Üniversitesi tarafından beraber düzenlenmiştir.¹²¹ 10-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleşen törenlere, Şeb-i Arûs akşamı icrâ edilecek programa dönemin Başbakan Süleyman Demirel de katılmıştır.¹²² 1991 yılında Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu¹²³ kurulmuş ve Mustafa Holat törenlerde postnişîn görevini üstlenmiştir.¹²⁴

719. Anma Törenleri, 10 Aralık 1992 tarihinde başlayıp 7 gün sürmüştür. 100. Yıl Kapalı Spor Salonu'nda gerçekleşen programlara 17 Aralık gecesi Başbakan yardımcısı Erdal İnönü ve Kültür Bakanı Fikri Sağlar da katılmıştır.¹²⁵ 719. Anma Törenleri büyük ilgi görmüş, Mustafa Holat'ın postnişîn olduğu semâ meşki icrâsı'nda bir gece de postu Hüseyin Top ile paylaşmıştır.¹²⁶

1993-1995 yılları arasında anma etkinlikleri devam etmiş, büyük ilgi gören ihtifallerde Mustafa Holat postnişîn makamında bulunmuştur.

1996 yılında törenler, 11-17 Aralık tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Törenlerde postnişîn Mustafa Holat olmuştur. Gündüz yapılan semâ meşkinin birinde Fahri Özçakıl ve Şemsi Yılmaz Susamış beraber posta oturmuştur.¹²⁷

---

¹¹⁹ “Mevlâna Haftası Başladı”, *Yeni Konya Gazetesi*, 10 Aralık 1990, s. 1.

¹²⁰ Özcan, a.g.m., s.270.

¹²¹ Özcan, a.g.m., s.271.

¹²² Özcan, a.g.m., s.271.

¹²³ Kültür Bakanlığı tarafından 1990 yılında açılan sınav sonucunda topluluk oluşturulmuş. 1991 yılının ilk aylarında çalışmalara başlanılmış ve anma törenleri bir disipline oturtulmuştur.

¹²⁴ Bu bilgilere Mustafa Holat ile çeşitli günlerde bürosunda yaptığımız görüşmeler sonucunda ulaşılmıştır.

¹²⁵ Özcan, a.g.m., s. 272.

¹²⁶ Bu bilgilere Mustafa Holat ile çeşitli günlerde bürosunda yaptığımız görüşmeler sonucunda ulaşılmıştır.

¹²⁷ Bu bilgilere 19 Mayıs 2015 yılında Mevlâna Kültür Merkezi'nde Fahri Özçakıl ile yaptığımız görüşme sonucu ulaşılmıştır.

1997-2011 yılları arasında postnişinlik vazifesini Mustafa Holat yerine getirmiştir. Bu tarihler arasında zaman zaman Fahri Özçakıl ile beraber posta oturmuştur. Emekli olduktan sonra 2012 yılından itibaren postnişinlik vazifesi Fahri Özçakıl'a geçmiştir.

2014 yılında, 741. Vuslat Yıldönümü çerçevesinde düzenlenen programların birinde semâzenbaşı görevini üstlenen Ahmet Sami Küçük post makamında bulunmuştur. 2012 yılından itibaren düzenlenen ihtifallerde bu vasfı Fahri Özçakıl üstlenmiştir.

II. BÖLÜM

A. UZUN SÜRE POSTNİŞİN VAZİFESİNDE BULUNANLAR

1. RESÛHİ BAYKARA

(1913-1989)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

15 Temmuz 1913¹²⁸ yılında Yenikapı Mevlevîhânesi'nde doğdu. Asıl ismi Osman Selâhaddin Rûsûhi'dir. Babası Yenikapı Mevlevîhânesi şeyhlerinden olan Abdülbâki Baykara'nın, Emine Güzide Hanım ile yaptığı evlilikten dünyaya geldi.¹²⁹ İlk eğitiminin ardından Gedikpaşa Amerikan Orta Okulu'nu bitirip sonrasında İstanbul Erkek Lisesi'ne gitti. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk dili ve Edebiyatı/ Türk Edebiyatı Tarih Bölümü'nü kazanıp, “*XVIII. Asır Şairlerinden Mehmed Esrar Dede, Hayatı, Tasavvufî, Edebî Şahsiyeti ve Eserleri*” isimli tezini tamamlayarak mezun oldu. Diplomasında Hasan Âli Yücel'in de Maarif Vekili olarak imzası bulunan Resûhi Baykara aynı zamanda Fars Filolojisi ve Felsefe Tarihi'nden de sertifika almıştır.¹³⁰

Üniversite tahsilini bitirdikten sonra birkaç yıl kadar Eskişehir'de öğretmenlik yaptı. Akabinde İstanbul'a döndü ve kısa sürelerle Arşivde, Türkiye İş Bankası ve son olarak İstanbul Belediyesi'nde müfettişlik görevinde bulundu.¹³¹

1947 yılında Arşivde çalıştığı dönemlerde, Seyyid Mehmed Süheyb Efendi'nin¹³² kızı Ümmigülsüm Mutahhara Hanım ile evlendi. Bu evlilikten Nâsır Abdülbâki Baykara adında bir çocuğu oldu.¹³³

¹²⁸Nüfus kayıtlarında doğum tarihi 2 Temmuz 1329 olarak kayıtlıdır. Detaylı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, *Yenikapı Mevlevîhânesi'nin İnsanları, Zeytinburnu Beld.Yay.*, İstanbul 2011, s.450.

¹²⁹ Mustafa Erdoğan, *Meşrutiyetten Cumhuriyete Bir Mevlevî Şeyhi Abdülbâki Baykara Dede Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*, Eylül 2003, İstanbul, s.63.

¹³⁰Kaya, a.g.e., s. 331.

¹³¹Kaya, a.g.e., s.331.

¹³²Bursa Mevlevîhânesi'nin son şeyhi Seyyid Mehmed Şemseddin Efendi'nin oğlu.

¹³³Erdoğan, a.g.e., s. 63.

b. Mevlevîliği

Doğup büyüdüğü Yenikapı Mevlevîhânesi'nden çok fazla istifade etti. Yenikapı Mevlevîhânesi'nde sikkesi tekbirlendi ve dergâhın türbedârı Ahmed Dede'den semâ meşketti. Özellikle “Şeyhim” dediği Üsküdar Mevlevîhânesi son postnişîni Ahmet Remzi Akyürek Dede'nin bilgilerinden faydalandı.¹³⁴

1956 yılında kendisine Makam Çelebisi tarafından hilâfet verildi.¹³⁵ Kendisine verilen hilâfet oğlu Nâsır Bâki Baykara tarafından muhafaza edilmektedir. Birkaç yıl sonra Celâleddin Bâkır Çelebi tarafından destar verildi. Faruk Hemdem Çelebi, Mithat Bahârî Beytur, Selman Tüzün, Gavsî Baykara gibi isimlerle törenlere katıldı.¹³⁶

Konya'da başlayan Mevlâna'yı Anma Törenleri'nde abisi Gavsî Baykara ile kurucu kadroda yer aldı.¹³⁷

Törenlere, Mithat Bahârî Beytur, Selman Tüzün, Rûsûhî Baykara ile beraber katıldı. Törenlerin günde iki kez yapıldığı günlerde, posta oturan Mithat Bahârî Beytur'un yaşı ilerlediği için çok fazla yormamak adına öğlen ve akşam yapılan semâ meşkinde abisi Gavsî Baykara ile postnişîn vazifesini üstlendi.¹³⁸

1956 yılında Konya'da kütüphanede düzenlenen ve Mithat Bahârî Beytur'un şeyh olarak katıldığı törene semâzen olarak katıldı. 1960 yılında postu Midhat Bahârî Beytur ve Gavsî Baykara ile paylaştı. Âyin başlangıcında şeyhlerin gelişleri sırasında Meydan-ı Şerîf'te bir fotoğrafçının fotoğraf çekmesi sonucunda orada bir âyin yapıldığından dolayı kızdı ve abisi Gavsî Baykara'nın da vefatından sonra bir daha Konya'da düzenlenen ihtifallere katılmadı. Londra'ya gitti ve burada semâzen yetiştirdi.¹³⁹

9 Nisan 1989 yılında İstanbul'da vefat etti. Galata Mevlevîhânesi'nde Hâmuşan'da babası ve annesinin sırlandığı kabire defnedildi.¹⁴⁰

---

¹³⁴Erdoğan, a.g.e. s, 64.

¹³⁵ Bir Mevlevî şeyhi vefat ettiğinde sikkesi ile beraber sırlanır eğer hilafet verildiyse, bu hilafette göğsüne koyulduktan sonra defnetme işlemi gerçekleştirilirdi. (Bu bilgiye Nâsır Bâki Baykara ile yaptığımız görüşme sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız).

¹³⁶ Bu bilgilere 23 Ocak 2015 yılında Konya'da görüştüğümüz Nâsır Bâki Baykara ile yaptığımız sohbet sırasında ulaşılmış bulunmaktayız.

¹³⁷ Nezih Uzel, “Mevlevîler 18 Yaşında”, <http://nezihuzel.net/index.php/2009/02/05/mevleviler-onsekiz-yasinda/> (ulaşım tarihi 22. 10. 2015).

¹³⁸ Bu bilgilere 23 Ocak 2015 yılında Konya'da görüştüğümüz Nâsır Bâki Baykara ile yaptığımız sohbet sırasında ulaşılmış bulunmaktayız.

¹³⁹ Friedlander, a.g.e. s. 112-113.

¹⁴⁰ Kaya, a.g.e., s.332.

2.GAVSİ BAYKARA

(1902-1967)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

Ahmed Gavsî Baykara, Yenikapı Mevlevîhânesi'nin son şeyhi Abdülbâki Baykara'nın en büyük oğlu olup 24 Mart Pazartesi 1902 yılında dünyaya geldi. Annesi, Abdülbâki Baykara'nın ilk eşi olan Ayşe Şekiye Hanım'dır.¹⁴¹

Tahsil hayatına ilk olarak Mekteb-i Osmânî'de başladı. Üç yılın sonunda buradan ayrılıp Galatasaray Mekteb-i Sultanîsine devam etti. I. Dünya Savaşı çıkınca okulun bir kısmı hastaneye dönüştürülüp diğer kısmı da sadece gündüz eğitimi verince buradan da ayrılıp, Yenikapı Mevlevîhânesine yakın olan Davudpaşa Sultanîsine gitti. Sonrasında babası Abdülbâki Baykara'nın talimatıyla Dârülhilafet-i Aliyye Medresesine devam etti. Fakat çeşitli sebeplerden dolayı eğitimini tamamlayamadı.¹⁴²

1921 yılında Fatma Seniha Hanım ile evlendi ve bu evlilikten Zahrüddin Lâmi, Hâdrâ ve Ekrem adlarında üç çocuğu oldu.¹⁴³

1925 yılında askerde bulunduğu sırada tekkelerin kapatılması üzerine askerlik bitiminde Adana'da İtibâr-i Millî Bankası'nda memur olarak göreve başladı. Burada bir süre çalıştıktan sonra İstanbul'a geri döndü ve 1941 yılında İstanbul Belediyesi Konservatuvarı'nda neyzen olarak çalışmaya başladı.¹⁴⁴

b. Mevlevîliği

İlk musîki derslerine çok sevdiği ve çok benzediği büyük babası Şeyh Celâleddin Efendi'den henüz beş yaşındayken kudüm'e vurma metotlarını öğrenerek başladı. Celâleddin Efendi vefat edince babası Abdülbâki Baykara'nın kendisine nesb ettiği Halid Dede'den ney öğrenmeye başladı. Rauf Yekta Bey ve Zekâizâde Hafız Ahmed'in öğrencileri arasında yerini aldı. Henüz 17 yaşındayken 1919 yılında Yenikapı Mevlevîhânesi'nde mutriba çıkararak Baş Dede oldu. Bu vazifeyi tekkeler kapatılıncaya kadar devam ettirdi.

¹⁴¹Kaya, a.g.e., s. 326.

¹⁴²Hakkı Göktürk, "Baykara Gavsî", *İstanbul Ansiklopedisi*, IV, 1960, İstanbul, s. 2277.

¹⁴³Erdoğan, a.g.e., s. 56.

¹⁴⁴Kaya, a.g.e. s. 326.

Şeyh Ali Nutki Dede, Şeyh Osman Sâlahaddin Dede, Şeyh Celâleddin Dede gibi dönemin en büyük isimlerinden istifade etti ve küçük yaşta bestekârlığa başladı.¹⁴⁵

Bestekârlığının yanı sıra hocalık da yaptı. Eyüp ve Üsküdar Musîki Cemiyeti'nde ders verdi. Aralarında Ahmed Doğan Özeke, Aka Gündüz Kutbay, Niyazi Sâyin gibi birçok ismi yetiştirdi.¹⁴⁶

1941 yılında İstanbul Konservatuarında Neyzen olarak görev başlayınca bu döneme kadar bestelediği 150 kadar eserini yırttı. Onların yerlerine daha özgün besteler yaptı. Bilinen eserleri 40 yaşından sonrasına aittir.¹⁴⁷

Eserleri:¹⁴⁸

- Arazbâr-Bûselik Saz Semâisi
- Arazbâr-Bûselik Peşrevi
- Hüseyinî (Devr-i Kebîr)
- Isfahârek Saz Semâisi
- Isfahâk Peşrevi
- Sâzkâr Peşrevleri
- Acem-Aşîrân Saz Semâisi
- Bayâtî-Arabân
- Bestenigâr
- Bûselik Saz Semâisi
- Kürdîli Hicazkâr
- Nihâvend Saz Semâisi
- Sultanî-Yegâh Semâileri
- Sûznâk Aksak Şarkı
- Sûznâk Dûyek Şarkı

Kardeşi Rusûhi Baykara ile birlikte Konya'da tertip edilen Mevlâna'yı Anma Törenlerinin kurucu kadrosunda yer aldı. Anma Törenlerine hem semâzen hem de postnişîn olarak katıldı. Zaman zaman tek başına, bazen Resûhi Baykara ile birlikte

¹⁴⁵ Göktürk, a.g.m., s.2277.

¹⁴⁶ Kaya, a.g.e., s. 327.

¹⁴⁷ Göktürk, a.g.m., s.2277.

¹⁴⁸ Kaya, a.g.e., s. 327.

bazen de Rûsûhî Baykara ve Mithat Bahârî Beytur ile beraber üç şeyh olarak posta oturdu. 1956 yılında, Makam Çelebisi Celâleddin Bâkır Çelebi tarafından kendisine hilafet verildi. Birkaç yıl sonra Makam Çelebisi Celâleddin Bâkır Çelebi tarafından destar icâzeti verildi. Verilen hilafetin nerede olduğu bilinmemektedir.

Törenlere, Mithat Bahârî Beytur, Selman Tüzün, Rûsûhî Baykara ile beraber katıldı. Törenlerin günde iki kez yapıldığı günlerde, posta oturan Mithat Bahârî Beytur'un yaşı ilerlediği için çok fazla yormamak adına öğlen ve akşam yapılan semâ meşkinde Rûsûhî Baykara ile postnişin vazifesini üstlendi.1967 yılına kadar törenlerin hepsine katıldı.¹⁴⁹

15 Kasım 1967 yılında 65 yaşındayken İstanbul'da vefat etti. Galata Mevlevîhânesi'nde bulunan Galata Mevlevîhânesi'nde Hâmuşan'da babasının yanına defnedildi.¹⁵⁰

3. MİDHAT BAHÂRÎ BEYTUR

(1879-1971)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

Emirzâde Ahmed Midhat, 1879 senesinde Eyüp Sultan'da bulunan Sa'diye Dergâhı'nda doğdu. Babası Askerî Mahkeme Başkâtibi Kütahyalı Mehmet Nuri Efendi, annesi Sa'diye Dergâhı Şeyhi Süleyman Efendi'nin kızı Fatma Aliye Hanım'dır.¹⁵¹

Babası Mehmet Nuri Efendi'nin Kütahya doğumlu¹⁵² olarak bilinmesi sebebiyle, Midhat Bahârî, Feridun Nâfiz Uzluk'a gönderdiği mektupların babasının memleketi hakkında şu bilgileri vermektedir:

“(…)

İbnülemin Mahmud Kemâleddin, 'Son Asır Türk Şâirleri'nde, benim babamı zühûlen Kütahyalı gösteriyor. Hayır, babam Mehmet Nuri Efendi İstanbullu'dur.

¹⁴⁹ Bu bilgilere 24 Ocak 2015 yılında Nâsır Bâki Baykara ile Konya'da yaptığımız söyleşi sırasında ulaşılmış bulunmaktayız

¹⁵⁰Kaya, a.g.e., s. 331.

¹⁵¹ Emin Işık, “Midhât Bahârî Beytur Son Mevlevî Şeyhi, Şair ve Edip” *Aşkın Sultanları: Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Sempozyumu 14-15 Mayıs 2010*, İstanbul 2010, s. 280.

¹⁵² İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal, *Son Asır Türk Şâirleri*, haz. Müjgân Cunbur, I, Ankara 1999, s. 170.

*Onun babası Râşid Efendi de İstanbullu'dur. Onun babası Sâlim Efendi Kütahyalı'dır.*¹⁵³

Babasını küçük yaşta kaybedince, dedesi Sa'diye Tarikatı Şeyhlerinden Süleyman Efendi tarafından yetiştirildi.¹⁵⁴ Tahsiline, Eyüp Sultan'daki Daru'l- Feyzi Hamidî mektebinde başlayıp daha sonra Eyüp Askeri Rüşdiyesi'nde ortaokul eğitimini bitirdi. Sonrasında, Bitlis'te görev yapan ağabeyi İsmail Zihnî Bey'in yanına giderek Bitlis İdadîsi'nde tahsilini tamamladı.¹⁵⁵

Lise tahsilini tamamladıktan sonra Maliye Nezâreti Kalemî'nde kâtip olarak göreve başladı. İki yılın sonunda Orman Meâdin ve Ziraat Umum Müdürlüğü Kalemî'ne tâyin oldu. Bir süre Akşehir Hatip Mektebi'nde Türkçe ve Edebiyat öğretmenliği yaptı.¹⁵⁶ Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası kurulunca burada muhaberat başkâtipliğinde bulundu.¹⁵⁷ 1959 yılında açılan İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde Farsça öğretmenliğine başladı. Bir buçuk yıl sonra hastalığı gerekçesiyle görevini Yaman Dede olarak bilinen Abdulkadir Keçecioğluna teslim etti.¹⁵⁸

Hazine-i Fünûn, Mekteb, Malumat, Terakki, Tercüman-ı Hakikat ve Resimli Gazete gibi birçok gazete ve dergide şiir ve yazıları yayımlandı.¹⁵⁹ Şiirlerinde ve yazılarında “*Midhat Bahârî*”, “*Bahârî*”, “*Nurizâde Midhat*”, “*Midhat Bahârî Hüsamî*” mahlâslarını kullandı.¹⁶⁰

Mehmed Sâid Efendi'nin kızı Fatıma-ı Fitnat Hanım ile evlendi ve bu evlilikten Mutahhara ve Destina adında iki kız çocuğu oldu. Müzik ve Fransızca öğretmenliği yapmış olan bu kardeşlerden Mutahhara Hanım Beylerbeyi Küplüce kabristanında, Destina Hanım ise Karacaahmed mezarlığında defnolunmuşlardır.¹⁶¹

¹⁵³ Nuri Şimşekler, *Pîr Aşkına*, İstanbul 2009, s. 239, (naklen).

¹⁵⁴ İhsan Işık, “Beytur, Midhat Bahârî”, *Resimler ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, II, Ankara 2006, s. 688.

¹⁵⁵ Şimşekler, *Pîr Aşkına*, s. 27-28.

¹⁵⁶ Emin Işık, “Midhat Bahârî” *TDVİA*, XXX, İstanbul 2005, s. 7.

¹⁵⁷ “Beytur, Ahmet Mithat Bahârî”, *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi*, II, Ankara 2002, s. 260-261.

¹⁵⁸ Işık, a.g.e., s. 7.

¹⁵⁹ “Bahârî Bey (Ahmed Midhat)”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, I, İstanbul 1977, s. 292.

¹⁶⁰ Şimşekler, *Pîr Aşkına*, s. 36.

¹⁶¹ A. Kadri Yetiş, *Mithat Bahari Beytur*, <http://www.canlarmeclisi.com/buyuklerimiz/13/mithat-bahari-beytur> (erişim tarihi: 15 Mayıs 2015).

Dini eğitimini ilk olarak dedesi Süleyman Efendi'den aldı. Farsça'yı ağabeyi Mustafa Rafet Efendi ve Bahâriye Mevlevîhânesi şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede'den, Arapça'yı da Dârü'l-fünûn müderrislerinden Arapgirli Hüseyin Avni Efendi'den öğrendi. Mehmed Said Efendi'den Buharî Şerif okudu.

Eserleri:¹⁶²

Yâyinlanmış Eserleri:

- Rûh-i Kurân'dan Bir Sahife-i Nûr (1342/1926)
- Tercüme-i Risâle-i Sipehsâlâr (İstanbul 1331/1914)
- Destegül (1343/1927)
- Leâli-i Me'ânî, (İbn Kemalîn Beyanu'l-Vücûd adlı eserinin tercümesi. İstanbul 1328/1912)
- Ravza (İstanbul 1324/1899)
- Sünbülîstan Şerhi (İstanbul 1325/1910)
- Divan-ı Kebir'den Seçme Şiirler (İstanbul 1942 MEB, Şark İslâm Klasikler, I-III c.)
- Mihrâb-ı Aşk (İstanbul, Sulhi Garan Matbaası, Tarihsiz, 1963/?)
- Mesnevî Gözüyle Mevlânâ (İstanbul, 1965)
- Gûşvâr (İstanbul, Tarihsiz, 1324/1899'dan önce)

Yâyina Hazır Olan Eserleri:

- Mevlânâ'nın Rubaîleri
- Kitabu'l-İlm (İmam Gazali'nin İlhyanu'l Ulûm adlı eserinin İlim bölümünün tercümesi)
- Şiir ve Musikîde Mevlevîler
- İlim ve Edebiyatımıza Hizmet eden Mevlevîlerden Bazı Simalar
- Geçmiş Büyüklerimizi Analım
- Çocukluk Hatıraları
- Hoca Said Efendi Kimdir?

---

¹⁶² Şimşekler, *Pîr Aşkına*, s.20-27.

Yâyinlanmış Makaleleri:

- “Mevlânâ Kimdir? Mevlânâ’nın Bir Şiiri” (Konya Halkevi Mevlâna Özel Sayısı, 1943, s.s.21-25)
- “Mevlâna Efendimiz” (Mevlâna Yıllığı, Turizm Derneği, Konya 1963, ss. 7-12)
- “Mevlâna Aşk ve Şefkat Timsalidir” (Mevlâna Güldestesi, Konya 1964, ss. 22-29)
- “Mevlevî Tarihine Kaynak Yazanların Yüce Önderi Sultan Veled” (Mevlâna Güldestesi, Turizm Derneği, Konya 1964, s.s.28-32)
- “Mevlâna Kimdir? (Who is Mavlana?)” (Mevlâna Güldestesi, 1966, ss. 18-21; Aynı Makale, Çağrı, c. XIV, Sayı. 143, 1969, S.S. 14-55)
- “Nahl-i Tecelli” (Mevlâna Güldestesi, 1967, s.s.11-13)

b. Mevlevîliği

Bahâriye Mevlevîhânesi şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede’nin yanında çile çıkardı. Hâtûniye şeyhi Hüsâm Efendi’den de Mesnevîhânlık icâzeti aldı.¹⁶³ 1924 yılında Ankara Mevlevîhânesi’nde yapılan bir sohbet sırasında Konya Makam Çelebisi Abdülhalim Çelebi tarafından destar icâzeti alındı. Konya Makam Çelebisi tarafından yapılan son şeyhlik ataması olması sebebiyle, Mevlevîler arasında son Mevlevî Şeyhi olarak tanınmıştır.¹⁶⁴ Feridun Nâfiz Uzluk’a gönderdiği bir mektubunda, Veled Çelebi İzbudak’ın kendisi Kasımpaşa Mevlevîhânesi’ne Mesnevîhân olarak atadığını yazmıştır.¹⁶⁵ Tekke ve Zâviyelerin kapatılması kanunuyla dergâhlar setrolunana kadar bu görevi yürüttü. Emin Işık, hocası Ahmet Mithat Bahârî’yi şu sözlerle anlatmaktadır:

“(…)

Midhat Bahârî, zarîf, hassas ve edepli bir insandı. Terbiyesi kalp kırmaya izin vermediği içini üzüntülerini belli etmez, içine atardı. Bu yüzden de çok acı çekerti.

¹⁶³ Şimşekler, *Pîr Aşkına*, s. 28.

¹⁶⁴ Işık, a.g.m., s. 260.

¹⁶⁵ Şimşekler, *Pîr Aşkına*, s. 267.

(...)

Midhat Bahârî, Hazreti Mevlânâ'yı yakından tanımakla kalmamış, onun hâliyle hâllenmiş, tasavvuftaki adıyla 'Fenâfîşşeyh' makamına erişmiştir. Mevlevî zarafetiyle İstanbul efendiliğini şahsında mezcetmiştir."¹⁶⁶

Emekli olduktan sonra Cadde Bostan'daki evinde yapılan sohbetler daha sonra kendi isteğiyle Seniha Bedri Göknil'in Göztepe'de bulunan evinde yapıldı. Her hafta gerçekleşen bu sohbetlere Şefik Can, Emin Işık, H. Hüseyin Top, A. Kadri Yetiş gibi Mevlâna ve Mevlevîlik üzerine çalışmalar yapan birçok isim katıldı.¹⁶⁷

Düzenlediği sohbetlerin yanı sıra vefatına kadar, Mevlâna Anma Törenlerine her yıl "postnişîn" olarak katıldı.¹⁶⁸

Hüseyin Top şu bilgileri vermektedir:

"(...)

Midhat Baharî Beytur Efendi de 14 veya 15 Aralık günü Konya'ya gelir, sadece Şeb-i Arûs gecesi mukabeleye iştirak eder ve posta geçerdi.

(...)

Sanırım 1969 yılındaydı. O sene Şeb-i Arûs törenine, başta Midhat Baharî Efendi, sonra Selman Efendi, Afyon Çelebilerinden Enver Çelebi ve Süleyman Hayatî Loras Efendiler olmak üzere dört şeyh katılmıştı."¹⁶⁹

"Midhat Bahârî Beytur post semâ'ı yaparken, onun şeffaflaştığı, buharlaştığı hissedilirdi. Semâ' esnasında ism-i Celâl çekerken avurtlarının kabarıp indiği uzaktan bile farkedilir, onun ism-i Celâli derûni sesle, ilâhi nefesle doya doya yaşadığı apaçık görülürdü."¹⁷⁰

12 Temmuz 1971 yılında doksan yaşının üzerindeyken vefat etti. Karacaahmed mezarlığında gasledildikten sonra Seniha Bedri Göknil Hanım'ın evine getirildi. Orada düzenlenen kısa bir âyinden sonra neyzen Halil Can'ın başkanlığında Suadiye Galib Paşa Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Sahra-ı Cedid

¹⁶⁶Emin Işık, "Midhat Baharî, Son Mevlevî Şeyhi, Şair ve Edip", *Âsitâne Mevlevî Kültür Dergisi*, 7, Temmuz 2010, s. 26-27.

¹⁶⁷H. Nur Artıran, "Ben Sizin Aşkınızın Aşkayım", *Âsitâne Mevlevî Kültür Dergisi*, 7, Temmuz 2010, s. 32-33.

¹⁶⁸ Edip Seviş, "Mevlevî Şair Midhat Baharî Beytur ve Neyzen Fahreddin Dede Efendi", *VI. Milli Mevlânâ Kongresi 24-25 Mayıs 1992*, Konya 1993, s. 84.

¹⁶⁹ Top, a.g.e., s.128.

¹⁷⁰ Top, a.g.e., s. 120.

mezarlığında eşi Fatıma Fitnat Hanım'ın kabrinde defnedildi. Duasını ise Sa'di Şeyhi duahanı Raşid Bey yaptı.¹⁷¹

4. SELMAN TÜZÜN

(1905-1995)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

1 Aralık 1905 yılında dünyaya geldi. Babası, Sirkeci Büyük Postanede mümeyyiz olan Ahmed Hamdi Bey, annesi Bahâriye Mevlevîhânesi şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede'nin kızı Fatma Fasîha Hanım'dır. Henüz iki aylıkken annesini, altı yaşına geldiğinde dedesi Hüseyin Fahreddin Efendi'yi ve dokuz yaşında da babasını kaybetti. Ablası Zübeyde Hanım ve teyzesi Destina Hanım'ın yanında büyüdü.¹⁷²

1925 yılında tekke ve zâviyelerin kapatılması kanunuyla mevlevîhâne'nin de kapısına kilit vuruldu. Ablası Zübeyde Hanım ve teyzesi Destina Hanım ile birlikte mevlevîhâne'den ayrıldı.¹⁷³

Eyüp Mekteb-i İbtidâî'sinde tahsiline başladı. Akâbinde medresede eğitime devam ederek Arapça ve Farsça öğrendi. Medreselerin kapatılmasının ardından Muallim Mektebine giderek eğitimini tamamladı. 1932 senesinde Burdur'un ilçesi olan Tefenni de öğretmenlik mesleğine başladı. Aynı yılın 16 Ekim'inde Melâhat Hanım ile evlendi ve bu evlilikten Yücel, Hüseyin ve Zehra adlarında üç çocuğu oldu. Tefenni de başladığı öğretmenlik vazifesini sırasıyla Manisa, Akhisar ve Kırıkkale'de devam etti. 11 yıl yaptığı görevinden istifa ederek Et Balık Kurumu'nda Mübaya Şef'i olarak meslek hayatına devam etti. Emekliliğinden sonra 72 yaşına kadar tuğla fabrikasında idareci olarak çalışmaya devam etti.¹⁷⁴

b. Mevlevîliği

Mânevî eğitimini ilk olarak dedesi Hüseyin Fahreddin Efendi'den aldı. Dört yaşındayken sikkesi tekbiireldi. Henüz dört yaşındayken Mevlevîhâne'de âyine

¹⁷¹ Yetiş, a.g.m.

¹⁷² Nuri Şimşekler, "Bahâriye Mevlevîhânesi'nin Son Şâhidi Selman Tüzün", *Aşkın Sultanları Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Sempozyumu*, s.280-281.

¹⁷³ Şimşekler, "Bahâriye Mevlevîhânesi'nin Son Şâhidi Selman Tüzün", s.283.

¹⁷⁴ Şimşekler, "Bahâriye Mevlevîhânesi'nin Son Şâhidi Selman Tüzün", s.282-283.

katıldı.¹⁷⁵ 1911 yılında Hüseyin Fahreddin Efendi'nin vefatıyla, mevlevî adâb ve erkânına uygun olarak yetiştirilmek üzere İbrahim Zuhurî Dede'ye teslim edildi.¹⁷⁶ 7 yaşına geldiğinde, Konya için ayarlanan Semâ heyetinde bulundu. Konya'ya giderken Afyon ve Eskişehir'de Semâ meşkine katıldı, fakat Konya'daki âyîn'de küçük olduğu için ezilebileceği endişesiyle Meydân-ı Şerif'e çıkmadı.¹⁷⁷

13 Eylül 1911 yılında Hüseyin Fahreddin Dede'nin vefatından sonra yerine oğlu Küçük Hasan Nazif Dede geçmiş, 1915 yılında vefat edince şeyhlik makamı kendine geçti.¹⁷⁸

Yaşı küçük olduğu için Makam Çelebisî Abdülhâlim Çelebi sırasıyla, Afyon Çelebileri'nden Ahmed Salâhaddin Efendi'yi ve Bilecik Mevlevîhânesi Şeyhi Bahâeddin Dede Efendi'yi vekil tâyin etti.¹⁷⁹

1940'lı yıllara gelindiğinde Konya'da düzenlenmeye başlanan Mevlâna'yı Anma Törenlerine 1953 yılında Mukâbele-i Şerîf'de eklendi. Tekke ve Zâviyelerin kapatılmasından 28 yıl sonra düzenlen Midhat Bahârî Beytur'un postnişîn, Resuhî Baykara'nın semazenbaşı olarak katıldığı semâ âyinine Abdülbâki Gölpınarlı ile birlikte postnişîn olarak katıldı.¹⁸⁰

Bu yıldan itibaren, Midhat Bahârî Beytur, Abdülbâki Gölpınarlı, Gavsi Baykara, Ahmet Bican Kasapoğlu, Süleyman Hayâti Loras, Enver Turunç Çelebi, Mustafa Holat, Faruk Hemdem Çelebi gibi isimlerle ihtifallere katıldı. 1971 yılında Midhat Bahârî Beytur'un vefatıyla, postnişînlik vazifesi kendisine verildi. Bu tarihten itibaren 1988 yılına kadar şeyh postuna bazen tek başına bazen Afyon Çelebisi Enver Turunç Çelebi, bazen Süleyman Hayâti Loras ve bazen de Mesnevîhân Şefik Can ile beraber oturdu.¹⁸¹

1965 yılından itibaren Mevlâna İhtifâllerine katılan H. Hüseyin Top'un *Mevlevî Usûl ve Âdâbı* adlı eserinde şu bilgileri paylaşmaktadır:

¹⁷⁵ Şimşekler, "Bahâriye Mevlevîhânesi'nin Son Şâhidi Selman Tüzün", s. 281.

¹⁷⁶ Ahmed Güner Sayar, *Gönül Pazarı İnsanlar, Olaylar ve Mekânlara Dair Yazılar*, İstanbul 2007 s. 79.

¹⁷⁷ Şimşekler, "Bahâriye Mevlevîhânesi'nin Son Şâhidi Selman Tüzün", s.283

¹⁷⁸ *Bahariye Mevlevîhânesi*, İSTEV, ed. M. Baha Tanman, İstanbul, 2012 s, 30.

¹⁷⁹ *Müntehabât-ı Fahrî, Post-nişîn-i Mevlevîhâne-i Bahâriye Hüseyin Fahreddin el-Mevlevî*, Mevlâna Kültür ve Sanat Vakfı, Ankara 2010, s.19.

¹⁸⁰ Sayar, *Gönül Pazarı İnsanlar, Olaylar ve Mekânlara Dair Yazılar*, s. 87.

¹⁸¹ Şimşekler, "Bahâriye Mevlevîhânesi'nin Son Şâhidi Selman Tüzün", s. 287.

“(…) 1990 yılına gelinceye değin her yıl Konya’da, Aralık ayında yapılan mukabelelerde posta Selman Tüzün Dede otururdu. Daha kıdemli bir dede olan 12.7.1971’de vefat eden Midhat Baharî Beytur Efendi’de 14 veya 15 Aralık günü Konya’ya gelir, sadece Şeb-i Arûs gecesi mukabeleye iştirak eder ve posta geçerdi. Selman Tüzün Dede de ikinci şeyh olarak mukabeleye kayılırdı.

Sanırım 1969 yılındaydı. O sene Şeb-i Arûs törenine, başta Midhat Baharî Beytur Efendi, sonra Selman Efendi, Afyon Çelebilerinden Enver Çelebi ve Süleyman Hayatî Loras Efendiler olmak üzere dört şeyh katılmıştı.”¹⁸²

Yurt içi ve Yurt dışında da birçok Semâ âyinine katıldı. Konya’da gerçekleşen ve postnişin olarak katıldığı son Semâ Âyîni’nde “Onur Ödülü” aldı.¹⁸³

İlerlemiş yaşı, hastalığı ve kaybettiği oğlunun acısıyla 9 Haziran 1995 yılında vefat etti. Teşvikiye Camii’nde kılınan cenaze namazının ardından¹⁸⁴ Eyüp Bahârîye’de bulunan dedesi Hüseyin Fahreddin Dede’nin yanına defnedildi.¹⁸⁵

5. MUSTAFA HOLAT¹⁸⁶

(1946)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

1 Ocak 1946 yılında Konya Alâeddin mahallesinde dünyaya geldi. Babası Rus harbinden dolayı Türkiye’ye gelen Tatar göçmenlerinden Konya doğumlu Hüseyin Holat’dır. Hüseyin Holat, Konya’da terziliği öğrendi ve uzun yıllar bu mesleği yaptı. Dergâhlar açıkken Mesnevî sohbetleri veren Filibeli Sıtkı Dede’ye intisap eden kalfası Kamil Usta sayesinde Mevlevî oldu. Kendisi de Sıtkı Dede’ye intisap etti. Tekke ve Zaviyelerin denetiminin sıkı olduğu bir dönem olduğu için semâ yapmadı ve çile çıkarmadı. Bir gün Sıtkı Dede, babasına “Hüseyin, benim adım da Hüseyin’di ama Allah’a, Hz. Peygamber’e ve Hz. Pîr’ e sadakatimden dolayı bana “Sıtkı” adını verdiler. Sen de çalış, gayret et sana da bir isim taksınlar”

¹⁸² Top, a.g.e., s.128.

¹⁸³ Şimşekler, “Bahârîye Mevlevîhânesi’nin Son Şâhidi Selman Tüzün”, s. 287.

¹⁸⁴ Şimşekler, “Bahârîye Mevlevîhânesi’nin Son Şâhidi Selman Tüzün”, s. 285.

¹⁸⁵ Sayar, *Gönül Pazarı İnsanlar, Olaylar ve Mekânlara Dair Yazılar*, s. 90.

¹⁸⁶ Bu bilgilere Mustafa Holat ile çeşitli günlerde bürosunda yaptığımız görüşmeler sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız.

dedi. Bir süre sonra ihvânları, kendisini “Avni” ismiyle çağırmaya başladı. Esnaf arkadaşları’nın *Tataroğlu* ve akrabalarının da *Hüseyin* ismiyle çağırdıkları babasının adı Tataroğlu Avni Hüseyin oldu. Annesi ev hanımı olan Saliha Hanım’dır. Dergâhın imamlığını yapan baba oğul ise anneannesinin babası ve dedesidir. Annesi vefat etmeden bir gün önce kendisine; “*Oğlum, sana 6 aylık hamileyken Hz. Mevlâna rüyama geldi ve bana semâ etmeyi öğretti. Rüyamda semâ ettim. Daha sonra bunu unutmadım ve doğduktan sonra da kadınlar arasında semâ ettim. Senin semâzenliğin anne karnında başladı*” demiştir.

Hüseyin ve Saliha Holat çiftinin, Necmiye, Fahriye, Şükriye, Abdülcemil Mustafa isimlerinde üçü kız ikisi erkek beş çocukları oldu.

1952 yılında Gazi Mustafa Kemal İlkokulu’na gitti. Ortaokul için Konya İmam Hatip’e gitti ve okulu terk etti. Daha sonra dışarıdan bitirme sınavlarına girerek Boyabad Ortaokulu’nu bitirdi.

1966 yılında 24 ay sürecek olan vatan borcunu ödemek için askere gitti. Erzincan’da 2 ay piyade 2 ay da top eğitimi görüp Bayburt’a gitti. Yazıhaneye verildi, daktilo öğrenip yazıcı oldu. Askerliğini çavuş olarak bitirdi. 1968 yılında askerden döndükten sonra şeker fabrikasında çalışan Konya Karapınarlı Ali Bey’in kızı Emine Hanımla evlendi. Zeynep ve Hatice adında iki kızları ve Sıtkı isminde bir oğulları oldu. Ortanca çocuğu olan oğluna semâ meşk etmeyi öğretti. Sikkelerini Selman Tüzün tekbirledi. Sıtkı Holat şuan Konya Türk Tasavvuf Topluluğunda kadrolu semazen olarak görev yapmaktadır. Abisinin oğlu, yeğeni Mehmet Emin Holat’a evde semâ etmeyi öğretti ve onu kendi eliyle yetiştirdi. Mehmet Emin Holat da şuan Konya Türk Tasavvuf Topluluğunda kadrolu semazen olarak görev yapmaktadır. Torunu Kerem Koçak’a da semâ meşk etmeyi öğretti. Torunu ve yeğeninin sikkelerini kendi tekbirledi.

Babası ve abisi gibi terzi olmayı istemedi. Askerden döndükten sonra referans olması için Mevlevî dostu rebap çalan Edip Bey’in eşi ile birlikte şeker fabrikasına gitti. Bu sayede şeker fabrikasında laboratuvar bölümünde geçici işçi olarak işe başladı. 2 yıl sonra fabrikanın filtre bölümüne filtre ustası olarak geçiş yaptı. Fabrika kadro için sınav açtığı zaman sınavı kazandı ve 1975 yılında filtre ustası olarak

kadroya geçti. 1987 yılına kadar fabrikada çalıştı. Daha sonra buradan istifa edip belediyenin semâ heyetine katıldı. 1991 yılında Namık Kemal Zeybek'in bakanlık yaptığı dönemde ihtifaller belediyeden alınıp Kültür Müdürlüğüne verildi. Kültür Müdürlüğünde Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu kurulunca Postnişin makamına kadro verilemediğinden semazenbaşı olarak kadroya geçti. 1991 yılından 2012 yılına kadar 21 sene postnişin vasfıyla posta oturdu. 65 yaşında yaş haddinden dolayı emekli oldu. Mıtrip heyetinde Halilzen olan Osman Dede, Konya'da dergâhta yetişmiş olan Mehmet Dede ve hücre arkadaşı Ruhi Dede ile birlikte semâ meşk etti. Selman Tüzün, Abdülbâki Gölpınarlı, Halil Can, Sadeddin Heper gibi birçok isimle sohbet edip bilgilerinden istifade etti.

b. Mevlevîliği

1958 yılında eline tesadüfen belediyenin düzenlediği şimdiki tiyatro binasında yapılan Mevlâna İhtifâlleri'nin bileti geçti. Tek başına törene katıldı. Töreni çocukluğun verdiği rahatlıktan bacak bacak üstüne atarak izlemeye başladı. İzleyicilerden biri bunun bir âyin olduğunu doğru düzgün oturup dikkatle izlemesini söyledi. İlk Mevlevî terbiyesini bu olayla aldı. Semâ âyini izledikten sonra eve gidip babasına Mevlevî olmak istediğini söyledi. Bu istek karşısında ziyadesiyle mutlu olan babası bu konuyu derhal arkadaşlarına ilettiler. Mevlevî olan Aşçı Süleyman Dede ve dergâhların kapatıldığı dönemde çocuk yaşta olan fakat semâ etmeyi öğrenen Ali Karadağ'dan Celâleddin Loras, Ethem Karadağ ile beraber semâ öğrenmeye başladı. Konya Turizm Derneği başkanı üç arkadaşın semâ ettiğini duyunca ihtifallerde bu kişilerin çıkmasını istedi. İstanbul'dan Ahmet Bican Kasapoğlu'nu getirterek üç arkadaşın dışında Adil Küçük, Selahaddin Erenler, Ali Alaca, Mustafa Tekin, Mahir Keleş'i de gruba ekleyerek yetiştirmeye başladılar. Süleyman Hayâti Loras tennureleri olmadığı için dergâhtan tennure emanet aldı ve o ölçülerde tennureler dikildi. Böylelikle 1962-63 yıllarında Konya'dan çıkartılmış oldu.

Bundan sonra ihtifallere semâzen olarak katılmaya başladı. Yurt içi ve yurtdışındaki birçok âyine katıldı. 1977 yılında İngiltere'ye semâ âyinine gittiler. Selman Tüzün tarafından kendisine semâzenbaşı görevini üstlenmesi için izin verilir. Ertesi sene talebe yetiştirmeye başlar. Nadir Karnıbüyükler, Ahmet Sami Küçük, Nuri Yılmaz gibi birçok ismi yetiştirdi.

1987 yılında Belediye Başkanı Ahmet Öksüz ihtifallerin artık belediye tarafından yapılacağını ve heyette bulunmasını istediğini söylemesi üzerine dernekten ayrılıp Belediye'nin düzenlediği ihtifallerde görev almaya başladı. O sene Nezih Uzel başkanlığında ihtifal yapıldı. 1988 yılından itibaren Selman Tüzün'ün postnişinliğinde, Mustafa Holat'ın semâzenbaşılığında ve Doğan Ergin'in başkanlığındaki Mıtrıp heyetiyle 1990 yılına kadar ihtifaller yapıldı.

1984 ya da 1986 yılında Pakistan Ordu Komutanı'nın Konya'ya gelmesi üzerine Orduevinde düzenlenen âyinde posta kimse oturmaz ve post boş kalır. Celâleddin Bâkır Çelebi kimin oturacağını sorar kimsede şeyhlik icâzeti olmadığı için postun boş kalacağını söylerler. Celâleddin Bâkır Çelebi postun boş kalamayacağını söyler ve kendisine şifahen icâzet vererek posta oturtur. 1991 yılında Türk Tasavvuf Korosu kurulunca postnişinlik makamına kadro verilemediğinden semâzenbaşı olarak kadroya geçti. Böylelikle Cumhuriyet döneminin ilk resmi atanan postnişini oldu. 1992 yılının ilk başlarında İspanya Expo92 için kültür temsilcisi olarak çağrıldılar. Koro'nun müdürü aynı zamanda üniversite öğretim görevlisi olan Çelebizâde Selahaddin Hidayetoğlu'nun da bulunduğu bir heyetle Türkiye Cumhuriyetini semâ ile temsil etmek için İspanya'ya gittiler. Destarlı sikkesini Selahaddin Hidayetoğlu'na uzattı ve posta oturması gerektiğini söyledi. Selahaddin Hidayetoğlu da kendisine otuz yıldan fazla bir zamandır bunu yaptığını ve Çelebi olarak izin verdiğini ve posta kendisinin oturmasını istediğini söyler. Böylelikle resmi olarak posta ilk defa Türkiye'yi temsilen İspanya'da oturdu. Çelebilerden aldığı yazılı bir icazetnâmesi yok fakat iki Çelebi'nin şifahen verdiği icazeti vardır. Devletin verdiği resmi izinle de 21 sene posta oturmuştur.

Şimdilerde bürosunda ziyaretine gelen misafirleriyle Mevlâna ve Mesnevî'ye dayalı tasavvufi sohbetler yapmaktadır.

6. FAHRİ ÖZÇAKIL

(1961)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

20 Nisan 1961 yılında Konya’da dört çocuklu Özçakıl ailesinin sonuncu ve tek erkek çocuğu olarak dünyaya geldi. Dedesi Nakşibendî tarikatına intisaplı, Mevlevî sikkesi yapan Kadir Özçakıl, babası Konya Belediyesi otobüs tamirhanesinde çalışan Mehmet Vural Özçakıl,¹⁸⁷¹⁸⁸ annesi ev hanımı olan Nazmiye hanımdır. Hatice, Nesibe ve Saliha isminde üç ablası vardır. Babası 2000 yılında vefat etti, annesi ise halen hayatta olup kendisi ile birlikte yaşamaktadır.¹⁸⁹

İlk eğitimine Konya Akçeşme İlkokulu’nda başladı. Daha sonra 1 yıl kadar Kur’an dersi aldı. Konya İmam Hatip Lisesi’nde ortaokulu okurken buradan ayrılıp Karatay Lisesi’ne gitti ve mezun oldu. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İktisat bölümünden mezun oldu. Lise yıllarında itibaren bir vakfın muhasebe işlerini yaptı. Uzun yıllar hem eğitim hem iş hem de semâ’ya devam etti. Askerliğini 1993 senesinde üniversiteyi bitirdiği dönemde bedelli askerlikten faydalanarak Burdur’da yaptı. 2013 yılı haziran âyinin son günlerinde Konya Türk Tasavvuf Topluluğuna müdür olarak atandı.¹⁹⁰

1986 yılında Konya eşraflarından olan Mithat Eğerci’nin kızı Miyase Hanım ile evlendi. Bu evlilikten; Nazmiye, Mehmet Mithat ve Mehmet adlarında üç çocuğu dünyaya geldi. Mehmet Mithat’a semâ öğretirken bir hayli istekli olan küçük yaştaki Mehmet de üzerine çok fazla düşülmemesine rağmen abisiyle birlikte semâ etti. Çocuklarının sikkelerini kendisi tekbirledi. Oğulları Mehmet Mithat ve Mehmet ile beraber semâ âyinlerine katılmaktadır.¹⁹¹

---

¹⁸⁷ Mehmet Vural Özçakıl ismi ihtifal programlarında Mehmet Vural Özçakıl olarak geçmektedir. Fahri Özçakıl ile yaptığımız görüşmeler de herhangi bir nüfus değişikliğinin yapılmadığını bunun yanlış yazımdan kaynaklanan bir sorun olabileceğini bildirmiştir.

¹⁸⁸ Uzun yıllar Semâ âyinlerine katılmış ve gerekli durumlarda Postnişin olarak şehir dışında düzenlenen programlarda posta oturmuştur.

¹⁸⁹ Bu bilgilere Mayıs 2015 tarihinde Fahri Özçakıl ile Mevlâna Kültür Merkezi’ndeki makamında yaptığımız görüşmeler neticesinde ulaşış bulunmaktayız.

¹⁹⁰ *Kültür Pınarı 10 Aralık 2013 Fahri Özçakıl*, <https://www.youtube.com/watch?v=K5fwvBQ0diI> “(erişim tarihi: 05.01.2015).

¹⁹¹ Bu bilgilere Mayıs 2015 tarihinde Fahri Özçakıl ile Mevlâna Kültür Merkezi’ndeki makamında yaptığımız görüşmeler neticesinde ulaşış bulunmaktayız.

b. Mevlevîliği

Mevlevî bir ailede yetişti. Babası Mehmet Vural, Ali Karadağ'dan semâ meşk etmeyi öğrendi ve Tekke ve Zâviyeler kapatıldıktan sonra semâ mukâbelesine katılan ilk Konya'lı semâzenler arasında yer aldı. Küçük yaşlardan itibaren kendi gibi semâzen olan babasının sohbet toplantılarına, mesnevî okumalarına katıldı. Evlerde yapılan Semâ âyinlerini izledi. Halka-i Zikir yapıldığı esnada ortada bir semâzenin semâ etmesinden çok etkilendi ve semâ öğrenmeye karar verdi.¹⁹²

1972 yılında Fevzi Halıcı'nın başkanlığını yaptığı Konya Turizm Derneği'nin açmış olduğu kursa katıldı. Semâzenbaşı Ahmet Bican Kasapoğlu'nun verdiği 5-5, 5 ay kadar sürecek olan semâ eğitimine başladı. 72 kişinin katıldığı bu kursu 5,5 ayın sonunda tamamlayan 12 kişiden biri oldu. Sikkesini o dönemde postnişîn olan Selman Tüzün tekbirledi.¹⁹³ İlk âyinine 1972 yılında düzenlenen 699. Anma Törenlerine 11 yaşındayken semâzen olarak katıldı.¹⁹⁴ 1990 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Konya'da kurmuş olduğu Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu'na katıldı ve buradaki semâ âyinlerine katıldı. 1996 yılında semâzenbaşılık ve gerekli durumlarda postnişînlik vazifesinde bulunma hakkı verildi.¹⁹⁵ Aynı yıl 723. Mevlâna'yı Anma Törenleri'nde ve sonraki yıllarda bazen Mustafa Holat ile birlikte ya da tek başına posta oturdu. 3 Mayıs 2008 Faruk Hemdem Çelebi tarafından kendisine postnişînlik icâzetnâmesi verildi. Aynı zamanda Konya Türk Tasavvuf Topluluğu'nun postnişîni olarak Konya'nın yanı sıra yurt içi ve yurtdışında düzenlenen pek çok semâ âyinine katıldı. Mevlâna, Mevlevîlik ve Semâ hakkında çalışma yapabilmek adına Tasavvuf, Semâ Kültür ve Yardımlaşma Derneği'ni (TASEMDAR) kurdu.¹⁹⁶

Şuan hem Konya Türk Tasavvuf Topluluğu'nda Vekil Müdürlük görevini hem de Postnişîn vazifesini yerine getirmektedir.

¹⁹²Bu bilgilere Mayıs 2015 tarihinde Fahri Özçakıl ile Mevlâna Kültür Merkezi'ndeki makamında yaptığımız görüşmeler neticesinde ulaşış bulunmaktayız.

¹⁹³Bu bilgilere Mayıs 2015 tarihinde Fahri Özçakıl ile Mevlâna Kültür Merkezi'ndeki makamında yaptığımız görüşmeler neticesinde ulaşış bulunmaktayız.

¹⁹⁴ *Kültür Pınarı* 10 Aralık 2013 Fahri Özçakıl
<https://www.youtube.com/watch?v=K5fwvBQ0diI> (erişim tarihi: 05.01.2015)

¹⁹⁵ Ebru Tenli Günaydın, Fahri Özçakıl ile Postnişîn Üzerine,
<http://www.mersintercuman.com/?p=y1995> (erişim tarihi: 05.01.2015).

¹⁹⁶ Esin Çelebi Bayru, "Fahri Özçakıl", *Konya Ansiklopedisi*, VII, Konya 2014, s. 150.

B. KISA SÜRE VE MİSAFİR POSTNİŞİN VAZİFESİNDE BULUNANLAR

1. ABDÜLBÂKİ GÖLPINARLI (1900-1982)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

Abdülbâki Gölpınarlı, 12 Ocak 1900 yılında Sultanahmet civarındaki Dizdariye’de Kâtip Sinan Mahallesi’ndeki baba evinde doğdu. İlk olarak Mustafa İzzet adı verilse de ailenin diğer çocukları yaşamadığı için uzun ömürlü olması duasıyla Abdülbâki olarak değiştirildi. Soyadı kanunuyla, dedesi Abbas Ağa’nın Gence’nin Gürbulağ köyünde Gölpınarzâde olarak bilinmesinden dolayı “Gölpınarlı” soyadını aldı.¹⁹⁷

Babası dönemin ünlü gazetecilerinden ve “Şeyhü’l-Muhâbirin” diye anılan Agâh Efendi’dir. Annesi ise Kafkasya kökenli Aliye Şöhret Hanım’dır.¹⁹⁸

İlk tahsilini Bâbiâli’de Yusuf Efendi Mektebi’nde, ortaokul eğitimini Özel Menbaulirfân İdâdisi’nin ortaokul kısmını bitirdi. Lise tahsili için Gelenbevî İdâdisi’nde yaptığı sırada 1915 yılında babasının vefatıyla son sınıftan ayrıldı.¹⁹⁹

Daha önce öğrencisi olduğu Menbaulirfân İdâdisi’nde Coğrafya ve Farsça hocalığı yaptı. Bir süre Veznecilerde kâğıtçılık ve kitapçılık yaptıysa da akrabalarının davetiyle Çorum’un Alaca İlçesi’nde Kenzü’l-İrfan İlk Mektebi’nde başmuavin ve başöğretmen görevlerinde bulundu.²⁰⁰

1923 yılında Cumhuriyetin ilanı ile İstanbul’a geri döndü. 1924 yılında girdiği sınavı kazanıp Yüksek Muallim Mektebi’nin son sınıfına kaydını yaptırdı. 1927 yılında okulu bitirince Bitlis’e öğretmen olarak atandı fakat üniversite tahsilini yapamama durumuyla karşılaşınca Hasan Âli’nin yardımıyla İstanbul’da Mahmudiye İlkokulu’na atandı.²⁰¹

1930 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nden mezun oldu. Sırasıyla, Konya Lisesi, Balıkesir Necâti Bey Öğretmen Okulu ve Balıkesir

¹⁹⁷ Erdoğan Erol, “Gölpınarlı Abdülbâki”, *Konya Ansiklopedisi*, IV, Konya 2012, s. 19.

¹⁹⁸ Ali Alparslan, *Abdülbâki Gölpınarlı*, Ankara 1996, s. 3.

¹⁹⁹ Alparslan, a.g.e., s. 4.

²⁰⁰ Ömer Faruk Akgün, “Gölpınarlı Abdülbâki”, *TDVİA*, XVI, İstanbul 1996, s. 146.

²⁰¹ Alparslan, a.g.e., s. 5.

Lisesi'nde Edebiyat Öğretmenliği yaptı. Akâbinde 1937 yılında “Yunus Emre Hayatı” isimli tezini tamamlayarak doktorasını verdi. Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde doçent oldu.²⁰²

1942 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne tâyin edildi. 10 aylık bir tutuklanmadan sonra 26 Şubat 1946 yılında mesleğine geri döndü. 1949 yılında kendi isteğiyle emekli oldu. Emekliliğinin ardından kendini Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili çalışmalara adadı. Mevlâna'nın bütün eserlerini Türkçeye çevirdi.²⁰³

Bir defa evlenip ayrıldı. Evlat edindiği oğlu Yüksel Gölpınarlı ile birlikte Çiçekçi Senti'nde yer alan evlerinde yaşadılar.²⁰⁴

Tikveşli Yusuf Efendi, Bahâriye Mevlevîhânesi Şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede, Hoy'lu Şeyh Ali Efendi, İsmail Saib Efendi, Ömer Ferid Kam ve Ahmed Naim Bey gibi devrin en büyük üstadlarından istifade etti.²⁰⁵

Din, Tarih, Tasavvuf, Edebiyat gibi alanlarda çalışmaları oldu. Çok sayıda kitap yazdı ve birçok tercüme ve makalesi bulunmaktadır. Biz burada sadece Mevlâna ve Mevlevîlik ile ilgili olanları belirteceğiz:

Eserleri:²⁰⁶

- Mevlânâ Celâleddin: Hayatı, Felsefesi, Eserleri, Eserlerinden Seçmeler (İstanbul 1951)
- Mevlâna'dan sonra Mevlevîlik (İstanbul 1953)
- Mevlevî Adap ve Erkânı (İstanbul 1963)
- Mevlâna Müzesi Yazmalar Katalogu (I-IV, Ankara 1967-1994)
- Mevlâna, Mesnevî (I-VI, İstanbul 1942-1946, 7. bs. Ankara 1988)
- Mevlâna Celâleddin, Dîvân-ı Kebîr (I-VII, İstanbul 1957-1974; 2. bs. Ankara 1992)
- Mevlâna Celâleddin, Fîhi Mâ-Fîh (İstanbul 1954, 2. bs. 1959)

---

²⁰² Alparslan, a.g.e., s. 51.

²⁰³ Adnan Karaismailoğlu, “Mevlâna'yı Bilim ve Kültür Dünyasına Sunan Araştırmacı; Abdülbâki Gölpınarlı”, *Aşkın Sultanları: Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Sempozyumu 14-15 Mayıs 2010*, İstanbul 2010, s. 275-276.

²⁰⁴ Erol, a.g.m., s. 20.

²⁰⁵ Zekeriya Akman, “Abdülbâki Gölpınarlı'nın Hayatı, İslâm Tarihçiliği ve Hz. Muhammed Tasavvuru”, *International Journal of Social Science*, VI/1, Ocak 2013, s. 102.

²⁰⁶ Hatice Aynur “Abdülbaki Gölpınarlı (ö. 1982) Bibliyografyası”, *Abdülbaki Gölpınarlı*, ed. İsmail Hakkı Aksoyak, Ankara 2013, s. 262-276.

- Mevlânâ Celâleddin, Mektuplar (İstanbul 1963)
- Mevlâna Celâleddin, Mecâlis-i Sab‘a (Konya 1965; 2. bs. İstanbul 1994)
- Mevlâna Celâleddin, Mesnevî ve Şerhi (I-IV, İstanbul 1973-1974, daha sonra Mesnevî Tercümesi ve Şerhi adıyla, I-VI, İstanbul 1981- 1984).
- Sultan Veled, İbtidâ-Nâme (Ankara 1976)

b. Mevlevîliği

Doğduğu ortam ile ilgili Abdülbâki Gölpınarlı şu bilgileri vermektedir:²⁰⁷

“(...)Ben eski hayatın, maalesef eski demek zorundayız bugün, bu hayatın içinde doğdum. Babam Mevlevî idi. Anam Mevlevî idi. Her ikisi ve bütün ailemiz, evimizin içindekiler dinlerine sadık kişilerdi. Ve hepsi tarikat erbabı idi. Öyle bir hava içinde büyüdük. Kulağımıza ilk gelen sesler ya ezan sesi, ya dua sesi, ya ney sesi, gözümüzü ilk açtığımız zaman ilk gördüğümüz şeyler, dini levhalar, Kur’an vesaire. Böyle bir çevre içinde doğduk ve böyle bir çevre içinde büyüdük. Tabiatıyla bunun büyük etkisi oldu. Yani evimiz, ...İslâm-Türk kültürünü hazmetmiş bir çevre durumundaydı. Tabiatıyla, bu yolda yürüyecektik.”

Babası Agâh Efendi’nin, Bahâriye Mevlevîhânesi Postnişîni Hüseyin Fahreddin Dede’ye bağlılığı sebebiyle küçük yaştan itibaren bu kültürde büyüdü. 8 yaşındayken Mevlevî sikkesi giydi ve Veled Çelebi İzbudak tarafından tekbirledi. Fahreddin Dede’den semâ meşk etti.²⁰⁸

İntisabını kendisi şöyle anlatmıştır:

“(...)”

[Mevlevîliğe intisabımda] babamın etkisi oldu, annemin etkisi oldu. Ve ondan sonra, ‘hemen’ diyebilirim, 8-9 yaşında, Bahâriye Mevlevîhânesi’ne başladım. Orada, Hüseyin Fahreddin Efendi, hem zamanın en büyük mutasavvıfıydı, mutasavvıf değil sofisiydi-çünkü ‘mutasavvıf’ tasavvuflaşmış...--en büyük sofisiydi, en büyük musikişinasıydı, en mükemmel bir şairiydi ve en olgun bir insanıydı. Ona intisab ettik. Bahariye Mevlevihanesi’nde terbiye gördük.”²⁰⁹

²⁰⁷ Ahmet Güner Sayar, *Abdülbâki Gölpınarlı*, İstanbul 2013, s. 92’den naklen.

²⁰⁸ Sayar, *Abdülbâki Gölpınarlı* s. 93.

²⁰⁹ Sayar, *Abdülbâki Gölpınarlı*, s. 93’den naklen.

İntisabından sonra tekkede Mevlevî adâb ve erkânını öğrenmesi için İbrahim Zuhûrî Dede'ye teslim edildi.²¹⁰

1925 yılında tekke ve zâviyelerin kapatılmasından yaklaşık yirmi küsur yıl sonra Konya'da düzenlenmeye başlayan Mevlâna'yı Anma Törenleri'ne başlarda konuşmacı olarak katılmaya başladı.²¹¹ Celâleddin Bâkır Çelebi tarafından kendisine icâzet verildi.²¹²

1954 yılında dergâhta yapılan ve basın yayın enformasyon müdürlüğü tarafından filme alınan sema âyini'nde "Duâhan"olarak yer aldı. 1962 yılında düzenlenen ihtifâlde Mithat Bahârî Beytur ile beraber posta oturdu.²¹³

25 Ağustos 1982 yılında vefat etti. Vefat haberini oğlu Yüksel Gölpınarlı, babasının vasiyeti gereği çok az sayıda kişiye duyurdu. 25 Ağustos günü Üsküdar Seyyid Ahmed Deresi Mescidi'nde aralarında Muammer Ülker, Prof. Ali Alparslan, Prof. Nihat Çetin, Osman Bayru, Yüksel Gölpınarlı, gibi isimlerin yer aldığı 20-22 kişiden oluşan cemaatle cenaze namazı kılındı. Neslipîr Çelebi Sayar cenazesine katılan tek hanım idi. Seyyid Ahmed Deresi Kabristanı'na defnedildi. Vefat haberi ertesi gün gazetelerde ilan edildi²¹⁴

2. SÜLEYMAN HAYÂTİ LORAS²¹⁵

(1904-1985)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

1904 yılında Konya'da doğdu. Hâdimizâde Efendi'nin torunlarından. Daha öncesinde Elazığ'da bulunan Kadiri Şeyhi Muhammed Sırrı Efendi'den Kadiri icâzeti aldı. Tekkeler kapatılınca ailesinin geçimini sağlayabilmek için seyahetlere başladı. İstanbul'da küçük bir lokanta işletti fakat 2. Dünya Savaşı başlâyinca ailesiyle

---

²¹⁰Sayar, *Abdülbâki Gölpınarlı*, s. 95.

²¹¹ Özcan, a.g.m., s.254.

²¹² Bu bilgilere 25.01.2015 yılında Konya'da Nâsır Bâki Baykara ile yaptığımız söyleşi sırasında ulaşılmış bulunmaktayız.

²¹³ Ağaoğlu, a.g.e., s.108.

²¹⁴Sayar, *Abdülbâki Gölpınarlı*, s.194.

²¹⁵ Bu bilgilere, Süleyman Hayâti Loras'ın yeğeni Ahmet Temizyürek ile 15 Mayıs 2015 yılında Konya'da yaptığımız söyleşi sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız.

birlikte Konya'ya geri döndü. Konya Belediye Reisi Muhlis Koner'in ricasıyla fakirleri doyurmak için açılan Aşevi'nde çalışmaya başladı.

Ferişte hanımla evlendi. Bu evlilikten Yurdagül, Abdullah, Salih, Müfit ve Celalettin adlarında beş çocuğu oldu. Çocuklarından Abdullah ve Celalaettin semâ öğrendi. Sadece Celalettin Loras babası gibi bu yolda yürümeye devam etti. Diğer çocukları semâ çıkarmayıp sadece babalarının bulunduğu semâ ortamlarına katıldılar. 1985 yılında da Hakk'a yürüdü.

b. Mevlevîliği

Çocukluğu Mevlevî adap ve erkânı içinde geçti. 15 yaşındayken Mevlevî dergâhını ziyarete başladı. 18 yaşında muhip olup kısa süre sonra mutfakta çalışmaya kabul edildi. Celâleddin Bâkır Çelebi'nin babasına intisab edip semâ çıkardı. 23 yıl mutfakta fakîrlere hizmetten sonra "Dede" unvanını aldı. Celâleddin Bâkır Çelebi o sıralar Halep'te idi. Süleyman Dede'yi, Konya'nın Mevlevî şeyhi olarak atadı. 1926 yılında tekke ve zâviye kanunuyla dergâhların kapatılmasına kadar dergâhta Mevlevî adap ve erkânını öğretti.

1940 yılında Makam Çelebisi Dr. Celâleddin Çelebi tarafından verilen vekil olarak Konya'daki postnişînlik icazetini aldı. Böylelikle dergâhlar kapatıldıktan sonra Konya'da ilk postnişîn olarak vazifeye başladı. 1963-1964 yıllarında Unesco'nun daveti üzerine oğlu Celalettin Loras ile Türkiye'den kırk kişilik bir mevlvî semâ heyeti ile birlikte Paris'e gitti. Burada sema meşki için postnişîn Selman Tüzün'e eşlik etti. 1964 yılından itibaren başlayan Avrupa'nın Mevlâna'ya olan ilgisi Fransa, Almanya, İngiltere'den gelen davetlere yol açtı. Yurtdışında pek çok semâ âyinin de postnişîn olarak görev aldı. Bu sevgiyi yakından gören Süleyman Hayâti Dede, 1975 yılında bu kültürü Amerika ve Kanada'ya da taşınması gerektiğini karar verdi ve pek çok ziyaretlerde bulundu. Amerika'ya ilk ziyareti North Carolina'da köklü bir üniversite de konferans vererek başladı. 1978 yılında oğlu Celelettin'i Amerika'ya göndererek yolunu açtığı bu kültüre oğlunun devam etmesini sağladı.

Mevlâna ihtifâlleri'nin başlamasında büyük katkısı oldu. Mevlâna'nın 700. Vuslat töreninde (1973 yılında) Afyon Çelebisi Enver Turunç Çelebi, Selma Tüzün ile beraber posta oturdu. 1972 ve 1974 Selman Tüzün ile beraber Konya'da Şeb-î Arûs Anma Törenin de posta oturdu.

3. ŞEFİK CAN²¹⁶

(1909-2005)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

22 Haziran 1909 yılında Erzurum'un Tebricik köyünde dünyaya geldi. Doğum tarihi resmi evraklarda 1910 olarak geçmektedir. Annesi, Ardahan'ın Carışgev kasabasından Yusuf Ağa'nın kızı Gülşen Hanım, babası müderris Hacı Hilmi Efendi'nin oğlu, Erzurum'da uzun yıllar Kız Rüşdiyesi'nde tarih öğretmenliği yapıp daha sonra kendi isteğiyle Müftülük görevine geçen Tefvik Efendi'dir.

1916 yılında Sivas'ın Yıldızeli İlçesi'nde ilkokula başladı. 1923-24 yıllarında babası Tefvik Efendi'nin isteğiyle Tokat Askerî Ortaokulu'na başladı. Savaş yıllarında askeri ortaokulların eğitim süresi iki yıla indirildiğinden dolayı, iki yılın ardından mezun oldu. 1926-27 yılında Kuleli Askerî Lisesi'ne başladı. 1929 yılında bu okuldan mezun olur Harp Okulu'na girdi. 1931 yılında Harp Okulu'ndan on dokuzuncu olarak mezun oldu.

1930'lu yıllarda Harp Akademisi olan İstanbul Yıldız Sarayı içindeki Levâzım Yüksek Okulu'nda gördüğü bir yıllık eğitimden sonra 1932 yılında Haydarpaşa Askerî Veteriner Okulu'nda Ayniyat Muhasibi olarak görev yaptı.

1934 yılında İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü'nde okumaya başladı. Askerî yetkililerce izin almadığı için İstanbul'dan Kırklareli'nin Vize ilçesine Ambar Müdür Yardımcısı olarak atandı. Aynı yıl Soyadı Kanunu ile tüm aile "Balcı" soyadını alırken, babası Tefvik Efendi'nin kendisine "Can" diye hitâbından dolayı kendisi "Can" soyadını aldı.

Vize İlçesi'nde görev yaparken içindeki edebiyat ve öğretmenlik isteğine daha fazla karşı koyamadı. Alay Kumandanı İshak Avni Paşa'ya bir mektup yazdı. Akâbinde Milli Savunma Bakanlığı'nın izniyle İstanbul Üniversitesi'nin sınavlarına girip öğretmen belgesini aldı.

1935 yılında Kuleli Askerî Lisesi'nde Tâhir'ül Mevlevî'nin gözetiminde stajını tamamladı. 1937 yılında Maltepe Askerî Lisesi ve Kuleli Askerî Lisesi'nde öğretmenliğine başladı. Sonrasında Darüşafaka Lisesi'nde, önce Akşehir sonra Kırıkkale Askerî Sanat Enstitüsü'nde Öğretim Müdürlüğü yaptı. 1950 yılında Kuleli

---

²¹⁶ Bu Bilgilere, Hayat Nur Artıran Hanımefendi'nin gönderdiği bilgiler ve 03.06.2015 yılında yaptığımız telefon görüşmesinden ulaşılmış bulunmaktayız.

Askerî Lisesi'ne geri döndü. 1965 yılında emekli oluncaya kadar çeşitli askerî okullarda, emekliliğinden sonra da birçok özel kolej ve liselerde edebiyat ve tarih öğretmenliği yaptı.

Farsça, Arapça, İngilizce ve Fransızca ve kendi kendine öğrendiği Rusça lisanlarını çok bilen Şefik Can'ın, Yeni Adam, Türk Sanatı, Bilgi Yurdu gibi tanınmış kültür dergilerinde yazıları yayınlandı. 1934 yılında Yeni Adam Dergisi'nin açtığı yarışmada "Deli İsa" isimli hikâyesi ile ödül aldı.

1941 yılında Miralay Mehmed Refik Pasinler'in kızı Müşfika Pasinler Hanımefendi ile evlendi. Bu evlilikten Mine ve Gülşen adında iki kız çocuğu oldu.

1960'lı yıllarda başladığı Mevlâna e Mesnevî çalışmalarına vefatına kadar devam etti. Yaptığı eşsiz çalışmalarından dolayı 2001 yılında Yüksek Hizmet Ödülü aldı.

Halide Edip Adivar, Necip Fazıl, Fuad Köprülü, Süheyl Ünver, Tahsin Yazıcı, Zeki Pakalın, Abdülbâki Gölpinarlı, Semiha Ayverdi, Seniha Bedri Göknül, Peyami Safa, Ladikli Ahmed Ağa, Süleyman Hayâtî Loras Dede, Yaman Dede, Selman Tüzün Dede, Münir Çelebi, Esedullah Keymen Çelebi, Celâleddin B. Çelebi gibi birçok ismi yakından tanıma fırsatı buldu.

Eserleri:

- Mevlânâ ve Eflatun: Konya İleri Matbaası 1965, İkinci basım, Gelenek Yâyinleri, 2004
- Klasik Yunan Mitolojisi İnkilap Yâyinevi, 1970
- Mevlâna Rubailer, Kültür Bakanlığı, 1991
- Mevlâna Hayatı Şahsiyeti Fikirleri, Ötüken Yâyinevi, 1995
- Konularına Göre Açıklamalı Mesnevi Tercümesi Ötüken Yâyinleri, 1997
- Dîvân -ı Kebîr Seçmeler Ötüken Yayınları, 1999
- Tâhir'ül Mevlevî'nin vefatı dolayısı ile şerh edemediği Mesnevi'nin 5 ve 6.ciltlerinin şerhi Şamil Yâyinevi 2000
- Cevâhir-î Mesneviyye, Ötüken Yayinevi, 2001
- Güldeste- Erzurumlu İbrahim Hakkı Hz.lerinin Hz. Mevlâna'dan seçtiği 50 şiir asılları ile birlikte Konya Büyükşehir Belediyesi Yâyinleri, 2001
- Mesnevi Hikayeleri Ötüken Yâyinevi 2003

- Mevlâna Hayatı Şahsiyeti Fikirleri, İngilizce Çevirisi, Işık Yayınları 2004

b. Mevlevîliği

Mânevi terbiyesini ilk olarak babası Tevfik Efendi'den aldı. Babasının teşvikiyle, Mevlâna, Sâ'di ve Hâfız'ın beyitlerini ezberledi. Babasından aldığı terbiyeden sonra 1935 yılında Tâhir'ül Mevlevî'ye intisab etti. Mürid Mürşid ilişkileri 1951 yılında Tâhir'ül Mevlevî'nin vefatına kadar baba oğul beraberliği içerisinde devam etti.

Tâhir'ül Mevlevî'den sonra Melâmî mürşitlerinden Şemsi Ergüneş Efendi'ye intisab etti. Akâbinde Mithat Bahârî Beytur'a da intisab etmiştir. Fakat ilişkileri iki yakın dost şeklinde devam etmiştir.

Mithat Bahârî'nin, Seniha Bedri Göknil Hanım'ın evinde cumartesi günleri düzenlenen toplantılara katılır, Divân-ı Kebîr'den gazel seçip getirerek günün sohbet konusunu belirler Mithat Bahârî Beytur'da tercüme ederek açıklamalarda bulunurdu. Mithat Bahârî'nin vefatından sonra cumartesi günü yapılan bu sohbetler kendisine verildi.

Tâhir'ül Mevlevî'den hem Mesnevîhânlık; Celâleddin Bâkır Çelebi'den postnişîn icâzeti aldı. 1960'lı yıllardan itibaren Mesnevî derslerine başladı.

Mevlâne ve Mesnevî'ye büyük sevgi ve saygı besleyen Şefik Can, Konya'da düzenlene Mevlâna'yı Anma Törenleri'nde de bulundu. 1982 ve 1983 yıllarında düzenlenen Şeb-î Arûs programında Selman Tüzün Dede ile beraber posta oturdu.

Mesnevîhân Şefik Can, 24 Ocak 2005 yılında henüz 95 yaşındayken İstanbul'daki evinde vefat etti. Vasiyeti gereği Konya Selimiye Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından Üçler Mezarlığına defnedildi.

4. ANDAÇ ARBAŞ²¹⁷

(1932-2003)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

1932 yılında İstanbul'da doğdu. 1952 yılında Ankara Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. 1954 yılında okul arkadaşı Nurten Hanım ile evlendi. Bu evlilikten "Gülden" adında bir kız çocukları oldu. 1954 yılında başladığı, T.C. Ziraat Bankası'ndaki görevine bir süre devam etti daha sonra Türkiye İş Bankası Genel Müdürlüğü, Krediler Müdürlüğü'nde çalıştı. Banka'nın her bölümünde verdiği hizmetlerin akabinde 1978 yılında emekli oldu. Bağbank Yönetim Kurulu Sekreterliği vazifesinden sonra, 1985-1993 yılları arasında T.C. Vakıflar Genel Müdürü Danışmanlığı yaptı ve en sonunda da İstanbul Vakıflar Bölge Müdürü olarak görev aldı.

b. Mevlevîliği

Tahsilini tamamladığı yıllarda Ney ve tasavvufa olan ilgisi sebebiyle, Yenikapı Mevlevîhânesi'nde Neyzenbaşı olan Hâil Dede'den Ney dersleri aldı. Hayri Tümer'den ise Ney üflemesini ve Ney yapma usulünü öğrendi. Tasavvuf eğitiminde ise Neyzen Hüseyin Hüsnü Algan ile Abdülbâki Gölpınarlı'dan yararlandı. 1953 yılında düzenlenen Mevlâna'yı Anma Törenlerine hocası Hayri Tümer ile beraber neyzen olarak katıldı. İlk defa 1953 yılında katıldığı ihtifallere 1990 yılına devam etti.

1988 yılında düzenlenen ihtifallerde postnişîn olan Selman Tüzün'ün rahatsızlığından dolayı bir törende Celâleddin Bakır Çelebi'nin şifâhen verdiği icâzet ile posta oturdu.

1990 yılında Neyzen Ali Doğan Ergin ile birlikte kurdukları Mevlânâ Kültür ve Sanat Vakfı'nın²¹⁸ ilk Kurucu Başkanı ve Yönetim Kurulu Başkanlığını 14 yıl boyunca devam ettirdi.

Mevlâna'nın öğretilerini ve mûsikîsini ve kültürünün sevilip tanıtılması amacıyla kurdukları vakıf ile yurt içinde ve yurt dışında birçok konferans verdi,

²¹⁷Bu bilgileri, Andaç Arbaş'ı kızı Gülden Arbaş ile Ankara'daki evlerinde yaptığımız görüşmelere ve Mevlânâ Kültür ve Sanat Vakfı broşüründeki bilgilere dayanarak hazırladık.

²¹⁸ Mevlânâ Kültür ve Sanat Vakfı (Mekûsav) 1990 yılında Andaç Arbaş ve Doğan Ergin tarafından, Mevlâna'nın öngördüğü ilâhi birlik, akıl, sevgi ile insanların iç dünyalarını zenginleştirme amacıyla Ankara'da kurulmuştur. Vakıf yurtiçi ve yurtdışı birçok yerde program düzenlemiştir.

televizyon ve sohbet programlarına katıldı. Birçok konser ve semâ töreni düzenledi.
9 Mart 2003 yılında Hakk'a yürüdü. Ankara Cebeci kabristanında sırlandı.

5. HAFIZ HÜSEYİN TOP²¹⁹

(1933)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

5 Mayıs 1933 yılında Hatay'ın Erzin ilçesinde, Mustafa Bey ve Sıdika Hanım'ın sekiz çocuğundan üçüncüsü olarak dünyaya geldi. İlkokul tahsilini Erzin'de tamamladı. 1944-45 yıllarında ilkokul bitirince yatılı okula gitmek istedi fakat babası Mustafa Bey'in isteğiyle Medîne-i Münevvere mücavîrlerinden olan Erzin vâizi Hacı Mansur Kulaç Efendiden Arapça ve Kur'ân-ı Kerîm dersi aldı. Bu sırada babasının aldığı koyunlara çobanlık yaparken kendi kendine Kur'âi Kerîm'i ezberledi. On beş yaşında hafız oldu. Ezanın Türkçe okunduğu 1950 yılında Demokrat Parti'nin iktidara geldiği gün akşam ezanını ilk defa Arapça okudu. 1951 yılında açılan Adana İmam-Hatip²²⁰ okulunda iki yıl okuduktan sonra İstanbul İmam-Hatip Okulu Müdürü Celâleddin Öktem²²¹ hocanın yardımlarıyla buraya geçti. 1958 yılında eğitimini bitirdi. 1960 yılında askerliğini yedek subay olarak tamamladı. 1964 yılında İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu ve bu arada dört yıl İstanbul Belediyesi Konservatuarına devam etti. Nûruosmaniye ve Hoca Paşa Câmii'nde müezzinlik vazifesinde bulundu. 1964 yılında girdiği sınavı kazanarak Beylerbeyi Hamîd-i Evvel Câmii'ne İmam oldu. Beylerbeyi Hamîd-i Evvel Câmii imam-hatipliği, Beyazıt ve Emir Sultan Camîi'leri hatipliği, Aziz Mahmud Hüdâyî Câmii imam-hatipliği ile Beyoğlu merkez vâazlığı görevlerinde bulundu. Son olarak Belediye Mezarlıklar Müdürlüğünde yönetici olarak çalıştı ve buradan emekli oldu. Aysel Hanımefendi ile evlendi ve bu evlilikten Esra ve Mustafa adında iki çocuğu oldu.

---

²¹⁹ Bu bilgilere, Hafız Hüseyin Top Dede'nin İstanbul'daki evinde yaptığımız görüşme sonucunda ulaşılmıştır.

²²⁰ 1950 yılında iktidara Demokrat Parti'nin gelişiyle mevcut İmam-Hatip kurslarının sayıca azlığı ve yetersizliği fikriyle İmam-Hatip Okulları açıldı. Adana, İstanbul, Ankara, Isparta, Kayseri, Konya ve Kahramanmaraş illerinde ilk İmam-Hatip Okulları açılmıştır.

²²¹ Darü'l Fünûn mezunu. Mehmet Akif, Şevki Efendi, Babanzâde Ahmet Naim gibi birçok isimden Arapça, Fıkıh, Kelâm, Mantık, Felsefe öğrendi. İmam-Hatip Okullarının açılması için birçok gayret göstermiştir.

Eserleri:

- Mevlevî Usûl ve Âdâbı (İstanbul 2008)
- Mevlânâ Neş'esinden Esintiler (İstanbul 2005)
- Mesnevî-i Mâ'nevi Şerhi İlk 1001 Beyit (Konya 2008)
- Mesnevî-i Mâ'nevi Şerhi (9 Cilt)
- Evrâd-ı Şerif²²² (İstanbul 1995)

b. Mevlevîliği

1965 yılında Fatma Rikkat Kunt'un²²³ oğlu olan arkadaşı Reşid Sarıca'nın isteğiyle Mithat Bahari Beytur'un evine gitti ve günün sonunda Beytur'a intisab etti. Mithat Bahârî Beytur kendisinin hafız olduğunu duyunca Kur'an okumasını istemiş ve dinledikten sonra "Naât-ı Mevlâna" sesi olduğunu söyler ve kendisini Sadeddin Heper'in yanına gönderir. 1965 yılının Ağustos- Eylül aylarında başladıkları Naât'ı Şerif ve aynı yıl Şeb-î Arûs da okunacak olan Künhi Abdürrahim Dede'nin Hicâz âyini²²⁴ çalışmalarına başladılar. 1965 yılında Şeb-î Arûs törenlerine katıldı. Kani Karaca'nın iki yıl törenlere katılamamasından dolayı bu süre içinde naat ve âyini kendisi okudu.

Ahmet Bican Kasapoğlu'ndan birkaç arkadaşı ve oğlu Mustafa Top ile beraber semâ meşk etti. Sikkesini Mithat Bahârî Beytur tekbirledi.

1988 yılında düzenlenen Mevlâna'yı Anma Törenlerinde posta oturan Selman Tüzün Dede'nin rahatsızlanmasından dolayı Celâleddin Bâkır Çelebi'nin isteği ve verdiği icâzet ve destâr ile ilk defa posta oturdu. İlk vazifesinde hocası Mithat Bahârî Beytur'un sikkesini giydi. 28 yıl boyunca katıldığı Şeb-î Arûs törenlerinde birçok kez postnişîn vazifesini üstlendi.

---

²²² Celâleddin Bâkır Çelebi'nin isteği ve ricasıyla düzenleyip yayımlanmıştır.

²²³ Tezhib sanatının en önemli ustalarından birisi olarak kabul edilir. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde 32 yıl boyunca öğrenci yetiştirmiştir.

²²⁴ Yenikapı Mevlevîhânesi'nde yetişmiştir. Melevîhâne'nin kudümzenbaşısı olmuştur. 1790 yılında henüz 22 yaşında iken Mevlevî musikisinin en güzel dörtlüklerinden ve birinci selamın ilk dörtlüğü olan;

"Men aşık-ı an husnem aşkesti münacatem Ez

savmaa birunem der küy-i harabatem Men

bende-i sultanem sultan-i cihan banem

Zan dem ki ruhaş dîdem şuride vü hayranem" ile başlayan Hicaz makamındaki Ayîn-i Şerif'i bestelemiştir.

Şimdilerde Mesnevî dersleri vermekte olup Semâ Ayînlerine postnişîn olarak katılmaktadır.

6. ŞEMŞİ YILMAZ SUSAMIŞ

(1937)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

1937 yılında Sivas'ta doğdu. Büyük dedesinin isteğiyle kendisine Murat, güneşin doğduğu sırada doğduğu için de güneş manasına gelen Şems de eklenerek Şemsi Murat ismi verildi. Bir buçuk yaşına geldiğinde sıcak çorba tenceresinin içine düşüp ciddi bir şekilde yaralandı. Bu olaydan sonra çevresi kendisine yılmayıp yaşadığı için Şemsi Murat Yılmaz demeye başladı. 1974 yılında nüfus'ta Murat'ı sildirip, ismi Şemsi Yılmaz olarak kayıtlara geçti. Babası Şeyh Mehmet Susamış Alibaba Camii'nin müezzin ve kayyumu idi. 54 sene boyunca görevini yerine getirdi. Annesi Hatice Hanımdır. Mehmet ve Hatice Susamış'ın sekiz çocuğunun altıncısı olarak dünyaya geldi.²²⁵

1960 yılında Denizli'de 24 ay süren vatani görevini yaptı. Askerlik dönüşünde yağlıboya, hırdavatçı dükkânı açtı ve inşaat işine girdi. 1967 yılında Aysel Hanım ile evlendi.²²⁶

b. Mevlevîliği

Semâzen olan babası Mehmet Susamış ve beş arkadaşının evlerinde yaptığı semâdan etkilendi ve babasından semâ öğrenmeye başladı. Ramazan âyında kendisi ve beş arkadaşıyla beraber sahurdan sabah namazı vaktine kadar eğitim alarak Kadir Gecesi'nde Ali Baba Cami'nde semâ icra etti. 1954 yılına kadar Sivas'ta semâ çıkarttı.²²⁷ 1954 yılından sonra Konya Turizm Derneği tarafından ihtifallere katılması için çağrıldı. Sivas'tan 5 kişi Konya'ya gittiler.²²⁸

²²⁵ Kanal 58'de yayınlanan "Benim Hikâyem Programı 10. Bölüm ", (erişim tarihi: 22.05.2016).

²²⁶ Kanal 58'de yayınlanan "Benim Hikâyem Programı 11. Bölüm ", (erişim tarihi: 22.05.2016).

²²⁷ Bu bilgilere Şemsi Yılmaz Susamış ile 07.04.2016 tarihinde yaptığımız telefon görüşmesi sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız.

²²⁸ 66 Yıldır Sema Yapıyor. <http://aa.com.tr/tr/yasam/66-yildir-sema-yapiyor/278599> (erişim tarihi: 17.01.2015).

1976/1977 yılında Celâleddin Bâkır Çelebi'den şifahen icâzet aldı. Birçok kez postnişîn olarak görev aldı. 1996 yılında Celâleddin Bâkır Çelebi'nin oğlu Faruk Hemdem Çelebi'den yazılı icâzetini aldı.²²⁹

1991 yılına kadar Şeb-î Arûs'a katıldı. 1991 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Konya'da Türk Tasavvuf Müziği Korosu'nu kurunca yetmiş sanatçı olarak çağrıldı ve 2004 yılında yaş haddinden emekli olana kadar semâzen kadrosuyla görev yaptı. Almanya, Belçika, Japonya gibi ülkelerinde yer aldığı 100'e yakın ülkede semâ icra etti. Semâzen olarak Kültür Bakanlığı'ndan emekli olan ilk devlet sanatçısıdır.²³⁰

Emekli olduktan sonra Sivas'a döndü. 2006 yılında Sivas Mevlâna Tasavvuf Kültürü Sema Derneği'ni açtı. Şuanda, oğlu Mehmet Celalettin Susamış'ın semâzenbaşılığını yaptığı toplulukta on dört semâzen ve on mıtırp heyeti mevcuttur. Semâ heyeti yurt içi ve yurt dışında semâ programları düzenlemektedir.²³¹

1947 yılından itibaren 68 yıl aralıksız semâ meşk etti. 51 yıl Şeb-î Arûs törenlerine semâzen ve postnişîn olarak katıldı ve 16 yıldır da postnişînlik yapmaktadır.

7. AHMET SAMİ KÜÇÜK²³²

(1969)

a. Ailesi, Tahsili ve Bulunduğu Görevler

11 Mayıs 1969 (Hicri 23 Sefer 1389) yılında Konya'da dünyaya geldi. Babası, medrese eğitimi almış, imam ve hatiplik yapmış, 18. Dönem Milletvekili olarak görev alan Adil Küçük ya da tanınan adıyla Adil Hoca'dır²³³. Annesi, Konya'nın köklü ailelerinden biri olan Koca Selam kızı Sebahat Hanımdır. Baba tarafı Hicaz bölgesi Araplarına, anne tarafı ise Türkmen boylarına mensuptur. Babası

²²⁹ Bu bilgilere Şemsi Yılmaz Susamış ile 07.04.2016 tarihinde yaptığımız telefon görüşmesi sonucunda ulaşılmış bulunmaktayız.

²³⁰ https://tr.wikipedia.org/wiki/Semsi_Yılmaz_Susamış (erişim tarihi:17.01.2015)

²³¹ www.simeder.com/dernek-baskani/ (erişim tarihi: 17.01.2015.)

²³² Karatay'a bağlı Göçü köyünde doğdu. Babası Hacı Mahmut Efendi, annesi Leyla Hanım'dır. Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. 1983-1991 yılları arasında Anap Partisi'nden 18.Dönem Konya Milletvekili seçildi. 30 Mayıs 1997 tarihinde vefat etti ve Üçler Mezarlığı'na defnedildi. Detaylı bilgi için Bkz. Hasan Yaşar, "Küçük Adil", *Konya Ansiklopedisi*, VI, Konya 2014, s. 211.

Adil Hoca'nın Nakşîbendi Tarikatı'ndan Mahmud Sami Ramazanoğlu Efendi'ye intisabından dolayı Nakşî meşrep bir ortamda büyüdü.

Tahsiline başlamadan önce, Piri Mehmed Paşa Camii imam ve hatibi Mevlüt Gönen Hoca'dan Kur'ân-ı Kerîm talimi ve terbiyesi aldı. İlkokul eğitimine Konya'nın en eski okullarından olan Akçeşme İlkokulu'nda başladı babasının mesleği sebebiyle Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan kısa bir süre Kıbrıs'ta devam etti. Sonrasında yine Akçeşme İlkokulu'nda eğitimini tamamladı. İlkokulu tamamladıktan sonra, Adil Hoca'nın doktora eğitimi için Mekke-i Mükerreme'ye gitti. Burada Bangladeşli Hocası Muhammed İsmail ile Arap usulü hafızlığa başladı. Suudi Arabistan dönüşü Konya Celâliye Kuran kursunda merhum Nihat Köroğlu Hoca ve Konya'nın çelik hafızlarından Memiş Yöntem Hoca ile hafızlığına devam etti ve diplomasını aldı. Hafız Hasan Hüseyin Varol Hoca'dan, Hafız Mevlüt Bige Hoca'dan ve Kaplânzade Mustafa Efendi'den istifade etti.

Hafızlık sonrasında sınavlara girdi ve Konya İmam Hatip Lisesinde okuyarak ortaokulu bitirdi. Liseyi, Konya Endüstri Meslek ve Teknik Lisesi'nde tamamladı. Üniversite sınavında Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünü kazandı ve 1993 yılında buradan mezun oldu.

Ebu'l-Füyuzât Hazret-i Pîr Muhammed Nûreddin el-Cerrâhi k.s. hazretlerinin²³³ bendegânı el-Hacc eş-Şeyh Mehmet Fatih Ekmeli el-Halveti el-Cerrâhi Efendi'nin himayesinde seyr ü sülûk ve hizmete alındı.

Ebu'l Alemeyn Seyyid Ahmed el-Rifai²³⁴ hazretlerinin nesebinden Reisü' Meşâyih Es-Seyyid Abdülğafur bin Abdülmecid es-Sayadi er-Rifai el-Hüseyini hazretleri'nin himayesi altında sürdürdüğü bir buçuk yılın ardından 7 Temmuz 2013'de kendisine Tarik-i Rifaiye-i Sayadiye'den hilafet verildi.

Hala Kültür Bakanlığı Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu'nda semazenbaşı olarak hizmetine devam etmektedir. Ahmet Sami Küçük evli ve Bedra Çeşminaz ve Gevher Ehlinaz isminde iki kızı bulunmaktadır.

---

²³³ Halvetiyye Tarikatı'nın Cerâhiyye kolu'nun kurucusudur. Detaylı bilgi için Bkz. Selçuk Eraydın, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, İstanbul 1994, s. 400.

²³⁴ Aktabı Erbaa'dan biri kabul edilen Ahmed el-Rifai, Rifâi Tarikatı'nın kurucusudur.

b. Mevlevîliği

Çocukluk döneminde maddi ve manevi eğitimlerini başta babası ve annesi olmak üzere dedeleri Konya eşrafından Hacı Mahmut Ağa ve Koca Selam Ağa, nineleri Leyla ve Sare Hanımlar, amcası, teyzeleri, dayıları ve kız kardeşlerinden aldı.

Babası, amcası ve dayısı da semâzen olan ve ailede zaten var olan bu gelenek Tahir'ül-Mevlevî'nin Mesnevî Şerhi'ni okumasıyla kendisinde de yer etti. Hazret-i Mevlâna ve Mevlevîliğe olan ilgisi gün geçtikçe arttı, madden ve manen bulabildiği tüm kaynaklarda Tarikat-ı Mevlevîyye ile ilgili araştırmalar yaptı. Hazret-i Mevlâna olmak üzere Mevlevîlik, Semâ adabı ve erkânı, Mevlevî Tarikatı usulleri, geçmişte ve günümüzde Mevlevîlik, Mevlevî Musikisi ve Mesnevî okumaları ile alakalı birçok çalışmanın içerisinde bulundu. Ailesinin onâyinini alarak Ankara'dan Konya'ya geldi ve o zaman semazenbaşı olan Mustafa Holat'dan sema meşk etmeyi öğrendi ve aynı yıl Hazret-i Mevlâna'nın 716. Vuslat Yıldönümü Törenlerine katıldı. (1989)

1991 yılında üniversitede öğrenci olduğu sırada sınavlara girerek Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu'nda semazen olarak göreve başladı. Bu dönemde Mevlevîliğe intisabında hocası ve manevi rehberi olan Hidayetoğlu Ahmet Selahaddin Çelebi'den pek çok fayda gördü. 1995 yılında Kütahya ve Eskişehir'de vatan hizmetini tamamladıktan sonra topluluktaki görevine geri döndü.

2008 yılında Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu'nda Semâzenbaşı oldu. Yeni semâzenlerin yetiştirilmesinde şekil olarak semâ eğitiminin yeterli olmadığı manevi talim ve terbiyenin de gerekli olması hususunda gayretli çalışmalar yaptı. Kültür Bakanlığı çerçevesinde yurt içi ve yurt dışı pek çok bölgede Semâ icrasında bulundu.

19 Eylül 2014 yılında da Makam Çelebisi Faruk Hemdem Çelebi tarafından Destar-ı Şerif sarmasına müsaade edilerek icâzetini aldı. Aynı yıl Mevlâna'yı Anma Törenleri'ne postişîn olarak katıldı.

SONUÇ

Büyük bir düşünür, şair ve mutasavvıf olarak kabul edilen Mevlâna'nın fikirleri, tasavvuf anlayışı ve eşsiz eserleri ile şekillenen Mevlevîlik, kendisinden sonra gelen Çelebilerin gayret ve çabasıyla yedi yüz yılı aşkın bir zamandır sadece Anadolu'da değil tüm dünya da yayılmıştır.

Cumhuriyetin ilanından kısa bir süre sonra çıkarılan Tekke ve Zaviyelerin kapatılması kanunu ile Mevlâna Dergâhı'nın da kapılarına kilit vurulmuştur. Karar gereğince kapatılan dergâh için çok üzüldüğünü fakat istisna yapamayacağını söyleyen M. K. Atatürk bu düşüncesiyle de Mevlâna ve Mevlevîliğe olan bakışını ortaya koymuştur.1926 yılında Atatürk'ün isteğiyle Konya Mevlâna Dergâhı müze haline dönüştürülmüştür.

Tekkelerin kapatılmasının ardından derin bir sessizliğe gömülen Mevlevîlik, köklü izlerinden süzülerek kendine yeni bir yol arayacak ve yeni bir kalıptan oluşacaktı. Bu kalıp eskisi gibi tarikat olarak kalmayacaktı. 1940'lı yılların başlarında bir çıkış yolu bulunmuştur. 1942 yılında Konya'da Konya Halkevi'nde konferanslardan oluşan anma törenleri gerçekleştirilmiş ve gösterilen çabalarla nihayet 1953 yılında semâ da bu programlara dâhil edilmiştir. Önceleri az kişinin katılımıyla gerçekleşen bu törenler daha sonra her geçen yıl öneminin daha iyi anlaşılmasıyla uluslararası bir etkinliğe dönüşmüştür.

Mânevi bir makâm olan Makâm Çelebiliği büyük erkek evlâda geçen ve belli bir kurala oturtularak devam etmektedir. 1953 yılından günümüze kadar düzenlenmiş olan Şeb-î Arûs programlarında post makamında bulunacak kişiler, Makâm Çelebileri'nin verdikleri sözlü ya da yazılı icâzetnâmelerle bu vazifeyi üstlenmişlerdir.

Yapmış olduğumuz bu çalışma ile 1953 yılından itibaren günümüze kadar Konya'da düzenlenen Şeb-i Arûs programlarında onüç postnişinin görev aldığını saptadık. Makâm Çelebileri'nin verdiği icâzet ile bu görevi üstlenen Resûhi- Gavsi Baykara kardeşler, Midhat Bahârî Beytur, Selman Tüzün ve Abdülbaki Gölpınarlı İstanbul'da defnedilirken, Süleyman Hayâti Loras, Şefik Can Konya'da, Abdaç Arbaş ise Ankara'da sırlanmıştır. Hayatta olan H. Hüseyin Top İstanbul'da Mustafa Holat, Fahri Özçakıl ve Ahmet Sami Küçük Konya'da, Şemsi Yılmaz Susamış ise Sivas'ta küçük yaşta adım attıkları bu yolda yürümeye devam etmekte. Konya'da düzenlenen Mevlâna'yı Anma Törenlerinde Resûhi- Gavsi Baykara kardeşler,

Midhat Bahârî Beytur, Selman Tüzün, Mustafa Holat ve Fahri Özçakıl uzun süre postnişîn vazifesini üstlenirken, Abdülbâki Gölpınarlı, Süleyman Hayâtî Loras, Şefik Can, H.Hüseyin Top, Şemsi Yılmaz Susamış, Andaç Arbaş ve Ahmet Sami Küçük aralıklarla bu vazifeyi üstlenmişlerdir.

İhtifâllerde ismi ve fotoğrafı bulunan Afyon Çelebilerinden Enver Turunç Çelebi hakkında ne yazık ki herhangi bir bilgiye ulaşamadık. Bu bağlamda ismi geçen postnişînlerin biyografileri ile ilgili verilen bilgilerin kayda geçmesi ve bu bilgilerin çoğunlukla birinci ağızdan elde edilmesi; hem bu alanla ilgilenenlere bir kaynak oluşturması hem de bu alanda araştırma yapmak isteyenlere fayda sağlayacak doğru bilgilerin verilmesinden dolayı önemlidir.

KAYNAKÇA

I. Kitaplar ve Makaleler

“Bahâri Bey (Ahmed Midhat)”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, I, Dergâh Yayınları, İstanbul 1977, s. 292.

TANMAN, M. Baha (ed.), “Bahariye Mevlevîhanesi”, İSTEV Yayınları, İstanbul 2012.

“Beytur, Ahmet Mithat Bahârî”, *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi*, II, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2002, ss. 260-261.

AĞAOĞLU, Yavuz Selim, “Hz. Mevlâna’yı Anma Törenleri”, *Akademik Sayfalar Üç Çeyrek Asırda Hz. Mevlâna’yı Anma Törenleri(1940-2014) Özel Sayısı I (10 Aralık 2014)*, XIV, S. 33, Konya 2014, ss. 516-517.

_____, *Neyzen Selâmi Bertuğ’un Anılarından Belgelerle Hazret-i Mevlâna’yı Anma Törenleri (1942-1974)*, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Konya 2013.

AKGÜN, Ömer Faruk, “Gölpınarlı Abdülbâki”, *TDVİA*, XVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1996, ss. 146-149.

AKMAN, Zekeriya, “Abdülbâki Gölpınarlı’nın Hayatı, İslâm Tarihçiliği ve Hz. Muhammed Tasavvuru”, *International Journal of Social Science*, VI, S. 1, Ocak 2013, ss. 99-119.

ALPARSLAN, Ali, *Abdülbâki Gölpınarlı*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996.

ARTIRAN, H. Nur, “Ben Sizin Aşkınızın Aşkayım”, *Âsitâne Mevlevî Kültür Dergisi*, 7, Temmuz 2010, ss. 28-36.

AYNUR, Hatice “Abdülbaki Gölpınarlı (ö. 1982) Bibliyografyası”, *Abdülbaki Gölpınarlı*, ed. İsmail Hakkı Aksoyak, T.C. Kültür Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2013, ss.251-314.

BAYRU, Esin Çelebi, “Fahri Özçakıl”, *Konya Ansiklopedisi*, VII, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Konya 2014, s. 150.

ÇELEBİ, Asaf Hâlet, *Mevlâna ve Mevlevîlik*, Hece Yayınları, Ankara 2002.

ÇELEBİ, Celâleddin Bâkır, “Semâ”, *Selçuk Üniversitesi II. Millî Mevlâna Kongresi Konya 3-5 Mayıs 1986*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya 1987, ss. 201-206.

EFLÂKÎ, Ahmed, *Âriflerin Menkabeleri*, çev. Tahsin Yazıcı, I, Hürriyet Yâyinları, İstanbul 1973.

ERAYDIN, Selçuk, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, İFAV Yâyinları, İstanbul 2011.

ERGUNER, Kudsi, *Ayrılık Çeşmesi*, çev. Arzu Açıan Erguner, İletişim Yayınları, İstanbul 2014.

ERDOĞAN, Mustafa, *Meşrutiyetten Cumhuriyete Bir Mevlevî Şeyhi Abdülbâkî Baykara Dede Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2003. .

EROL, Erdoğan “Gölpınarlı Abdülbâkî”, *Konya Ansiklopedisi*, IV, Konya Büyükşehir Belediyesi Yâyinları, Konya 2012, ss. 19-20.

FRIEDLANDER, Shems, *The Whirling Dervishes*, State University of New York 1992.

GÖKTÜRK, Hakkı, “Baykara Gavsi”, *İstanbul Ansiklopedisi*, IV, Nurgök ve Hüsnütabiat Matbaaları, İstanbul 1960, s. 2277.

GÖLPINARLI, Abdülbâkî, *Mevlânâ Celâleddin Hayatı, Eserleri, Felsefesi*, İnkılâp Yâyinları, İstanbul 2015.

_____, *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik*, İnkılâp Yâyinları, İstanbul 2006.

İŞİK, Emin, “Midhât Bahârî Beytur Son Mevlevî Şeyhi, Şair ve Edip” *Aşkın Sultanları: Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Sempozyumu 14-15 Mayıs 2010*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yâyinları, İstanbul 2010, ss. 261-264.

_____, “Midhat Bahârî”, *TDVİA*, XXX, Türkiye Diyanet Vakfı Yâyinları, İstanbul 2005, ss. 6-7.

_____, “Midhat Bahârî, Son Mevlevî Şeyhi, Şair ve Edip”, *Âsitâne Mevlevî Kültür Dergisi*, 7, Temmuz 2010, ss. 24-27.

İŞİK, İhsan, “Beytur, Midhat Bahârî”, *Resimler ve Metin Örneklî Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, II, Elvan Yâyinları, Ankara 2006. s. 688.

İbnü'l –Emin Mahmud Kemal İnan, *Son Asır Türk Şairleri*, I-III, haz. Müjgan Cunbur, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1999.

KARAİSMAİLOĞLU, Adnan, “Mevlâna’yı Bilim ve Kültür Dünyasına Sunan Araştırmacı; Abdülbâki Gölpınarlı”, *Aşkın Sultanları: Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Sempozyumu 14-15 Mayıs 2010*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul 2010, ss. 275-276.

KARPUZ, Haşim, “Mevlâna Müzesi”, *TDVİA*, XXIX, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2004, ss. 452-454.

KAYA, Bayram Ali, *Yenikapı Mevlevîhânesi’nin İnsanları*, Zeytinburnu Belediyesi Yayınları, İstanbul 2012.

KAYSERİ, İhsan, *Asitane’nin Son Dervîşi Mehmet (Arısoy) Dede*, Memleket Ofset Tesisleri, Konya, 2014.

KÜÇÜK, Sezai, “Mevlevîyye”, *Türkiye’de Tarikatlar, Tarih ve Kültür*, ed. Semih Ceylan, İsam Yayınları, İstanbul 2015, ss. 489-544.

Müntehabât-ı Fahrî, Post-nişân-i Mevlevîhâne-i Bahâriye Hüseyin Fahreddin el-Mevlevî, Mevlâna Kültür ve Sanat Vakfı, Ankara 2010.

ÖNDER, Mehmet, *Mevlânâ ve Mevlevîlik*, Aksoy Yayınları, İstanbul 1998.

ÖZCAN, Mehmet, “Mevlevîliği Anma Törenleri”, *Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî İnsanlığın Aynası*, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Konya 2004, ss. 245-278.

SAYAR, Ahmed Güner, *Gönül Pazarı İnsanlar, Olaylar ve Mekânlara Dair Yazılar*, Derin Yayınları, İstanbul 2007.

_____, *Abdülbâki Gölpınarlı*, Ötüken Yayınları, Ekim 2013 İstanbul.

SEVİŞ, Edip, “Mevlevî Şair Midhat Baharî Beytur ve Neyzen Fahreddin Dede Efendi”, *VI. Milli Mevlânâ Kongresi 24-25 Mayıs 1992*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya 1993, ss. 83-86.

SİPEHSÂLÂR, Feridun b. Ahmed, *Mevlâna ve Etrafındakiler*, çev. Tahsin Yazıcı, Pinhan Yayınları, İstanbul 2011.

Sultan Veled, *İbtidânâme*, çev. Abdülbâki Gölpınarlı, İnkılâp Yayınları, İstanbul 2001.

ŞAFAK, Yakup, “Şehabettin Uzluk’un Notlarında Son Dönemde Yaşamış Konyalı Mevlevîler (2)”, *Akademik Sayfalar*, (14 Kasım 2007), VII, S. 34, Konya 2007, ss. 524-526.

ŞİMŞEKLER, Nuri, “Sema”, *Konya Ansiklopedisi*, VIII, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yâınları, Konya, 2015, ss. 6-10.

_____ , “Bahâriye Mevlevîhânesi’nin Son Şâhidi Selman Tüzün”, *Aşkın Sultanları Son Dönem İstanbul Mevlevîleri Sempozyumu 14-15 Mayıs 2010*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yâınları, İstanbul 2010, ss. 280-290.

_____ , “Mevlevîliğin Tarihi Seyri”, *Mevlâna Celâleddîn-i Rûmi İnsanlığın Aynası*, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yâınları, Konya 2004, ss. 145-160

_____ , *Pîr Aşkına*, Timaş Yâınları, Ankara 2009.

_____ , *Mevlâna’yı Anlayabilmek*, Rûmi Yayınları, Konya 2010.

_____ , “Hasan Hulki Amil Köymen”, *Konya Ansiklopedisi*, V, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yâınları, Konya, 2015, ss.162- 163.

TEFAZZULÎ, Ebûl-Kasım, *Mevlânâ Dergâhı’nda Dervîşlerin Semâi*, çev. Ahmet Çelik, I. Baskı, Beyza Kitap, İstanbul 2007.

TOP, Hüseyin, *Mevlevî Usûl ve Âdâbı*, Ötüken Yâınları, İstanbul 2007.

YAŞAR, Hasan, “Küçük Adil”, *Konya Ansiklopedisi*, VI, Konya Büyükşehir Kültür Yayınları, Konya 2014, ss. 211.

YAZICI, Tahsin, “Mevlânâ Devrinde Semâ”, *Şarkiyat Mecmuası*, 5, İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü, Ankara 1964, ss. 135-150.

II. Gazete Haberleri

“Halkevimizde Toplantılar, konferanslar teakup ediyor”, *Ekekon Gazetesi*, 24 Nisan 1940, No: 1344, s.2.

“Büyük Mevlânânın Ölüm yıl dönümü anışı heyecanlı oldu” *Ekekon Gazetesi*, 24 1. Kânun 1942, Sayı 1993 s. 2.

“Büyük Mevlâna Yarın Halkevinde Anılıyor” *Ekekon Gazetesi*, 16 Aralık 1946, Sayı: 2600, s. 3.

- “Büyük Mevlâna Dün Halkevinde Anıldı” *Ekekon Gazetesi*, 18 Aralık 1946, Sayı: 2601, s. 1.
- “Mevlânayı andık” *Ekekon Gazetesi*, 20 Aralık 1948, Sayı: 2907, s. 1.
- “Mevlâna anıldı” *Ekekon Gazetesi*, 19 Aralık 1949, Sayı: 3058, s. 1.
- “Mevlâna’nın Ölüm Yıldönümü”, *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1950, Sayı: 548, s. 1.
- “Konya Turizm kongresi bugün toplanıyor”, *Yeni Meram Gazetesi*, 09 Haziran 1952, Sayı: 663, s. 3.
- “Konya Turizm kongresinde alınan kararlar” *Yeni Meram Gazetesi*, 10 Haziran 1952, Sayı: 666, s. 3.
- “Mevlâna’nın ebediyete intikalinin 679. cu yılı” *Yeni Meram Gazetesi*, 17 Aralık 1952, Sayı: 839, s. 1.
- “Hz. Mevlânayı bugün anıyoruz”, *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1954, Sayı: 1974, s. 1.
- “Mevlâna ihtifali programı son şeklini alıyor”, *Yeni Meram Gazetesi*, 23 Kasım 1955, Sayı 1885, s. 1-2.
- “683. Ölüm yıldönümü Mevlana Anılıyor”, *Yeni Meram Gazetesi*, 15 Aralık 1956, Sayı: 2265, s. 1.
- “Mevlâna İhtifali başladı” *Yeni Konya Gazetesi*, 16 Aralık 1957, Sayı: 3039, s. 1
- “Mevlâna İhtifali İçin Konyaya Gelen Gelene. .”, *Yeni Konya Gazetesi*, 12 Aralık 1958, Sayı: 3373, s. 1.
- “İhtifal programı Tesbit edildi”, *Yeni Konya Gazetesi*, 14 Aralık 1958, Sayı: 3375, s. 1.
- “İhtifal Hazırlıkları Etrafında”, *Yeni Konya Gazetesi*, 08 Aralık 1958, Sayı: 3369, s. 1.
- “Konya, Yılın En Büyük Günlerini Yaşıyor”, *Yeni Konya Gazetesi*, 15 Aralık 1958 Sayı: 3376, s. 1
- “Mevlâna İhtifal Programı”, *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı 4066, 13 Aralık 1960, s. 1
- “Mevlâna İhtifal Törenleri Yarın Başlıyor” *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı: 6668, 10 Aralık 1969, s. 1.

“Büyük Düşünür Mevlâna Anılıyor. Anma Törenleri Nedeniyle Şehrimiz Turistlerle Doldu”, *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı:6668, 4 Aralık 1970, s. 1.

“Törenlerde Bu Yıl” *Yeni Konya Gazetesi*, Sayı 9999 s. 2.

“Mevlâna Haftası Başladı”, *Yeni Konya Gazetesi*, 10 Aralık 1990, s. 1.

III. İnternet Haberleri

Kültür Pınarı 10 Aralık 2013 Fahri Özçakıl

<https://www.youtube.com/watch?v=K5fwvBQ0diI>(erişim tarihi: 05.01.2015).

GÜNAYDIN, Ebru Tenli, *Fahri Özçakıl ile Postnişin Üzerine*,

<http://www.mersintercuman.com/?p=y1995> (erişim tarihi: 05.01.2015).

YETİŞ, A. Kadri, *Mithat Bahari Beytur*,

<http://www.canlarneclisi.com/buyuklerimiz/13/mithat-bahari-beytur> (erişim tarihi:15 Mayıs 2015).

UZEL, Nezh, *Mevlevîler 18 Yaşında*,

<http://nezihuzel.net/index.php/2009/02/05/mevleviler-onsekiz-yasinda/> (erişim tarihi: 22. 10. 2015).

KÜÇÜK, Sezai, *Hız. Mevlânâ'nın Semâ'ı*, www.akademiksemazen.net, (erişim tarihi: 17.06.2016).

Şemsi Yılmaz Susamış, https://tr.wikipedia.org/wiki/Şemsi_Yılmaz_Susamış (erişim tarihi: 17.01.2015).

Şemsi Yılmaz Susamış, www.simer.com/dernek-baskani/ (erişim tarihi: 17.01.2015.)

Şemsi Yılmaz Susamış, *66 Yıldır Sema Yapıyor*. <http://aa.com.tr/tr/yasam/66-yildir-sema-yapiyor/278599> (erişim tarihi: 17.01.2015).

IV. Röportajlar

H. Hüseyin TOP

Nasır Bâki BAYKARA

Mustafa HOLAT

Fahri ÖZÇAKIL

Ahmet Sami KÜÇÜK

Şemsi Yılmaz SUSAMIŞ

Hayat Nur ARTIRAN

Gülden ARBAŞ

EKLER

Kon7a-173

İhtifal bu yıl geçen yılları da gölgede bırakarak bir ilgi gösteriyor. (Resim Mevlâni Ayininden bir sahne göstermektedir.)

Konya, Yılın En Büyük Günlerini Yaşıyor

BÜTÜN ŞEHİR MEMLEKETİN HER TARAFINDAN GELENLERLE DOLU...

Ortalıkta bir Ölümlerin matem havası değil, bir bayram heyecanı var

İhtifalin ilk ikisi Dün Yapıldı

Dünkü İhtifal Nasıl oldu ?

Saat 14. Üç düm tek ve perdenin önünde Celal Kiyim. Bise programı takdim ediyor. Sonra Belediye Başkanı Sıdkı Bilgin güzel bir açış konuşması yaparak «Büyük veli Mevlâna'nın inahı mümkün olmayacak kadar büyük olmuştur, on yolda 400 bin kişiyi ziyaret ettiği, ona karşı dayanan alaka neticesinde Konyada bir Selaçık veya Mevlâna Enstitüsü kurulmasının uygunluğunu belirtiyor.

İkinci konuşma Dr. Halik Kıyma'nın şabeyimdir. Nazik ve zarif üslubu ile Mesnevi'den 18 beyit izahını yapıyor. «Mesnevi deyince hatıra Mevlânâ'nın Mesnevisinin, Turbe deyinince Mevlâna'nın türbesinin geldiğini söylüyor.

Anne Marie'nin konuşması çok başarılıdır. Bise dünyadaki Mevlâna sevgisini bir kere daha tekrarlıyor.

Kemal Kırköğlü'nün konuşması Sür gibidir.

17 Aralık 1958

Mevlâna Saygıları Bekleyiniz. En güzel resimler, Mevlâna hakkında ustâd kalemlerden yazılar, şiirler ve tercüme.

17 Aralık 1958

Mensur cümleleri manzum zannedersiniz, kelimeler birbirini kafiyeyle halide takip eder. İşte Kırköğlü bu tür içinde Mevlâna'nın ruhuna açtığı inah ediyor. «Güneş burda doğmuş başka yerde batmaz, başka yerde batarsa burda doğmaz, fakat bir de günler güneşi vardır ki bu Mevlânâdır diyor.

Kemal Edip «İhtifal, «Bir şairimiz göre Konya Mevlâna demektir a m a, hence Mevlâna bütün dünyaya demektir.» diyor.

Galiparlı bu sefer çok daha mütevasıtır. Anek Divanı Kebir'den Tercii Bent'ler okumakla yetinmiyor.

Halide Nasretle, Muteba Minneci gelmişler, tabii konuşmalarını dinleyemiyoruz. Cümlü İstidat konuşuruz Prof. Feridun Nafiz'i arıyor. Ama yok, yok işte.

Sabahattin Volkan'dan dinlenen rebab, bir mürakızıyafetin ilk habercisidir. Ulunay'ın Mevlevîliği, müzikini inah tatmin edicidir. Sayın fıkra muharririnin şu cümlesine mim koymak lâzım: «Eşim zavıyesi onun büyükliğüne uygun değildir. Bekâkâr albirin oraya da uzanmam beklenir»

Semâ Gösterisi Başlıyor :

Ah şu elektrik ve o parlar hususları. Çanım

Na'tı Sevilî loyâhâşerlar gibi başlandı. Büyük Mustafa Deriş'in Bayetü Ayini ile ahenk başlayacak. Güzel bir dekar karsındayız. Yeşilimiz pek güzel görünüyor.

Bu yıl arkasında ufak kuzulukları da var. İyik daha muvazzaf, Tennisler, stikler, kütümler ve neylele ayin heyeti vaziife başında. Semâ gösterisini ancak dört kişi yapacak. Fakat o kadar namumli ve sonle uygunlar ki seyirlerini cidden takdirlerini topluyorlar.

Michal Bahazi, postuna yakını doğru. Sadeddin Heper yine her seki kadar mütevası Halil Can - Hayri Tümer ney sesini en uç köşelere kadar duyuruyorlar. Hafız Kemal Tanburena hakim, dedemizde herkele bütün gösteri yapıyor, bu semâ terzî tam senek. Birikte bir yenilik olarak Mevlevî duaları yer alıyor. Sonra perde gösterisinin daha da uzamasını temenni eden bakışlar arasında kapanıyor. İtu iliyelim İtu.

Mevlâna eserleri sergisi :

Kitâpık Salâhında, Mîdür Celâl Kıymî'nin sayıyette Mevlâna hakkında yayınlanan yârdem fazla eserini ziyaretilere arz makûsâde bir sergi açılmıştır. Sergi ilk koridorun sağ ve solunda yer almaktadır.

Ek-1: 15 Aralık 1958 Yeni Konya

Mevlâna İhtifali Programı

I. Bölüm

AÇIŞ
Dr. Fethi Ferit Uğur
(Turizm Cemiyeti Başkanı)

KONUŞMALAR
Ord. Prof. Dr. Sadi İrmak, Ord. Prof. Helmut Ritter, Behçet Kemal Çağlar, Abdölbaki Gölpınarlı.

REBAP
Sabahattin Volkan
İstirahat : 10 dakika

II. Bölüm

Nevâ Ayini hakkında Refi'i Cevad Ulunay'ın izahı.
Na'tı Mevlâna, Nevâ Ayini (Hamamizade İsmail Dede) Kur'anı Kerim

★

KÜDÜMZEN ve AYIN-HANLAR

Sadeddin Heper, Şakir Çetiner, Kâni Karaca, Hulûsi Kökmenli, Cahit Gözkân, Kemâl Horgüç, Kemâl Tozergil, İzzet Eskidömir, Osman Dede.

NEYZENLER

Halil Can, Hayri Tümer, Ulvi Ergüner, Nida Eskin, Erhan Altındağ.

REBÂBZEN
Edip Sev'ig.

Sema Hey'eti

Mithat Bahari Beytur, Gavsi Baykara, Bahir Şereftug, Ahmed Bican Kasaboglu, Mahmud Omac, Selman Tuzun, Hüseyin Tuzun, Halid Anar, Burhan Keskemkaya, Ozcan Ergiydiren, Mehmet Susamış, Ali Remzi Susamış, Ertugrul Güçer, İhsan Filiz.

EK-2: 13 Aralık 1960

Ek-3 : Yavuz Selim Ağaoğlu, *Neyzen Selâmi Bertuğ'un Anularından Belgelerle Hazret-i Mevlâna'yı Anma Törenleri (1942-1974)*, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yâinleri, Konya 2013

Ek-4: 9 Aralık 1968 Milliyet Gazetesi

Ek-5: Midhat Bahârî Beytur, Selman Tüzün, Enver Turunç Çelebi (1960'lı yıllar)

Büyük Düşünür Mevlâna anılıyor

Anma törenleri nedeniyle şehrimiz turistlerle doldu

Bu yıl 2 Aralıkta başlayan Geleneksel Mevlâna'yı Anma Törenleri aynı düzenlilik içinde devam etmektedir.

Beyti ayınının 17 Aralıkta son bulacaktır. 50 somazen, 30 Naathan ve 20 kişilik mutrip heyetinin katılacağı ihtifal programı gündüz ve gece olmak üzere 22 defa tekrarlanacaktır.

Ayrıca yurdumuzun en ünlü hafızları Natişerif okuyacakları gibi Kur'andan ayetler de kıraat edeceklerdir.

İhtifal süresinde şehrimizi ziyaret edecek olan yerli ve yabancı konukların otel ve lokanta ihtiyaçları Turizm Derneği aracılığıyla düzenlenecektir.

Ek-6: 4 Aralık 1970 Yeni Konya Gazetesi

Ek-7: 16 Aralık 1974 Yeni Konya Gazetesi

MEVLANA
Anma Törenleri

11-17 Aralık 1981
708. Vuslat Yılı KONYA

1981 İHTİFAL HEYETİ

SEMÂ HEYETİ		MUTRİP HEYETİ	
POSTNİŞİN	Selman TÖZÜN Şefik CAN	NAATHAN	Kâmil KARACA Hüseyin TOP
SEMÂZENBAŞI	Mustafa HOLAT	KUDÜMZEN	Şakir ÇETİNER Arif AYYAZOĞLU Vahit ANADOLU
SEMÂZENLER	Mehmet ÖZÇAKIL Tahir KÜÇÜK Mustafa YILMAZ Ömer ÖZBAŞ	HALİLE	Timur ŞENEREN
	Hasan ERTEKİN Emrullah NERGİZ Şemsi SUSAMIŞ Mahmut SÜLÜKÇÜ Rasih KÜÇÜKBAKIRCI Ahmet TEKELİOĞLU	TANBUR	Abdi COŞKUN Özgen EREY
	Adem TOK Hasan ARICINS Renat VAROL Sıtkı ÇOKDİNLİ Ali KARNIBÜYÜK Mehmet ERTAŞ Muammer ÜNAL Fahri ÖZÇAKIL İsmail BAŞAR Nadir KARNIBÜYÜK Mekki KARNIBÜYÜK Kadir DİKİCİ Muzaffer DİKİCİ Nuri YILMAZ Celâleddin BERBERÖĞLÜ Mehmet Sıtkı HOLAT	KANUN	Cüneyt KOSAL
		KEMENÇE	Nihat DOĞU
		UD	Cinuçen TANRIKORUR H. Kadri ŞENÇALAR Zeki ATKOŞAR Necatî ÇELİK
		NEYZENLER	Doğan ERGİN Özgen GÜRBÜZ Fuat TÜRKELMAN Sencer DERYA Mustafa GÜVENKAYA Ömür GÜNELMAN İsa TIRYAKI Emin ERTÖĞLÜ
		AYINHANLAR	Ziya AKYİĞİT Ahmet ÖZHAN Tuğrul İNANÇER Münip UTANDI Tuncay ERASLAN Tahir Engin İÇÖZ Cafar ÖZDEMİR Ziya DALGIÇ Mehmet BEKTAŞ

NOT :
Mevlana Törenleri boyunca II Halk Kütüphanesinde Mevlana ile ilgili resim, fotoğraf, broşür, kitap, afiş ve muhtelif neşriyat sergisi açılacaktır.

Ek-8: Mustafa Holat Arşivi

MEVLÂNÂ'YI
ANMA TÖRENİ

709. Vuslat Yıldönümü

10 – 17 ARALIK 1982

KONYA TURİZM DERNEĞİ

SEMA HEYETİ :

POSTNİŞİN Selma TÜZÜN
Şefik CAN
SEMAZEN BAŞI Mustafa HOLAT
SEMAZENLER Mehmet ÖZÇAKIL
Tahir KÜÇÜK
Mustafa YILMAZ
Şemsî SÜSAMİŞ
Hasan ERTEKİN
Hasan ARICINS
Ahmet TEKELİOĞLU
Adem TOK
Mahmut SÖLÜKÇÜ
Ali KARNİBÜYÜK
Ömer ÖZBAŞ
Emrullah NERGİZ
Reşat VAROL
Sıtkı ÇOKUNLU
Mehmet ERTAŞ
Muammer ÜNAL
Ahmet BİREKUL
Fahri ÖZÇAKIL
Nadir KARNİBÜYÜK
Nuri YILMAZ
Mekki KARNİBÜYÜK
Kadir DİKİCİ
Celâleddin BERBEROĞLU
Mehmet Sıtkı HOLAT

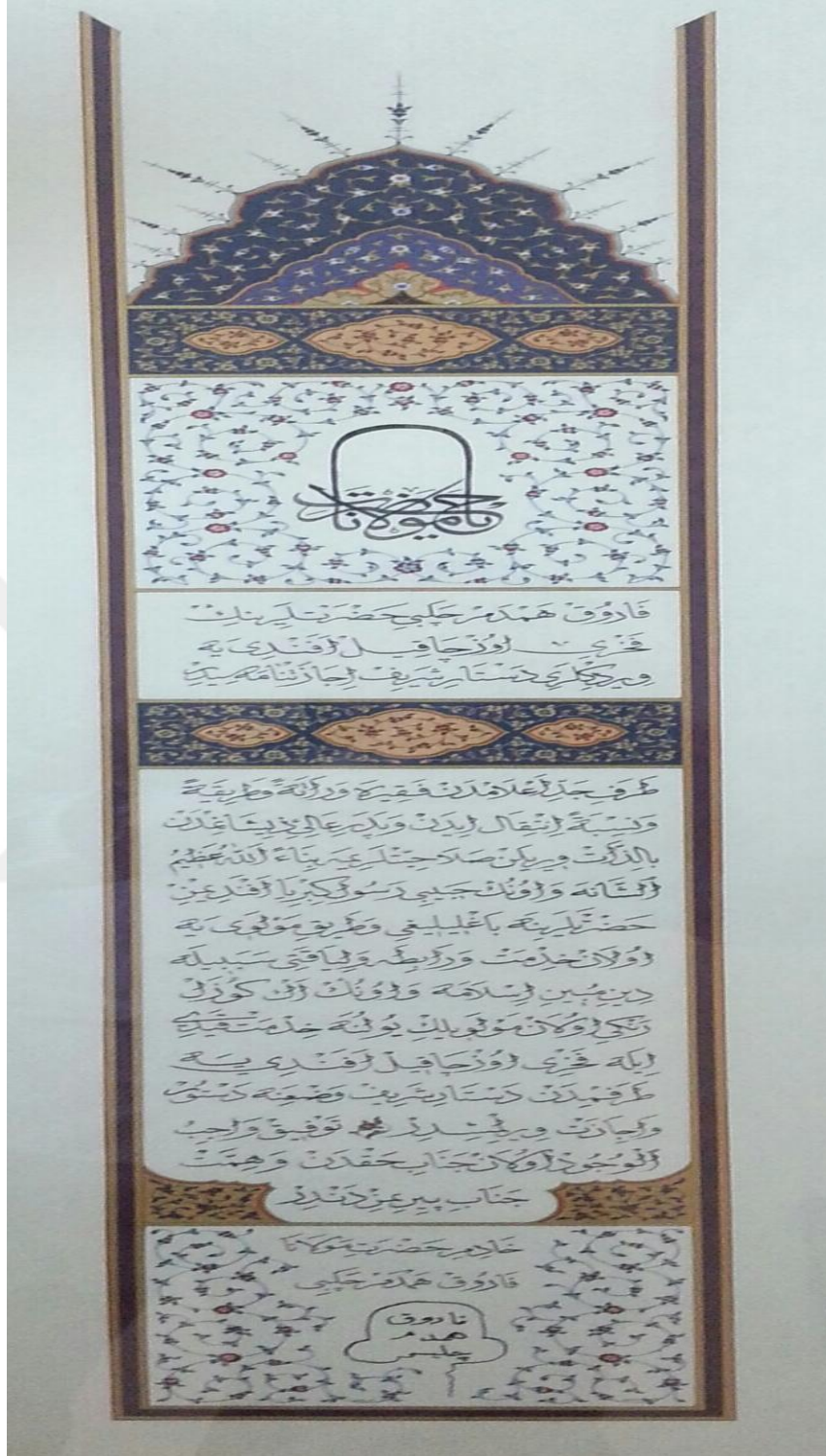
MUTRİP HEYETİ :

NAATHAN Kâni KARACA
Hüseyin TOP
KUDÜMZEN Şakir ÇETİNER
Amî AYVAZOĞLU
Vâhîr ANADOLU
NEYZENLER Doğan ERGİN
Fuat TÜRKELMAN
Fikret BERTUĞ
Ümit GÜRELMAN
Mustafa GÜVENKAYA
Şencer DERYA
Özgen GÜRBÜZ
REBAP Edip SEVİŞ
KANUN Cüneyt KOSAL
TANBUR Abdi COŞKUN
Özgen FİEV
KEMENCE Nihat DOĞU
UD Cınuçen TANRIKORUR
Kadri ŞENCALAR
Necatî ÇELİK
HALLE Timur ŞENEREN
YINHANLAR Ziya AKYIGİT
Ahmet ÖZHAN
Tuğrul İNANÇER
Tahir Engin İÇÖZ
Samî COĞUŞ
Munip UTANDI
Nejat TEZCAN
Cafar ÖZDEMİR
Ziya DALGİÇ
Mithat BEKTAŞ
Yüksel YÜKALDIRAN
Mustafa APAYDIN
Mehmet ÖZTORUN

Ek-9: Mustafa Holat Arşivi

FOTOĞRAFLAR

No. 1: Fahri Özçakıl'ın İcazetnâmesi

جَلالُ الدِّينِ باقرِ چلبی حَضرتِ تَلینِکُ
حاجی حَافِظِ حُسینِ طُوپِ اَفندیہ
ویر دیکری دَسْتارِ شریفِ اِجازتِ نَامہ سیدرُ

طَرَفِ جَدائِ اَمَدانِ فقیہِ وِداثتہ، طَریقَتہ وِ نَسبَتہ اِنْتقالِ اَیْدکِ وِ پَدِ عالی ذی شانِ اَمَدانِ
بِالذاتِ وِ ریلینِ صَلاحیتِ تَلینہ بِناء، اَللہ عَظیمُ الشَّامہ، اَوْنکِ چلبی رَسولِ کَبیرِ اَفندیہ حَضرتِ تَلینہ
باغلیغی وِ طَریقِ قَووتیہ اَو اَن خِدْمَتِ، رابطہ وِ لیاقتی سَبیلہ ...
حاجی حَافِظِ حُسینِ طُوپِ اَفندیہ طَرَفِ مَلکِ دَسْتارِ شریفِ وِ ضَعفہ دَسْتورِ وِ اِجازتِ
وِ رِشیدِ.

توفیق وِ واجبِ الوجودِ اَو اَمْرِ جَنابِ حَقْدانِ وِ هِمَّتِ جَنابِ پیرِ نَزْدانِ.

خادم حضرت مولانا جلال الدین

باقر چلبی

۱۱ آریس ۱۹۱۸

جلال

الدین

صوم باقر

ہلبی

No.2: H. Hüseyin Top'un İcazetnâmesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَارُوقَ هَمْدِ حَلِيبِ حَضْرَتِ لَرَنْبِكِ
شَمْسِي يِلْمَازِ صُوصِ مِشْ أَفْنِديِرِ
وَيَرِيكِي سِتَارِ شَرِيفِ إِجَازِ نَمَ سَيِدِ

طَرَفِ جَدَا عِلْمِ مَدَنِ فُقَيْدِ وَرَاشِدِ طَرِيقَتِ وَنَسَبِ
إِنْتِقَالِ ايدِزِ وِپَدِرِ عَالِي ذِي شَأْنِ مَدَنِ الذَّاتِ وِپَرِلْزِ
صَلَا حَيْتِ لَعَمْرُؤِ بِنَاءِ اللَّهِ عَظِيمِ الشَّانِ وَرُتَبِ حَبِيبِ
نُ وِلْ كَبِيرِ أَفْنِديِرِ حَضْرَتِ لَرَنْبِكِ بَاغْلِي لَغْوِ طَرِيقِ
مَوْلَايِ يَمَاوَلَانِ خِدْمَتِي رَابِطَه سَيِ وِلْيَا قَتِي سَبَبِي
ايلِكِ شَمْسِي يِلْمَازِ صُوصِ مِشْ أَفْنِديِرِ سِتَارِ شَرِيفِ
وَضَعْنَه طَرَفِ مَدَنِ دِستُورِ إِجَازَاتِ وِپَرِلْشِدِ
تَوْفِيقِ وَاجِبِ الوُجُودِ وَرَازِ جَنَابِ حَقْدِ وَهَمَّتِ
جَنَابِ پِيرِ مَدَنِكِ

خَالِدِ حَضْرَتِ مَوْلَانَا
فَارُوقِ هَمْدِ حَلِيبِ

۱۸ ایلول ۲۱۹۹۸

فَارُوقِ
هَمْدِ
حَلِيبِ

No.3: Şemsi Y. Susamış'ın İcazetnâmesi

No.4: Resuhi Baykara ve diğeri

No.5: Gavsi Baykara, Resuhi Baykara ve Bâki Baykara (Tekke Kapısı Kitabı'ndan)

**No.6: Midhat Bahârî Beytur ve diğer semâzenler. (1959),
(semazen.net)**

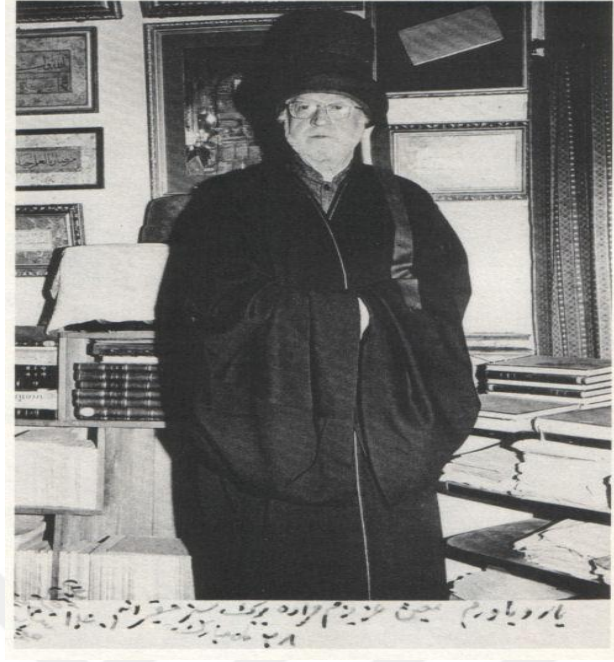
No.7: Selman Tüzün (1980'li yıllar), (Nuri Şimşekler Arşivi)

No.8: Mustafa Holat (Mustafa Holat Arşivi)

No.9: Fahri Özçakıl (2015), (Selma Dülgeroğlu Arşivi)

No.10: Abdülbâki Gölpınarlı (M. Mithat Özçakıl Arşivi)

No.11: Süleyman Hayâti Loras ve Gavsî Baykara (1960'li yıllar) (M. Mithat Özçakıl Arşivi)

No.12: Şefik Can (Hayat Nur Artrran Arşivi)

No.13: Andaç Arbaş (Gülden Arbaş Arşivi)

No.14: H. Hüseyin Top (Mustafa Holat Arşivi)

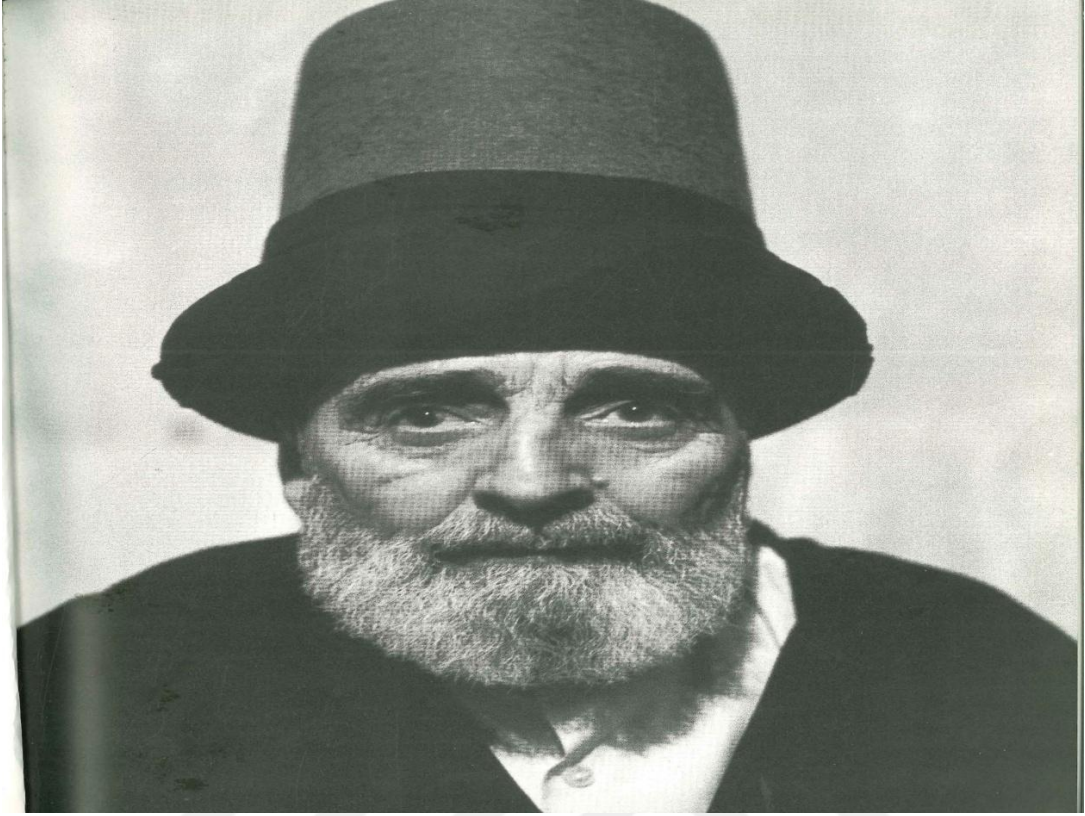
No.15: Şemsi Yılmaz Susamış (Şemsi Yılmaz Susamış Arşivi)

No.16: Ahmet Sami Küçük (2014) (Sümeyye Şimşekler Arşivi)

No.17: Mustafa Holat ve Fahri Özçakıl (Fahri Özçakıl Arşivi)

No.18: Süleyman Hayâti Loras (Shems Friedlander Arşivi)

**No.19: Mustafa Holat ve H. Hüseyin Top (1990'lı yıllar)
(Mustafa Holat Arşivi)**

No.20:Selma Tüzün (Mustafa Holat Arşivi)

No.21: Mustafa Holat (Mustafa Holat Arşivi)

No.21: Kani Karaca, Edip Seviş, Selman Tüzün, Aka Gündüz, Doğan Ergin, Çinuçen Tanrıkorur (Selma Dülgeroğlu Arşivi)

No.21: Selman Tüzün ve semâzenler (Fahri Özçakıl Arşivi)

683. ölüm yıldönümü

MEVLANA ANILIYOR

Dün akşam başlayan ve pazartesi akşamına kadar tekrarlanacak olan ihtifal programını aynen veriyoruz

Büyük mütefekkir ve mutasavvıf Mevlâna Celâleddin Rûmî'nin ölümünün 683. yıldönümü münasebetiyle tertiplenen ihtifal programının tatbikine dün akşam başlanmıştır.

Bu akşam, yarın akşamı ve pazartesi akşamı tekrarlanacak olan ihtifal programını veriyoruz:

BİRİNCİ KISIM: KONUŞMALAR

- 1- Belediye Reisi Nafiz Tahralı (Açış konuşması)
- 2- Dr. Hulki Amil Keymen: (Mevlâna ve hayatı)
- 3- Mehmet Onder: (Şarkta ve garpta Mevlâna tetkikleri)
- 4- Bekir Elâm: (Mevlâna'nın dini cephesi)
- 5- Şebî Arus: (Refî Cevad Ulunay)
- 6- Abdülbaki Gölpınarlı (Mevlâna'da şiir)

İKİNCİ KISIM

İNa'tı şerif; 2- Ney taksimi, 3- Ferahfeza peşrevi, 4- Ferahfeza âyini.

Mıtrıb hey'eti: Sadettin Heper, Kâni Karaca, Hurşid Ungay, Sema Tuna, Hulûsi Gökmenli, Cahid Gözkan, Osman Dede.

Neyzenler: Halil Can, Hayri Tümer, Selâmi Bertuğ, Ulvi Ergüner, Niyazi Sayın, Ahmet Tirtiş, Nida Eskin.

Nâathanlar: Kâni Karaca, Hulûsi Gökmenli, Sabri Özdil.

Semazenler: Resuhi Baykara, Bâhir Şereftuğ, Ahmet Bican, Halid Akar, Bâki Baykara, Süleyman Tüzün, İhsan Bildircin, Ertuğrul Göker.

No.22: 15 Aralık 1956 Yeni Meram Gazetesi

Vuslat Gecesine Bir Gün Kaldı

MEVLÂNA HAFTASI YARIN ŞEB'İ ARUS'LA BİTİYOR

Şeb'i Arus'da Başbakan, Bakanlar, Kuvvet Komutanları da hazır bulunacak. Konya ile Belh kardeş şehir oluyor

No.23: 16 Aralık 1967 Yeni Konya Gazetesi

YİNE GEL, YİNE GEL! HER NE OLURSAN YİNE GEL!
KAFİRSENDE, RİNSENDE, PUTA TAPICIYSANDA YİNE GEL!
BİZİM DERGAHMIZ ÜMİTSİZLERİN YERİ DEĞİLDİR.
YÜZLERCESİNE TÖVBENİ BOZSANDA YİNE GEL!

17 Aralıkta bitecek olan Mevlâna anma törenleri bugün (Saat 14.00 ve 20'de) başlıyor

➔ İLK TÖRENİN AÇIŞ KONUŞMASINI GENÇLİK VE SPOR BAKANI SEZALİ ERGUN-
LA ŞEHİRİMİZE GELECEK OLAN TURİZM VE TANITMA BAKANI EROL YILMAZ
AKÇAL YAPACAK

Her yıl gehrimizde yapılmakta olan Gelenek-
sel Mevlâna Anma Törenleri bugün saat 14.00 ve
20.00'de yapılacak ilk törenlerle başlayacaktır.
Bu akşamki törenlerde Turizm ve Tanıtma Baka-
nı Erol Yılmaz Akçal ve Gençlik ve Spor Baka-
nı Sezali Ergun'un da hazır bulunacakları öğre-
nilmektedir.

Turizm Derneği ilgililerinden alınan bilgile-
re göre, bu akşamki törenlerin açış konuşmasını
Turizm ve Tanıtma Bakanı Erol Yılmaz Akçal
yapacaktır.

Çok zengin programlarla süslenmiş olan bu
yılıki törenlere İstanbul'dan Ulvi Erguner başkan

lığındaki heyet gelecektir :
Aka Gündüz Neyzen İstanbul Radyosundan,
Doğan Ergin Neyzen İstanbul Radyosundan, Cü-
neyt Kosal Kanuni İstanbul Radyosundan, Kudsi
Erguner Neyzen İstanbul Radyosundan, Necdet
Yaşar Tambur İstanbul Radyosundan, Ziya Ak-
yığıt Aytahan İstanbul, İzzet Eskidemir ayin-
han ve halilezen İstanbul, Sadettin Heper (Şeref
misafiri olarak davet edilmiştir.) Ve Ahmet Bi-
can asaoglu Semazen Başlı.
Selman TUZUN Postnalsın.
Törenlere Ankara'dan katılacak olanlar da
[➔ Devamı Sa. 5 de]

No.24: 4 Aralık 1971 Yeni Konya Gazetesi

No.25: Fahri Özçakıl, Faruk Hemdem Çelebi, Ahmet Sami Küçük (Selma
Dülgeroğlu Arşivi)

No.26: Fahri Özçakıl (Selma Dülgeroğlu Arşivi)

No.27. Mustafa Holat (Selma Dülgeroğlu Arşivi)

No.28: Ahmet Sami Küçük (Selma Dülgeroğlu Arşivi)

No.29: H. Hüseyin Top (Selma Dülgeroğlu Arşivi)

No.30: Şemsi Yılmaz Susamış (Şemsi Yılmaz Susamış Arşivi)

No.31. Ankaralı Mehmed Dede (Arısoy), (M. Mithat Özçakıl Arşivi)